

PROGRAM ROZVOJE JIHOČESKÉHO KRAJE 2014 - 2020

-

PŘÍLOHA Č. 3 SOCIOEKONOMICKÝ PROFIL JIHOČESKÉHO KRAJE

Jihočeský kraj

Verze dokumentu: 4.4.2013

Další aktualizace: verze po hodnocení SEA (konec roku 2013)

Materiál projde jazykovou a grafickou úpravou před jeho projednáním v Zastupitelstvu Jihočeského kraje

Statistická data aktualizována k roku 2011

Zpracovatel:

KP projekt s.r.o. a Krajský úřad Jihočeského kraje, OREG

Zadavatel:

Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76, Č. Budějovice

1 OBSAH

1	OBSAH	2
2	ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÁ A PROSTOROVÁ ANALÝZA	4
2.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA KRAJE	4
2.2	SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA KRAJE	5
2.2.1	<i>Věkové složení obyvatel kraje</i>	<i>5</i>
2.2.2	<i>Demografický vývoj</i>	<i>6</i>
2.2.3	<i>Náboženská a národnostní struktura</i>	<i>8</i>
2.3	PROSTOROVÁ ANALÝZA ÚZEMÍ JIHOČESKÉHO KRAJE	8
2.3.1	<i>Administrativní členění kraje</i>	<i>8</i>
2.3.2	<i>Sídelní struktura kraje</i>	<i>9</i>
2.3.3	<i>Přehled a základní charakteristika území ORP v Jihočeském kraji</i>	<i>11</i>
2.3.4	<i>Rozvojové oblasti a osy regionu</i>	<i>12</i>
2.3.5	<i>Vliv migrace na vývoj urbánních podmínek regionu</i>	<i>12</i>
2.3.6	<i>Stav územní připravenosti v sídlech kraje</i>	<i>12</i>
2.4	VENKOVSKÝ PROSTOR A JEHO ROZVOJ	13
3	KONKURENCESCHOPNOST REGIONÁLNÍ EKONOMIKY A TRHU PRÁCE	16
3.1	CHARAKTERISTIKA HOSPODÁŘSTVÍ V REGIONU	16
3.2	PODNIKATELSKÁ INFRASTRUKTURA	19
3.3	POTENCIÁL REGIONU V OBLASTI VĚDY, VÝZKUM A INOVACÍ	20
3.4	ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ, RYBÁŘSTVÍ	22
3.4.1	<i>Základní charakteristika zemědělství v regionu</i>	<i>22</i>
3.4.2	<i>Zemědělský půdní fond a jeho ochrana</i>	<i>24</i>
3.4.3	<i>Lesní hospodářství</i>	<i>25</i>
3.4.4	<i>Rybářství a rybníkářství</i>	<i>25</i>
3.5	TRH PRÁCE, NEZAMĚSTNANOST A ZAMĚSTNANOST	26
3.6	VYJÍŽDKA A DOJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ, SPÁDOVOST PRACOVNÍHO TRHU	30
4	DOPRAVA A MOBILITA, TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	32
4.1	SILNIČNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	32
4.2	ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA	34
4.3	VÝVOJ PŘEPRAVY	35
4.4	VODNÍ DOPRAVA	36
4.5	LETECKÁ DOPRAVA	36
4.6	NEMOTOROVÁ DOPRAVA	36
4.7	DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST NA ÚZEMÍ KRAJE	37
4.8	HRANIČNÍ PŘECHODY	38
4.9	VEŘEJNÉ LOGISTICKÉ CENTRUM	38
4.10	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	38
4.10.1	<i>Vodohospodářství</i>	<i>38</i>
4.10.2	<i>Energetika</i>	<i>40</i>
4.10.3	<i>Informační a komunikační technologie</i>	<i>42</i>
5	KVALITNÍ INFRASTRUKTURA, SLUŽBY, PROSTŘEDÍ A SPOLUPRÁCE PRO POSILOVÁNÍ ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI	

44

5.1	ZDRAVOTNICTVÍ.....	44
5.2	SOCIÁLNÍ OBLAST	46
5.3	BYDLENÍ A BYTOVÁ VÝSTAVBA.....	49
5.4	KULTURA, SPORT A VOLNÝ ČAS.....	52
5.5	BEZPEČNOST A KRIMINALITA, PREVENCE RIZIK	54
5.6	VZDĚLÁVÁNÍ	54
5.7	EFEKTIVNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA A MODERNIZACE INSTITUCÍ	58
5.8	HOSPODAŘENÍ KRAJE	59
5.9	REGION SOUDRŽNOSTI NUTS II JIHOZÁPAD	60
5.10	VNĚJŠÍ VZTAHY	62
5.11	EFEKTIVNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA	63
5.12	VYUŽITÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ ZE ZDROJŮ SF EU V RÁMCI REGIONU	64
6	ENVIRONMENTÁLNÍ UDRŽITELNOST A SOUDRŽNOST REGIONU	65
6.1	POPIS STAVU SLOŽEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA ÚZEMÍ KRAJE	65
6.2	ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ, PRODUKCE ODPADŮ	68
6.3	OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	71
7	VYUŽITÍ POTENCIÁLU PŘÍRODNÍHO, KULTURNÍHO A HISTORICKÉHO DĚDICTVÍ PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	75
7.1	UBYTOVACÍ KAPACITY A JEJICH VYUŽITÍ, NÁVŠTĚVNOST KRAJE, DÉLKA POBYTU	75
7.2	INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU	77
7.3	SLUŽBY A INFORMACE V CESTOVNÍM RUCHU, ORGANIZACE A SPOLUPRÁCE.....	80
7.4	VYUŽITÍ KULTURNÍHO, HISTORICKÉHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ PRO POTŘEBY CESTOVNÍHO RUCHU	81
7.5	LÁZEŇSTVÍ A WELLNESS V KRAJI.....	82
7.6	KONGRESOVÁ A INCENTIVNÍ TURISTIKA	83
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	85

2 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÁ A PROSTOROVÁ ANALÝZA

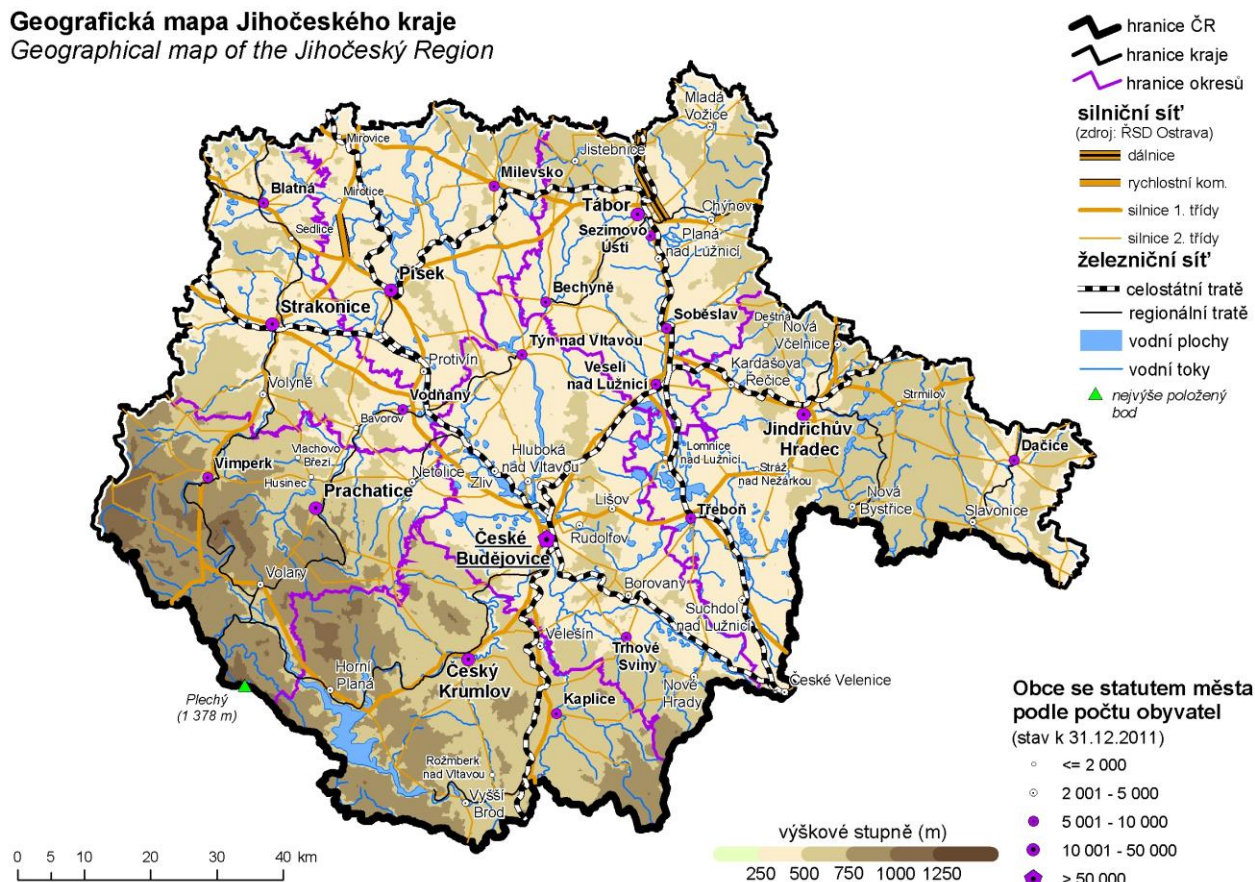
2.1 Základní charakteristika kraje

Jihočeský kraj leží na jihu a jihozápadu ČR a sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a s Krajem Vysočina. Kraj dále na jižní straně sousedí s Rakouskem a Německem (celková délka hranice činí 323 km). Jihočeský kraj má rozlohu cca 10.057 km², což odpovídá téměř 13 % rozlohy celé ČR. Z hlediska rozlohy je druhým nejrozsáhlejším krajem ČR (po Středočeském kraji), Dle počtu obyvatel se však nachází v mezikrajském srovnání až na sedmém místě. Z toho plyne nejnižší hustota zalidnění ze všech českých krajů (63,3 obyvatel na 1 km²). Existují však významné rozdíly v hustotě zalidnění mezi vnitrozemskou (vyšší hustota) a příhraniční částí kraje (nižší hustota).

Obrázek 1 Jihočeský kraj – základní mapa

Geografická mapa Jihočeského kraje

Geographical map of the Jihočeský Region

Zdroj: ČSÚ, 2012

Počtem 623 obcí se Jihočeský kraj řadí na čtvrté místo mezi kraji¹. V rámci ČR je v Jihočeském kraji nadprůměrný podíl počtu malých obcí. Naproti tomu dvě třetiny obyvatel kraje žijí ve městech (podíl městského obyvatelstva k 31. 12. 2011 činí 64,2 %, ČSÚ). Podíl městského obyvatelstva se postupně snižuje, což je dáno **ovlivněno suburbanizací**, která je nejpatrnější na příkladu krajské metropole. Území kraje je správně rozděleno do území 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (4. místo v rámci ČR). Obcí s pověřeným úřadem je v regionu celkem 37.

Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán zejména jako **rekreační a zemědělský kraj s významným zastoupením rybníkářství a lesnictví**. V souvislosti s obecným vývojem v ČR se zde během minulého století rozvinul i průmysl, a to především zpracovatelský. Průmysl je koncentrován především v českobudějovické aglomeraci (dále také v okresech Tábor a Strakonice). Jihočeský kraj ale nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti v rámci ČR (podíl na celkových tržbách průmyslových podniků ČR v roce 2011 činil 3,9 %, ČSÚ).

Více než třetinu území Jihočeského kraje zaujímají lesy, 4 % území jsou pokryty vodními plochami (v kraji je více než 7 tis. rybníků). Díky tomu jsou zde mírně drsnější klimatické podmínky, zejména v oblasti Šumavy. Nejvyšším

¹ Nejvíce obcí, celkem 1.145 se nachází ve Středočeském kraji

bodem na území Jihočeského kraje je šumavský vrchol Plechý (1 378 m), naopak nejnižším místem (330 m) hladina Orlické přehrady v okrese Písek. **Pětina území Jihočeského kraje se nachází v chráněných oblastech.** Jihočeský kraj rovněž platí za **turisticky atraktivní destinaci**, a to zejména díky nabídce přírodních, kulturních a historických atraktivit. Kraj je územím s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek.

Územím Jihočeského kraje procházejí **důležité mezinárodní silnice** – E55 (Švédsko – Dánsko – Německo – ČR – Rakousko – Itálie – Řecko), E49 (Magdeburg - Karlovy Vary - Plzeň - České Budějovice – Wien), E551 (České Budějovice - Třeboň – Humpolec) a IV. tranzitní železniční koridor. Kraj také protíná mezinárodní cyklistická trasa EuroVelo 7 a řada dálkových cyklotras. Severojižní dopravní osa mezinárodního významu procházející krajem v budoucnu zahrne i dálnici D3, rychlostní komunikaci R3 a splavnění řeky Vltavy z Prahy do Českých Budějovic.

Kraj představuje **geograficky poměrně uzavřený celek**, s jádrem, které tvoří jihočeská kotlina. Na jihozápadě se nachází pohoří Šumava, na severozápadě do území kraje zasahují výběžky Brd. Severní okraj Jihočeského kraje navazuje na Středočeskou žulovou vrchovinu, na východě je region ohraničen Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. V jihočeské kotlině se rozkládají dvě pánve: Českobudějovická a Třeboňská. Větší část kraje leží v nadmořské výšce 400-600 m.n.m. (nejvyšším bodem je hora Plechý s 1 378 m.n.m, nejnižším místem s 330 m.n.m. je hladina Orlické přehrady).

2.2 Sociodemografická analýza kraje

Jihočeský kraj je **krajem s nejnižší hustotou zalidnění z celé ČR.** Koncem roku 2011 v kraji žilo téměř 636 tis. obyvatel (než 638,7 tis. v roce 2010), tedy 63,3 obyvatel na 1 km² (celorepublikový průměr v roce 2011 je 133,2). Z jeho sedmi okresů má nejvyšší hustotu obyvatelstva **okres Č. Budějovice, kde žije téměř 30 % obyvatel kraje.** Je to dáno především soustředěním do samotného města Č. Budějovice, v němž bydlí cca 95 tis. osob. Dalšími velkými městy jsou Tábor (cca 35 tis. obyvatel), Písek (cca 30 tis. obyvatel), Strakonice (cca 23 tis. obyvatel) a Jindřichův Hradec (cca 22 tis. obyvatel). V těchto 5 městech žije téměř třetina Jihočeňů. Mezi oblastmi s nejdřívším osídlením patří Vimpersko (hustota 33 obyvatel na km²) a Českokrumlovsko (36 obyvatel na km²). **Naproti tomu nejmenší obce do 200 obyvatel představují 37,7 % z celkového počtu obcí, ale žije v nich pouze 4,1 % celkového počtu obyvatel kraje.** Celkem je v kraji v současné době **623 samosprávných obcí** (53 z nich má statut města) s téměř 2 tisíci částmi obcí. Podíl městského obyvatelstva dosáhl k 31. 12. 2011 celkem 64,2 % (ČSÚ).

2.2.1 Věkové složení obyvatel kraje

Věková struktura obyvatel kraje je obdobná jako v celé České republice; průměrný věk v kraji i ČR byl 41,2 roku v roce 2011 (v roce 2001 byl průměrný věk v kraji 38,7 a v roce 1970 byl průměrný věk 35,6 roku). Index stáří (poměr počtu obyvatel 65+ na 100 obyvatel ve věku 0-14 let) vykázal v roce 2011 v kraji hodnotu 109,8 (v roce 2010 to bylo 106,8, v roce 2001 hodnota činila 84,0). Vývoj tohoto ukazatele dokládá výrazný trend **stárnutí jihočeské populace.** Podíl nejmladší věkové skupiny klesl v letech 2010 a 2011 na cca 14,5 a 14,7 % z celkového počtu obyvatel (v roce 2001 byl 16,3 % a v roce 1970 ještě 21,6 %). V kategorii obyvatel 65 a více došlo ke zvýšení podílu z 13,7 % v roce 2001 na cca 16 % v roce 2011. Od demografické struktury kraje se výrazněji **odlišuje pohraniční okres Č. Krumlov s pestrým národnostním složením.** Je zde mladší věková struktura (průměrný věk 39,6 let, index stáří 84,3). Okres Č. Krumlov společně s okresem Č. Budějovice zaznamenává trvalý růst počtu obyvatel.

Tabulka 1 Věková struktura obyvatel Jihočeského kraje a ORP (k 31.12.2011)

Kraj / ORP	CELKEM			v tom ve věku								
				0 - 14 let			15 - 64 let			65 a více let		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Jihočeský kraj	313 284	322 854	636 138	48 040	45 895	93 935	222 434	216 625	439 059	42 810	60 334	103 144
Blatná	6 850	7 010	13 860	1 033	878	1 911	4 759	4 709	9 468	1 058	1 423	2 481
Č.Budějovice	75 288	79 498	154 786	11 758	11 209	22 967	53 151	53 620	106 771	10 379	14 669	25 048
Č. Krumlov	20 781	20 883	41 664	3 339	3 320	6 659	14 924	14 270	29 194	2 518	3 293	5 811
Dačice	9 848	9 856	19 704	1 515	1 394	2 909	7 036	6 613	13 649	1 297	1 849	3 146
J. Hradec	23 347	24 287	47 634	3 611	3 471	7 082	16 606	16 373	32 979	3 130	4 443	7 573
Kaplice	9 941	9 728	19 669	1 666	1 501	3 167	7 208	6 824	14 032	1 067	1 403	2 470
Milevsko	9 218	9 396	18 614	1 244	1 203	2 447	6 464	6 071	12 535	1 510	2 122	3 632

Písek	25 417	26 429	51 846	3 893	3 706	7 599	17 799	17 422	35 221	3 725	5 301	9 026
Prachovice	16 695	16 790	33 485	2 608	2 583	5 191	12 068	11 442	23 510	2 019	2 765	4 784
Soběslav	10 920	11 207	22 127	1 566	1 575	3 141	7 724	7 326	15 050	1 630	2 306	3 936
Strakonice	22 312	22 887	45 199	3 267	3 194	6 461	15 993	15 228	31 221	3 052	4 465	7 517
Tábor	39 480	41 161	80 641	5 938	5 604	11 542	27 791	27 349	55 140	5 751	8 208	13 959
T. Sviny	9 325	9 163	18 488	1 498	1 330	2 828	6 697	6 266	12 963	1 130	1 567	2 697
Třeboň	12 301	12 788	25 089	1 785	1 725	3 510	8 701	8 452	17 153	1 815	2 611	4 426
Týn n. Vlt.	6 999	7 031	14 030	1 071	1 067	2 138	5 105	4 777	9 882	823	1 187	2 010
Vimperk	8 742	8 854	17 596	1 350	1 257	2 607	6 241	5 964	12 205	1 151	1 633	2 784
Vodňany	5 820	5 886	11 706	898	878	1 776	4 167	3 919	8 086	755	1 089	1 844

Zdroj: ČSÚ, 2012

2.2.2 Demografický vývoj

Počet obyvatel kraje se od roku 1950 neustále zvyšuje. Nejvyšší přírůstek byl zaznamenán v letech 1970 – 1980 (o více jak 35 tis. obyvatel) a nejnižší v období 1991 – 2001 (jen 2 378 obyvatel), a to i přes to, že byli do výsledku poprvé započítáni cizinci s dlouhodobým pobytem. Celkový přírůstek obyvatel kraje za období 2001 – 2010 již překročil 13,4 tisíc. V roce 2011 pak došlo k mírnému poklesu počtu obyvatel v regionu.

Tabulka 2 Demografický vývoj Jihočeského kraje (2001 do 2011)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav obyvatel k 31.12.	624 568	625 097	625 541	625 712	627 766	630 006	633 264	636 328	637 643	638 706	636 138
v tom ve věku 0-14	101 779	99 557	97 330	95 428	93 438	91 943	91 545	91 361	91 668	92 715	93 935
v tom ve věku 15-64	437 342	439 571	441 782	443 273	446 006	448 209	449 999	450 719	449 281	446 990	439 059
v tom ve věku 65 +	85 447	85 969	86 429	87 011	88 322	89 854	91 720	94 248	96 694	99 001	103 144
Průměrný věk	38,7	39,0	39,3	39,5	39,8	40,1	40,3	40,5	40,7	40,9	41,2
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)	84,0	86,4	88,8	91,2	94,5	97,7	100,2	103,2	105,5	106,8	109,8

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Vedle stárnutí populace je **snížování počtu sňatků další výraznou charakteristikou populačního vývoje.** V roce 2011 vstoupil do manželství nejnižší počet párů (pouze 2 845 párů). Nejvíce sňatků za poslední desetiletí bylo uzavřeno v roce 2 007 (bylo to 3 449 sňatků), zatímco ještě na počátku 90. let dosahoval počet sňatků čtyřtisícové hranice. Počet sňatků na 1 000 obyvatel v Jihočeském kraji (4,5) je téměř stejný jako celorepublikový průměr. O málo vyšší hodnoty v počtu sňatku vykazují okresy Č. Budějovice a Č. Krumlov. **Hodnot shodných s celorepublikovým průměrem dosahuje Jihočeský kraj i z hlediska míry rozvodovosti** (2,8 rozvodů na 1 000 obyvatel v roce 2011).

Tabulka 3 Vývoj sňatečnosti a rozvodovosti v Jihočeském kraji (2001 – 2011)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sňatky (vč. dalších sňatků)	3 190	3 237	2 918	3 028	3 075	3 110	3 449	3 112	2 871	2 891	2 845
Průměrný věk při sňatku ženich	30,8	31,2	31,8	32,1	32,7	32,5	33,4	34,0	34,5	34,3	34,5
Průměrný věk při sňatku nevěsta	27,8	28,3	28,8	29,2	29,8	29,7	30,4	30,9	31,4	31,2	31,5
Rozvody	1 867	1 990	2 001	1 827	1 886	1 729	1 627	1 966	1 731	1 863	1 807
Průměrný věk při rozvodu u muže	38,2	38,6	39,1	39,5	39,8	40,4	41,2	41,3	41,9	42,2	42,4
Průměrný věk při rozvodu u ženy	35,4	35,7	36,4	36,5	37,0	37,4	38,3	38,3	38,9	39,2	39,5

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Počet živě narozených v kraji v roce 2011 činil celkem 6 379 dětí, což je cca 10 živě narozených na 1 000 obyvatel (celorepublikový průměr je 10,4). **Průměrných republikových hodnot dosahují i ukazatele týkající se potratovosti.** Průměrná hodnota v roce 2011 činila 19,4 umělých přerušení na 100 narozených. Následující tabulka dokladuje **rostoucí hodnotu střední délky života** (naděje na dožití při narození). Tento trend je celorepublikový.

Tabulka 4 Vývoj střední délky života obyvatel Jihočeského kraje (2001 – 2011)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Muži - Naděje dožití při narození	72,31	72,25	72,48	72,79	73,06	73,66	74,23	74,30	74,51	74,82	74,96
Ženy - Naděje dožití při narození	78,36	78,56	78,77	79,06	79,30	79,53	79,89	80,00	80,10	80,44	80,80

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Přírůstek stěhováním z a do Jihočeského kraje se pohybuje posledních 10 let v kladných číslech, i když od roku 2008 saldo migrace klesá (z 2 582 v roce 2007 na 362 v roce 2011). Vývoj migrace, přirozeného přírůstku a celkového přírůstku v Jihočeském kraji je patrný z následující tabulky.

Tabulka 5 Vývoj přírůstku stěhováním, přirozeného přírůstku a celkového přírůstku v kraji (2001 – 2011)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Přistěhovalí	4 376	5 272	5 766	5 795	6 350	6 440	7 146	6 962	5 135	4 916	4 244
v tom muži	2 188	2 770	3 116	3 087	3 505	3 425	3 770	3 991	2 695	2 440	2 043
v tom ženy	2 188	2 502	2 650	2 708	2 845	3 015	3 376	2 971	2 440	2 476	2 201
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	7,0	8,4	9,2	9,3	10,1	10,2	11,3	11,0	8,1	7,7	6,7
Vystěhovalí	4 282	4 248	4 537	5 125	4 034	4 402	4 564	4 706	4 380	4 370	3 882
v tom muži	2 347	2 216	2 378	2 858	1 958	2 182	2 269	2 571	2 358	2 367	1 924
v tom ženy	1 935	2 032	2 159	2 267	2 076	2 220	2 295	2 135	2 022	2 003	1 958
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	6,8	6,8	7,3	8,2	6,4	7,0	7,2	7,4	6,9	6,9	6,1
Přírůstek stěhováním	94	1 024	1 229	670	2 316	2 038	2 582	2 256	755	546	362
v tom muži	-159	554	738	229	1 547	1 243	1 501	1 420	337	73	119
v tom ženy	253	470	491	441	769	795	1 081	836	418	473	243
Vnitrokrajské stěhování	9 237	10 249	9 623	9 889	10 930	11 102	12 022	11 935	11 140	11 474	11 245
v tom muži	4 214	4 781	4 517	4 686	5 113	5 219	5 690	5 670	5 321	5 447	5 079
v tom ženy	5 023	5 468	5 106	5 203	5 817	5 883	6 332	6 265	5 819	6 027	6 166
Přirozený přírůstek	-819	-495	-785	-499	-262	202	676	808	560	517	5
v tom muži	-375	-140	-368	-234	-57	176	389	401	339	264	11
v tom ženy	-444	-355	-417	-265	-205	26	287	407	221	253	-6
Celkový přírůstek	-725	529	444	171	2 054	2 240	3 258	3 064	1 315	1 063	367
Přirozený (v %)²	-1,3	-0,8	-1,3	-0,8	-0,4	0,3	1,1	1,3	0,9	0,8	
Stěhováním (v %)	0,2	1,6	2,0	1,1	3,7	3,2	4,1	3,6	1,2	0,9	0,0
Celkový (v %)	-1,2	0,8	0,7	0,3	3,3	3,6	5,2	4,8	2,1	1,7	0,6

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Celkový přírůstek obyvatel Jihočeského kraje dosahuje od roku 2002 kladných čísel. Od roku 2008 je však zaznamenáván jeho pokles, který je tažen zejména negativním vývojem přírůstku stěhováním (přirozený přírůstek se pohybuje v kladných hodnotách).

Soužití dvou lidí

V posledních desetiletích se objevil trend, se kterým se lze setkat u nás i v Evropě; s **výraznou proměnou struktury rodiny**. Stále častěji se objevují alternativní formy rodinného a partnerského života; roste podíl párů, pro které představuje nesezdané soužití relativně dlouhodobou životní formu, v níž zakládají rodinu a vychovávají děti. Tato forma soužití je stále více oblíbená zejména mezi mladými či rozvedenými lidmi. Současně s ohledem na to, že volné svazky představují ve srovnání s manželstvím méně stabilní formu soužití (zdroj: oddělení Gender & sociologie Sociologického ústavu AV ČR), však můžeme očekávat, že podíl dlouhodobých partnerských vztahů, které končí neúspěchem, bude daleko větší, než ukazují oficiální statistiky rozvodovosti. Na zvyšující se počet nesezdaných soužití ukazuje i **zvyšující se podíl dětí narozených mimo manželství**. Zatímco v roce 2001 se rodilo mimo manželství necelých 19 % dětí, v roce 2010 to již bylo více jak 40 % a v roce 2011 dokonce více než 42 % živě narozených dětí. Z hlediska podílu dětí narozených mimo manželství vykazují nejvyšší hodnoty Karlovarský a Ústecký kraj (oba více než 50 %). Jihočeský kraj se v tomto ohledu pohybuje kolem republikového průměru.

² Relativní vyjádření na 1 000 obyvatel středního stavu.

Tabulka 6 Děti narozené mimo manželství v Jihočeském kraji (2001 – 2011)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Živě narození	5 554	5 733	5 736	5 941	6 137	6 370	6 922	7 155	7 027	6 933	6 379
mimo manželství celkem	1 046	1 253	1 499	1 697	1 806	2 105	2 293	2 545	2 671	2 804	2 713
v % z živě narozených	18,8	21,9	26,1	28,6	29,4	33,0	33,1	35,6	38,0	40,4	42,5

Zdroj: ČSÚ, 2012.

2.2.3 Náboženská a národnostní struktura

Celá ČR i Jihočeský kraj vykazují jednu z nejnižších hodnot podílu věřících na celkovém počtu obyvatel. Nejvíce obyvatel bez náboženské víry je dle SLDB 2011 v Ústeckém kraji (43,8 %), průměr za ČR je 34,2 % obyvatel bez náboženského vyznání. V Jihočeském kraji je lidí bez vyznání necelých 31 % (SLDB 2011). Z obyvatel hlásících se k náboženské víře převažují lidé hlásící se k Církvi římskokatolické. Celkově však počet osob hlásících se k víře klesá. Cca polovina osob při SLDB 2011 údaje o svém náboženském přesvědčení neuvedla, jelikož se jedná o nepovinný údaj. Tím jsou celkové výsledky tohoto šetření výrazně zkresleny.

Tabulka 7 Obyvatelstvo Jihočeského kraje dle náboženství (1991, 2001, 2011)

Časový údaj	26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obyvatelstvo celkem	628 336	625 267	622 889
Věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti	45 438	.	.
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti	85 409	216 757	313 031
	68 218	191 352	295 173
z toho	2 028	5 015	8 802
	1 422	3 064	6 150
	194 078	328 670	207 298
Neuvedeno	303 360	79 830	102 560

Zdroj: ČSÚ, 2012, Poznámka: definitivní výsledky SLDB.

ČR i Jihočeský kraj jsou spíše národnostně homogenními celky. V celé ČR se k české národnosti hlásí necelých 64 % obyvatel, v Jihočeském kraji je to cca 72 %. Na úrovni ČR i kraje klesl za posledních 20 let podíl osob hlásících se k národnostním menšinám uvedeným v tabulce dále. Naproti tomu však výrazně narostl podíl těch, kteří svou národnost neuvádí (cca čtvrtina obyvatel ČR i kraje, jedná se však o nepovinný údaj při SLDB). V kraji je nejvíce zastoupena slovenská národnostní menšina, ke které se často hlásí rovněž Romové.

Tabulka 8 Obyvatelstvo Jihočeského kraje dle národnostního složení (1991, 2001, 2011)

Časový údaj	26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obyvatelstvo celkem	628 336	625 267	622 889
	česká	594 992	593 114
	moravská	1 318	7 081
	slezská	40	165
z toho národnost	slovenská	9 025	16 042
	polská	459	495
	německá	1 423	1 576
	romská	613	1 772
	neuvedeno	12 676	757
	155 130		

Zdroj: ČSÚ, 2012, Poznámka: definitivní výsledky SLDB.

Co se týče státního občanství obyvatel Jihočeského kraje, **více než 97 % se hlásí ke státní příslušnosti ČR.** 0,6 % obyvatel má ukrajinské státní občanství, 0,45 % slovenské a 0,35 % vietnamské.

2.3 Prostorová analýza území Jihočeského kraje

2.3.1 Administrativní členění kraje

Jihočeský kraj je vymezený územím okresů Č. Budějovice, Č. Krumlov, J. Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. V kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 37 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Toto správní členění je zřejmé z následujícího obrázku.

Obrázek 2 Správní členění Jihočeského kraje

Administrativní členění Jihočeského kraje

Administrative breakdown of the Jihočeský Region

Zdroj: ČSÚ, 2012.

V současnosti je v Jihočeském kraji 623 obcí. V tomto množství je jedno statutární město (Č. Budějovice), 52 měst, 19 městysů, jeden vojenský újezd (Boletice³) a 550 ostatních obcí⁴.

2.3.2 Sídelní struktura kraje

Nejvyšší hustotu obyvatelstva má okres Č. Budějovice s cca 114 obyvateli na 1 km², kde žije 29,4 % obyvatel kraje. Naopak nejmenší hustotu obyvatelstva má okres Prachatice s 37 obyvateli na 1 km². Velká hustota obyvatelstva v okrese Č. Budějovice je dána především soustředěním do samotného **krajského města, v němž bydlí téměř 100 tis. osob. V okresních městech Jihočeského kraje žije 36,0 % všech obyvatel kraje. Naproti tomu nejmenší obce do 200 obyvatel představují 37,7 % z celkového počtu obcí, ale žije v nich pouze cca 4,1 % celkového počtu obyvatel kraje.**

Sídelní struktura kraje je pestrá a poměrně roztržitá. K roztržitosti a velikým rozdílům přispělo zejména posledních 40 let, kdy došlo ke státem prosazované silné centralizaci obcí především v letech 1971 (692 obcí) až 1989, kdy byl počet obcí kraje nejmenší (298 obcí). Tento pokles počtu obcí o 57 % byl výrazně nad celorepublikovým průměrem (pokles o 45 %). Složitost utváření sídelní struktury státu byla umocněna protichůdným procesem dezintegrace obcí od roku 1990, která však trvala v podstatě pět let. **Od roku 1994 se počet obcí Jihočeského kraje stabilizoval.**

³ K 1.1.2015 dojde k odloučení části území vojenského újezdu - bude vyjmuto přibližně 12% současné rozlohy a předáno do katastrálních území města H. Planá a obcí Kájov, Ktiš, Křišťanov, Želava. Nově vznikne obec Polná na Šumavě s místní částí Květušín.

⁴ Váha počtu měst je mírně vyšší než by odpovídalo populační velikosti kraje a celkovému počtu měst v republice. Absolutně největší počet měst má Středočeský kraj (82 měst). V relativně vyjádřené váze početního zastoupení na území jednotlivých krajů vedou kraje Karlovarský (37 měst z počtu 132 obcí) a Liberecký (39 měst z počtu 215 obcí) a nejnižší relativní četnost mají Vysočina (34 měst počtu 704 obcí) a kraj Středočeský (82 měst z počtu 1145 obcí).

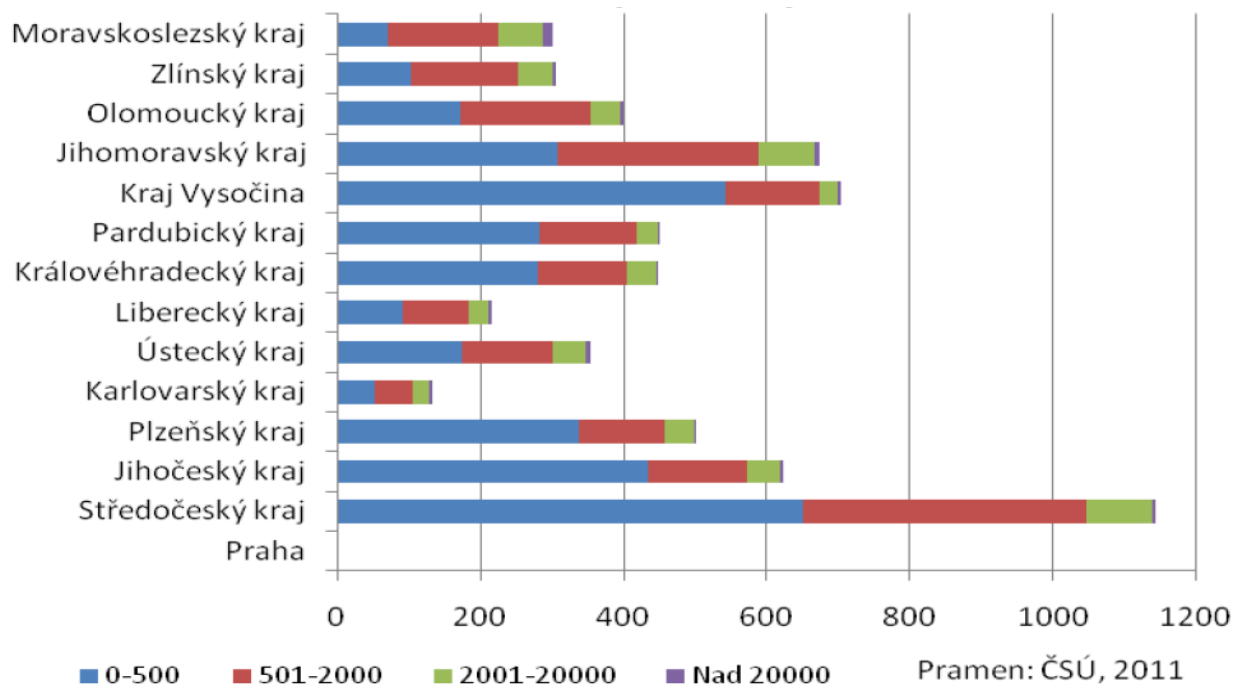
Tabulka 9 Srovnání sídelní struktury krajů v ČR (2011)

ČR, kraje	Počet obcí celkem	Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Obce s počtem obyvatel						
			do 199	200–499	500–999	1 000–4 999	5 000–19 999	20 000–49 999	50 000 a více
Česká republika	6 251	133,2	1 468	2 017	1 366	1 127	210	42	21
Hl. m. Praha	1	2 502,7	-	-	-	-	-	-	1
Středočeský	1 145	116,1	239	401	271	197	32	4	1
Jihočeský	623	63,3	230	208	83	82	15	4	1
Plzeňský	501	75,6	172	164	76	75	12	1	1
Karlovarský	132	91,5	16	40	34	29	10	2	1
Ústecký	354	155,2	51	126	86	65	18	4	4
Liberecký	215	138,6	34	59	64	43	12	2	1
Královéhradecký	448	116,4	103	173	93	57	19	2	1
Pardubický	451	114,3	106	176	90	62	15	1	1
Vysočina	704	75,3	330	210	98	48	14	3	1
Jihomoravský	673	162,1	112	194	183	161	17	5	1
Olomoucký	399	121,3	46	124	107	109	9	3	1
Zlínský	305	148,6	18	84	101	82	15	4	1
Moravskoslezský	300	226,8	11	58	80	117	22	7	5

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Z hlediska velikostní struktury obcí na území Jihočeského kraje můžeme konstatovat, že **největší zastoupení mají obce s počtem obyvatel do 200, resp. do 500** (v obou ohledech je kraj na 3. místě v celorepublikovém srovnání).

Graf 1 Počet obyvatel dle velikostní struktury obcí v krajích, ČR, 2011

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje, analýzy, 2011

Podíl městského obyvatelstva v Jihočeském kraji činí 64,2 % (ČSÚ, 2011). Je to méně než celorepublikový průměr (69,7 %). Další tabulka uvádí **vývoj stupně urbanizace** (podíl obyvatel žijících v obcích nad 10 tisíc obyvatel na celkovém počtu obyvatel) v Jihočeském kraji ve srovnání s hodnotami za celou ČR. **Je zřejmé, že míra urbanizace**

je v rámci regionu nižší a v posledních letech spíše klesá (zde je patrný vliv suburbanizace).

Tabulka 10 Vývoj urbanizace v Jihočeském kraji 1975 - 2009

	1971	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010
Jihočeský kraj	28,6	31,2	35,5	38,6	38,6	38,4	38,2	36,9	36,2
ČR	44,7	48,6	55,4	57,0	57,0	55,3	54,5	53,5	52,9

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Stupeň urbanizace je dle očekávání nejvyšší v bývalých okresních městech – nejvyšší v území ORP Č. Budějovice. Za středně urbanizované ORP lze považovat ty správní obvody, kde se stupeň urbanizace pohybuje v rozmezí 40 – 60 %, tedy ORP Písek, Strakonice, J. Hradec a Tábor. **Ostatní ORP lze považovat za typicky venkovské prostory**, zejména ta území ORP, u nichž se stupeň urbanizace pohybuje do 20 %. V rámci této skupiny existují i trochu dominantnější venkovské prostory, kterými jsou Prachatice (34,3 %) a Český Krumlov (32,3 %).

Z hlediska zařazení obcí kraje do kategorie sídelní struktury dle jejich významu⁵ je v kraji **pouze 1 metropolitní centrum (Č. Budějovice)**, dále 4 vyšší významná centra (Tábor, Písek, J. Hradec, Strakonice), 3 vyšší centra ostatní (Č. Krumlov, Prachatice, Třeboň) a 27 středně významných center (např. Týn nad Vltavou, Vimperk, Dačice, Vodňany, Milevsko, Bechyně, Kaplice, Blatná ad.). Dále je v kraji 101 středních center ostatních, 169 nižších center a 318 lokálních center.

Stejně jako v celé ČR lze v posledních 10ti letech v Jihočeském kraji sledovat vlivy **suburbanizace** (odliv obyvatel z větších měst – většinou do satelitních sídel v zázemí měst). Reálně jsou však ve větších sídlech regionu (s dominancí Č. Budějovic) **počty přítomných osob podstatně vyšší než počty osob přihlášených k trvalému pobytu** (příjezdy do zaměstnání, do škol, popř. za zábavou, nákupy apod.).

2.3.3 Přehled a základní charakteristika území ORP v Jihočeském kraji

Kraj je rozdělen do území **17 obcí s rozšířenou působností (ORP)**⁶. V celé ČR je 205 ORP, přičemž Jihočeský kraj je v počtu ORP na 4. místě. Území je dále členěno na **37 obcí s pověřeným úřadem**. Následující tabulka přináší základní informace o rozloze, počtech obyvatel a struktuře sídel ve všech 17 ORP v jihočeském regionu.

Tabulka 11 Základní charakteristiky a sídelní struktura ORP v Jihočeském kraji (2011)

ORP	Počet obcí	Výměra v ha	Počet obyvatel	Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Počet obcí s počtem obyvatel			Počet obcí se statutem města	Podíl městského obyvatelstva v %
					do 199	200-999	tis. a více		
Blatná	26	27 855	13 860	49,8	13	10	3	2	58,2
Č. Budějovice	79	92 384	154 786	167,5	13	46	20	5	70,3
Č. Krumlov	31	112 997	41 664	36,9	3	16	12	4	44,3
Dačice	23	47 193	19 704	41,8	8	12	3	2	51,9
J. Hradec	58	93 348	47 634	51,0	27	24	7	7	69,1
Kaplice	15	48 467	19 669	40,6	1	9	5	2	56,8
Milevsko	26	38 519	18 614	48,3	11	10	5	1	47,1
Písek	49	74 167	51 846	69,9	17	27	5	4	72,2
Prachatice	44	83 970	33 485	39,9	19	18	7	5	62,5
Soběslav	31	32 385	22 127	68,3	9	20	2	2	61,8
Strakonice	69	57 406	45 199	78,7	34	31	4	2	57,7
Tábor	79	100 204	80 641	80,5	44	25	10	7	72,8
T. Sviny	16	45 234	18 488	40,9	1	11	4	3	62,7
Třeboň	25	53 813	25 089	46,6	8	12	5	4	69,4
Týn nad Vlt.	14	26 240	14 030	53,5	7	4	3	1	58,1
Vimperk	21	53 534	17 596	32,9	7	9	5	1	43,7
Vodňany	17	17 921	11 706	65,3	8	7	2	2	72,8

Zdroj: ČSÚ, 2012.

⁵ Kategorie jsou: metropolitní centrum, vyšší centrum významné, vyšší centrum ostatní, střední centrum významné, střední centrum ostatní, nižší centrum a lokální centrum (zdroj: ZÚR Jihočeského kraje).

⁶ ORP vznikla rozdělením 7 okresů – Č. Budějovice, Č. Krumlov, J. Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor.

2.3.4 Rozvojové oblasti a osy regionu

Ve vazbě na PÚR ČR (2008) byly v rámci ZÚR Jihočeského kraje upřesněny republikové specifické oblasti, rozvojové oblasti a rozvojové osy, které jsou dále doplněny o rozvojové oblasti a osy a specifické oblasti nadmístního významu. V kraji jsou vymezeny tyto rozvojové oblasti a osy:

oblasti a osy republikového významu:

- 1 rozvojová oblast republikového významu (Č. Budějovice),
- 1 rozvojová osa republikového významu (Praha – Benešov – Tábor – Č. Budějovice – hranice ČR / Rakousko - Linz).

oblasti a osy nadmístního významu:

- 5 oblastí: Písecko - Strakonicko, Českokrumlovsko, Prachaticko, Jindřichohradecko, Táborsko,
- 9 os: Severojižní – Pasovská, Severozápadní – Plzeňská, Severozápadní – Klatovská, Písecko – Táborsko – Pelhřimovská, Soběslavsko – Jindřichohradecká, Prachatická, Severovýchodní – Jindřichohradecká, Jihovýchodní – Novohradská, Slavonicko – Dačická.

Dále je na území kraje vymezena **specifická oblast republikového významu Šumava** a 3 specifické oblasti nadmístního významu: Specifická oblast Orlicko, Specifická oblast Třeboňsko – Novohradsko a Specifická oblast Pacovsko.

Výše uvedené oblasti a osy jsou dále doplněny systémem ploch nadmístního významu pro bydlení, pro průmysl a komerci, pro sport a rekreaci, pro těžbu nerostných surovin, pro asanace. Dále jsou vymezeny závazné plochy a koridory nadmístního významu pro veřejnou dopravu a technickou infrastrukturu, plochy a koridory územního systému ekologické stability a územní rezervy včetně lokalit pro akumulaci povrchových vod.

2.3.5 Vliv migrace na vývoj urbánních podmínek regionu

Jihočeský kraj zaznamenal v posledních letech přírůstek počtu obyvatel, a to jak z hlediska přirozeného přírůstku tak i salda migrace. Meziroční změna počtu obyvatel v letech 1992 – 2011 prokazuje, že Jihočeský kraj zaznamenal největší přírůstek obyvatel v roce 2008, a to hlavně v oblasti migrace. V roce 2011 se Jihočeský kraj stále pohybuje v kladném přírůstku obyvatel, jde však o **výrazný pokles počtu obyvatel, kteří se do Jihočeského kraje stěhují. Celkový úbytek obyvatelstva zaznamenal kraj v letech 1996 a 2000**, od té doby počet obyvatel roste (v roce 2011 opět došlo k mírnému poklesu).

Podíl přirozené měny na celkovém přírůstku činil v roce 2006 pouhých 9 %, v roce 2008 již činil 26 % a v roce 2010 již 49 %. V roce 2011 však došlo opět v celkovém kontextu k posílení významu migrace na úkor přorozeného přírůstku. Z dlouhodobého hlediska jsou v Jihočeském kraji u přirozené měny 2 významné zlomové body - v roce 1993, kdy převážil počet zemřelých osob nad živě narozenými a tento trend pokračoval až **do roku 2005, kdy se objevil další zlomový bod znamenající převýšení počtu zemřelých počtem živě narozených.** Z pohledu migrace nedochází v časové řadě k žádným velkým změnám, **stále převyšuje počet přistěhovaných osob nad počtem osob vystěhovaných z Jihočeského kraje.** Nejvyšší celkový přírůstek dlouhodobě vykazuje území ORP Č. Budějovice. Přírůstek nad 1000 obyvatel zaznamenala dále ORP Č. Krumlov, T. Sviny a Kaplice. Oproti tomu úbytek více jak 500 obyvatel zaznamenaly ORP Strakonice, Milevsko, Dačice a Tábor.

2.3.6 Stav územní připravenosti v sídlech kraje

Připravenost území lze hodnotit zejména dle stavu přípravy územně plánovací dokumentace. Jihočeský kraj má zpracovány a schváleny **Zásady územního rozvoje (ZÚR)**. Ty jsou základním nástrojem územně plánovací činnosti kraje. ZÚR Jihočeského kraje byly vydány zastupitelstvem kraje 13.9.2011, účinnosti nabyly 7.11.2011. Před vydáním ZÚR byly nadřazenou územně plánovací dokumentací územní plány velkých územních celků, jejichž platnost byla s vydáním ZÚR ukončena. Z hlediska dalších **územně plánovacích podkladů** jsou pro plánování a realizaci rozvoje území kraje připraveny Územní studie (např. Šumava, Orlicko, Třeboňsko – Novohradsko) či další tematicky orientované podklady (vědecko-technický park, vedení důležitých komunikací, protipovodňová opatření apod.). Následující tabulka shrnuje stav přípravy územních plánů v obcích kraje v členění dle ORP. Z tabulky plyne, že **počet obcí s platným územním plánem v letech 2009-2010 roste.**

Tabulka 12 Stav přípravy územních plánů obcí v Jihočeském kraji (2011)

	Platné ÚP				Rozpracované ÚP						Bez ÚP				
	2009		2010		trend	2009		2010		trend	2009		2010		Trend
	počet	%	počet	%		počet	%	počet	%		počet	%	počet	%	
Jihoč. kraj	438	70,3	475	76,2	↗	129	20,7	98	15,7	↘	56	9,0	50	8,0	↘
Blatná	14	53,8	15	57,7	↗	8	30,8	8	30,8	→	4	15,4	3	11,5	↘
Č. Budějovice	75	94,9	76	96,2	↗	4	5,1	2	2,5	↘	0	0	1	1,3	→
Č. Krumlov	30	96,8	30	96,8	→	0	0	1	3,2	↗	1	3,2	0	0	↘
Dačice	16	69,6	14	60,9	↘	2	8,7	4	17,4	↗	5	21,7	5	21,7	→
Jindř. Hradec	34	58,6	43	74,1	↗	22	37,9	14	24,1	↘	2	3,4	1	1,7	↘
Kaplice	14	93,3	14	93,3	→	0	0	0	0	→	1	6,7	1	6,7	→
Milevsko	25	96,2	26	100	↗	1	3,8	0	0	↘	0	0	0	0	→
Písek	40	81,6	40	81,6	→	9	18,4	9	18,4	→	0	0	0	0	→
Prachatice	27	61,4	28	63,6	↗	4	9,1	4	9,1	→	13	29,5	12	27,3	↘
Soběslav	17	54,8	21	67,7	↗	12	38,7	8	25,8	↘	2	6,5	2	6,5	→
Strakonice	35	50,7	44	63,8	↗	29	42,0	21	30,4	↘	5	7,2	4	5,8	↘
Tábor	39	49,4	45	57,0	↗	24	30,4	17	21,5	↘	16	20,3	17	21,5	↗
Trh. Sviny	15	93,8	16	100	↗	1	6,3	0	0	↘	0	0	0	0	→
Třeboň	20	80,0	22	88,0	↗	4	16,0	2	8,0	↘	1	4,0	1	4,0	→
Týn n. Vlt.	14	100	14	100	→	0	0	0	0	→	0	0	0	0	→
Vimperk	12	57,1	14	66,7	↗	5	23,8	5	23,8	→	4	19,0	2	9,5	↘
Vodňany	11	64,7	13	76,5	↗	4	23,5	3	17,6	↘	2	11,8	1	5,9	↘

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Z hlediska podílu obcí se zpracovaným platným územním plánem, v Jihočeském kraji **podíl těchto obcí odpovídá celorepublikovému průměru, který je kolem 75,8 %** (v kraji v roce 2010 představuje podíl obcí s platným územním plánem 76,2 %).

2.4 Venkovský prostor a jeho rozvoj

Venkovský prostor

Jihočeský kraj patří mezi území s vyšším podílem venkovských oblastí. V kontextu EU a ČR lze **prakticky celé území Jihočeského kraje považovat za venkovskou oblast** (dle metodiky OECD je celé území ČR vyjma Prahy považováno za významně venkovské). V kraji se vyskytují jak formy **příměstského venkova** (venkovské obce v rámci městských aglomerací, resp. úzce vymezených urbanizovaných území – zpravidla s více než 50 000 obyvateli) – např. okolí Č. Budějovic, tábořské aglomerace, tak **formy odlehleho venkova, který zahrnuje periferní oblasti s často nepříznivými socioekonomickými charakteristikami obyvatelstva a osídlení** (prakticky celá přihraniční oblast kraje, a to nejen při státní hranici, ale také při hranicích Jihočeského kraje se sousedními kraji). Do venkovského prostoru **dle vymezení ČSÚ náleží převážná většina obcí. 33 obcí náleží do prostoru městského** (není zahrnut vojenský újezd Boletice, ČSÚ). **Venkovský prostor tak zaujímá 84 % území kraje.** Žije v něm však jen necelých 41 % obyvatel. Jihočeský venkovský prostor má cca poloviční hustotu osídlení než je krajský průměr. **Podíl venkovského obyvatelstva je tedy zhruba o 10 procentních bodů vyšší, než je celostátní průměr.**

Příměstský venkov v Jihočeském kraji čelí suburbanizačním tlakům, musí se vypořádat s příchodem většího počtu obyvatel, zajistit potřebnou infrastrukturu apod. Ve venkovském prostoru Jihočeského kraje dochází v posledních letech k poměrně výrazným přírůstkům obyvatelstva vlivem právě stěhování. Nárůst počtu obyvatel byl zaznamenán především v obcích v centrální části kraje, **kdežto v obcích při hranicích kraje dochází spíše k úbytku. Odlehlejší či menší obce se naopak spíše potýkají s nedostatkem pracovních příležitostí,** s odchodem mladých a kvalifikovaných lidí, s udržitelností služeb a ekonomických aktivit s ohledem na nedostatečnou poptávku v daném místě a s hrozbou nezaměstnanosti s ohledem na nedostatečnou diverzifikaci ekonomických aktivit. **Podíl vysokoškoláků a podíl středoškoláků s maturitou na obyvatelstvu ve věku 15 a více let je na venkově nižší než v městských oblastech.** Míra nezaměstnanosti i podíly uchazečů o zaměstnání celkem na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let vykazují obecně v rámci Jihočeského kraje **horší hodnoty ve venkovském prostoru,** kde je také

mnohem vyšší podíl neobydlených bytů využívaných převážně k rekreačním účelům.

I díky vlivům suburbanizace v Jihočeském kraji v posledních letech dochází ke **stěhování obyvatel z měst nad 5 tis. obyvatel včetně okresních měst a krajského města do obcí v jejich zázemí s 500 až 5 tis. obyvateli** (výjimku mezi okresními městy tvoří Strakonice, kde k úbytku obyvatel došlo až v roce 2010). Druhým fenoménem je vylidňování okrajových částí kraje, kde je málo pracovních příležitostí a špatná dopravní obslužnost. **Dopravní spojení** s většími centry je často pro venkovské periferní oblasti omezené. Uvedené procesy se (většinou negativně) projevují i v oblasti **nárůstu dopravního zatížení v intravilánech a okolí rozvojových sídel regionu**. V těchto exponovaných lokalitách se pak otevírají možnosti pro větší využití výhod, které poskytuje **veřejná doprava či nemotorové formy dopravy (zejména cyklodoprava)**.

Protože **rozvoj jihočeského venkova již není pouze záležitostí zemědělství**, jak to bylo vnímáno v některých ohledech dříve, ale jde o **specifický prostor s celou řadou funkcí**, je potřeba využívat místní potenciál a zdroje k oživení základních funkcí a zkvalitnění podmínek pro život místních obyvatel. Jednou z možných cest pro řešení problémů, které se ve venkovských oblastech projevují, je například **podpora produkce regionálních produktů**. Ta se v posledních letech v rámci regionu poměrně dobře rozvíjí – **vznikají regionální značky a produkty**, které jsou vázány ke konkrétní lokalitě (původem, historií, určitou specifickou kvalitou a vlastnostmi a vztahem k dotčenému regionu - např. Šumava, Prácheňsko ad.).

Cestovní ruch a jeho rozvoj je dalším významným rozvojovým potenciálem jihočeského venkova. Potenciál spočívá zejména v kvalitě životního prostředí a charakteristické a mnohdy unikátní venkovské krajině. Pro další rozvoj turistiky však dosud není plně rozvinuta potřebná infrastruktura a odpovídající služby. V této souvislosti je však potřeba dodat, že vzhledem ke specifickému charakteru a jedinečnosti jihočeské venkovské krajiny **je potřeba rozvíjet takové formy cestovního ruchu, které budou šetrné k životnímu prostředí a krajině**. Rozdělení kapacit ubytovacích zařízení do venkovského a městského prostoru je ovlivněno spíše celkovou atraktivitou území z pohledu cestovního ruchu. Na Šumavě nebo v oblasti Lipna je větší část ubytovacích zařízení lokalizována ve venkovských obcích. Ve zbývajících částech kraje pak spíše převažuje umístění těchto zařízení v prostoru městském.

Venkovské mikroregiony

Důležitou platformou pro uplatňování regionálního rozvoje „zdola – nahoru“ jsou různé formy spolupráce mezi obcemi. V ČR je více než 550 mikroregionů / dobrovolných svazků obcí zabývajících se komplexním rozvojem svého území. **Do činnosti mikroregionů je zapojeno cca 86 % obcí ČR – obdobné číslo platí i na úrovni Jihočeského kraje**. Mikroregiony pokrývají většinu území každého z krajů ČR (mimo obvykle stojí velká města). Dále v ČR existuje i několik stovek „účelových“ svazků obcí – v nich obce nejčastěji spolupracují při budování nějakého typu technické infrastruktury. Strategie regionálního rozvoje ČR na roky 2014-20 konstatuje, že přístupy krajů k podpoře mikroregionů se liší. **V některých krajích jsou vnímány jako důležitá skupina aktérů a jsou partnery kraje (platí pro Jihočeský kraj)**, v jiných krajích jsou mikroregiony více opomíjeny.

V Jihočeském kraji funguje **více než 60 sdružení a svazků obcí, mikroregionů nebo zájmových sdružení právnických osob**. Většina z nich vznikala v 90. letech minulého století nebo v prvních letech po roce 2000. Některé svazky vznikaly účelově v souvislosti s potřebou řešit jeden společný záměr (často např. výstavba vodovodu nebo kanalizace), jiné mikroregiony vznikaly například na základě společné vůle řešit koncentrovaně problematiku rozvoje cestovního ruchu ve svém území či z jiných obdobných důvodů. **Aktivita jednotlivých mikroregionů je různá**. Celkově však **lze hovořit o velkém významu činnosti těchto struktur pro rozvoj dotčených území**. V rámci svých území řeší mikroregiony plánování rozvoje území, připravují a mnohdy i aktivně zajišťují společnou propagaci území, připravují společné rozvojové projekty apod. Financování činnosti mikroregionů je ve většině případů vícezdrojové.

Místní akční skupiny a rozvoj venkova pomocí metody LEADER

Místní akční skupiny jsou společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (např. obcí nebo svazků obcí), které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, a to metodou **LEADER**. Prostřednictvím využití nástrojů metody LEADER se do venkovského prostoru Jihočeského kraje podařilo zajistit již **desítky milionů korun na stovky rozvojových projektů** definovaných a potřebných přímo v dílčích venkovských regionech (např. celkový rozpočet pro realizaci plánů jihočeských MAS na rok 2010 činil cca 34,5 mil. Kč).

MAS jsou sdruženy v národní síti MAS ČR. V rámci kraje pak funguje Krajské sdružení Národní sítě MAS ČR, o. s. **V Jihočeském kraji funguje k roku 2011 celkem 15 MAS** (v celé ČR je na 150 MAS). Jedná se o následující: MAS LAG STRAKONICKO, o.s., MAS Sdružení Růže, MAS Blanský les – Netolicko, o.p.s., MAS Třeboňsko, o.p.s., MAS Svazku obcí Blatenska, o.p.s., Občanské sdružení MAS KRAJINA SRDCE, Občanské sdružení CHANCE IN NATURE – LAG, MAS Pomalší, o.p.s., MAS Střední Povoltaví, Občanské sdružení Rozkvět zahrady jižních Čech – MAS, MAS VODŇANSKÁ RYBA, MAS BRÁNA PÍSECKA. Tyto MAS jsou členem Národní sítě

MAS. Dále jsou v kraji 3 nečlenské MAS: MAS Vltava, o.s., MAS Lužnice, o.s. a MAS Hlubocko-Lišovsko.

MAS podpořené v rámci Programu rozvoje venkova na období 2007 - 2013 jsou celorepublikově hodnoceny na základě multikriteriálního hodnocení. Mezi nejlépe fungující MAS byla v rámci Jihočeského kraje zařazena při hodnocení v roce 2010 např. MAS Sdružení Růže nebo MAS CHANCE IN NATURE. Řada dalších MAS se umístila v kategorii dobře fungující. Tyto výsledky potvrzují **oprávněnost a přínosnost fungování MAS v kraji, stejně jako přínosy využití metody LEADER**. Následující tabulka dokladuje přehled MAS na území Jihočeského kraje.

Tabulka 13 Přehled MAS na území Jihočeského kraje (2013)

Název MAS	Člen národní sítě	web
MAS Lužnice, o.s.	NE	www.masluznice.bechynsko.cz
MAS VLTAVA, o.s.	NE	www.vltavotynsko.cz
Místní akční skupina Česká Kanada o.p.s.	NE	http://www.masck.cz/
MAS BRÁNA PÍSECKA	ANO	www.masbranapisecka.cz
MAS Lužnicko o.p.s.	ANO	www.masluznicko.cz/
Místní akční skupina Blanský les - Netolice o.p.s.	ANO	www.mas-netolice.cz
Místní akční skupina Hlubocko - Lišovsko o.p.s.	ANO	www.mashl.cz
Místní akční skupina LAG STRAKONICKO, o.s.	ANO	www.strakonicko.net
Místní akční skupina Pomalší o.p.s.	ANO	www.maspomalsi.cz
Místní akční skupina Sdružení Růže	ANO	http://mas.sdruzeniruze.cz
Místní akční skupina Střední Povltaví	ANO	www.masstrednipovltavi.cz/
Místní akční skupina Svazku obcí Blatenska, o.p.s.	ANO	www.blatensko.cz/mas
Místní akční skupina Třeboňsko o.p.s.	ANO	www.mas-treboňsko.cz
Občanské sdružení "CHANCE IN NATURE-LOCAL ACTION GROUP"	ANO	www.chanceinnature.cz
Občanské sdružení MAS KRAJINA SRDCE	ANO	www.maskrajinasrdce.cz
Občanské sdružení Rozkvět zahrady jižních Čech - místní akční skupina	ANO	www.masrozkvet.cz
VODŇANSKÁ RYBA	ANO	www.vodnanskaryba.eu/

Zdroj: Národní síť místních akčních skupin ČR, 2013.

Obnova venkova

Jihočeský kraj realizuje každoročně **Program obnovy venkova** (POV) s alokací cca 70 - 85 mil. Kč. V rámci POV jsou rozdělovány dotace např. na obnovu, údržbu a zřízení veřejné zeleně a veřejných prostranství, na opravy místních komunikací, chodníků a stezek, na opravy kulturních zařízení nebo školních budov, na opravy veřejného osvětlení nebo rekonstrukce center občanské vybavenosti obcí, požárních zbrojnic či plynofikace apod. Mimo POV jsou na rozvoj venkovských obcí zaměřeny i další dotační tituly spolufinancované z prostředků Jihočeského kraje (např. programy zaměřené na rekonstrukce a opravy požárních nádrží a návěsních rybníčků nebo na podporu přímého prodeje jihočeských zemědělských a potravinářských produktů, dále grantové programy zaměřené na rozvoj venkova a krajiny, podporu výstavby vodohospodářské infrastruktury či příspěvky na hospodaření v lesích). Další prostředky na rozvoj jihočeského venkova jsou úspěšně čerpány z fondů EU (Program rozvoje venkova). Podporou rozvoje venkova se v Jihočeském kraji zabývají například **Regionální agrární komora nebo Spolek pro obnovu venkova**.

3 KONKURENCESCHOPNOST REGIONÁLNÍ EKONOMIKY A TRHU PRÁCE

3.1 Charakteristika hospodářství v regionu

Základní ekonomická charakteristika kraje

Jihočeský kraj vytváří zhruba 5 % hrubého domácího produktu ČR (5,2 % v roce 2010 a 5,1 % v roce 2011), v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2011 dosáhl 84,4 % (ČSÚ) průměru ČR (v roce 2009 to bylo 85,8 % a v roce 2010 85,0 % průměru HDP ČR na 1 obyvatele, ČSÚ), což jej řadí před Plzeňský kraj na 5. místo mezi kraji. Jihočeský kraj vykázal v roce 2011 HDP v celkové výši 196 499 mil. Kč (6. místo mezi kraji ČR).

V hospodářství kraje je zaměstnáno celkem zhruba 300 tis. osob (2011, ČSÚ), z toho cca třetina v průmyslu, více než desetina v obchodu a opravách spotřebního zboží a cca 10 % ve stavebnictví. Průmyslová výroba je zastoupena zejména na Českobudějovicku, její výraznější podíl je rovněž na Táborsku a Strakonicku, kde je také stejně jako na Českobudějovicku zaznamenána nejvyšší stavební aktivita. **V rámci ČR je podíl kraje na tržbách průmyslových podniků⁷ pouze cca 4%.**

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty **dlouhodobě mírně klesá podíl primárního sektoru** (byť v roce 2011 došlo k obrátu na úkor stavebnictví a služeb). Podíl sekundárního a terciárního sektoru naopak mírně roste. Z odvětvového hlediska **převažuje v kraji zpracovatelský průmysl**. Zde je kraj zaměřen především na výrobu komponent pro dopravní prostředky, výrobu potravin a nápojů, dřevařskou výrobu, výrobu základních kovů a kovodělných výrobků. Dříve tradiční odvětví výroba vlákniny a papíru a zpracování dřeva však v posledních letech ztrácejí na významu. Dlouhodobě významný podíl vykazuje v regionu i **stavebnictví**.

Tabulka 14 Podíl jednotlivých odvětví na hrubé přidané hodnotě v kraji v letech 2009-2011

Hrubá přidaná hodnota (v mil. Kč)	2009	2010	2011
v tom podíl odvětví (%)			
celkem Jihočeský kraj	176 596	176 878	177 115
zemědělství, lesnictví a rybníkářství	4,2	3,4	4,3
průmysl	33,6	32,4	32,5
Stavebnictví	7,7	9,0	8,4
Služby	54,5	55,2	54,8

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Přestože podíl primární sféry v Jihočeském kraji v posledních letech klesal, je její zastoupení v regionu spolu s Krajem Vysočina stále nejvyšší. **Zemědělská produkce kraje tvoří více než 10 % produkce celé ČR, ČSÚ, 2011).** V roce 2009 byl zaznamenán celorepublikový pokles zemědělské produkce, stejný trend byl zřetelný i v Jihočeském kraji. V roce 2010 se objem zemědělské produkce opět začal zvyšovat. Kraj měl dlouho jako jediný dlouhodobě vyšší podíl živočišné produkce (13 % produkce ČR) než produkce rostlinné (9 %). Tento podíl se však v roce 2011 otočil a zvýšil se podíl rostlinné produkce na úkor produkce živočišné.

Důležitým odvětvím ekonomiky kraje je dlouhodobě také cestovní ruch. Jihočeský kraj řadí k nejnavštěvovanějším krajům v ČR. Jako jedna z klíčových aktivit pro další růst je proto spatřována např. problematika celoročního využívání ubytovacích kapacit, zlepšování jejich kvality a zvyšování úrovně poskytovaných služeb pro náročnější klientelu.

Průměrné hrubé měsíční mzdy v kraji kontinuálně rostou mírným tempem. V roce 2011 dosáhly hodnoty 21 997 Kč⁸ a **za celorepublikovým průměrem zaostaly o 2 322 Kč** (do určité míry je to dáno strukturou hospodářství kraje). Pozitivním rysem vývoje v letech 2009-2010 je **meziroční nárůst produktivity práce o 8,5 %** (týká se průmyslových podniků s počtem zaměstnanců 100 a více, v případě použití ukazatele HDP na zaměstnance se v letech 2009-2010 jedná o růst 2,5 %). Nejvyšší hodnotu průměrné měsíční mzdy lze sledovat dlouhodobě v odvětví „výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu“. Naopak **nejnižší mzdy jsou dlouhodobě vykazovány v odvětví „Ubytování, stravování a pohostinství“.**

⁷ Hodnoceno za podniky se 100 a více zaměstnanci

⁸ Přepočteno na plně zaměstnané, včetně podniků do 20 zaměstnanců.

Následující tabulka shrnuje vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů Jihočeského kraje v posledních 3 letech. Podíl HDP Jihočeského kraje se dlouhodobě pohybuje kolem cca 85 % průměru ČR. V posledních 3 letech jsou absolutní hodnoty HDP zhruba stejné. Vyjádření HDP kraje v přepočtu na 1 zaměstnaného obyvatele postupně mírně roste. Celkově lze v období let 2008-2011 konstatovat **spíše stagnaci či mírný propad výkonu ekonomiky kraje, což je ovlivněno celkovou ekonomickou recesí v ČR a EU.**

Tabulka 15 Vybrané charakteristiky hospodářství Jihočeského kraje (2008-2011)

	2008	2009	2010	2011
HDP kraje v mil. Kč	195 803	195 804	195 994	196 499
vývoj ve stálých cenách, předchozí rok = 100	99,3	97,4	101,5	100,7
podíl kraje na HDP ČR (v %)	5,1	5,2	5,2	5,1
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Kč	308 539	307 377	307 244	309 006
průměr ČR = 100	83,6	85,8	85,0	84,4
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného v Kč	634 212	648 830	662 323	655 001
průměr ČR = 100	85,8	88,2	88,2	86,5
Hrubá přidaná hodnota (HPH) v mil. Kč	177 055	176 596	176 878	177 115
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v mil. Kč	42 957	46 795	50 086	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	4,2	5,1	5,4	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v Kč	67 689	73 460	78 516	.
průměr ČR = 100	68,5	83,2	88,6	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v mil. Kč	114 539	116 588	115 972	115 719
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	5,9	5,8	5,7	5,8
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele v Kč	180 486	183 022	181 800	181 975
průměr ČR = 100	97,6	96,1	94,3	95,1

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Ekonomické subjekty v regionu

Ve statistickém registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2011 registrováno více než 158 tis. podniků, organizací a podnikatelů. Nejvíce jsou zastoupeni podnikatelé - fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona (více než 113 tis., r. 2011). Z hlediska rozdělení dle počtu zaměstnanců vykazuje **nejvyšší zastoupení kategorie „bez zaměstnanců“ (cca třetina).** Postupně roste celkový počet ekon. subjektů v regionu, a to jak počet právnických, tak fyzických osob (zde zejm. živnostníků). V kategorii subjektů, které vykazují ekonomickou aktivitu, je v posledních letech zaznamenán rovněž postupný nárůst.

Tabulka 16 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Jihočeském kraji 2005 - 2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Registrované subjekty (k 31. 12.)	144 260	146 325	148 679	151 989	151 993	155 762	158 543
z toho fyzické osoby	117 912	119 016	120 167	122 221	120 734	123 476	125 730
z toho živnostníci	102 607	103 819	105 261	106 637	110 216	112 220	113 824
Subjekty vykazující ekon. aktivitu	78 874	78 346	75 532	81 980	82 088	84 357	87 415
z toho fyzické osoby	64 258	61 839	58 917	63 409	64 399	65 358	67 606
z toho živnostníci	55 499	53 341	50 615	54 529	56 649	56 608	58 147
Vzniklé subjekty	4 499	5 096	5 874	6 350	6 674	6 919	6 471
z toho fyzické osoby	2 810	3 364	4 042	4 409	4 544	5 223	4 948
z toho živnostníci	2 654	3 238	3 774	4 013	3 950	4 489	4 325

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Vývoz

Ekonomická recese v posledních letech zapříčinila pokles objemu vývozu z regionu. Jak plyne z následující tabulky,

v roce 2010 byl opět nastartován růst, který navázal na trend let 2005-2008 (i přesto, že podíl na celkovém vývozu ČR v těchto letech klesal). Od roku 2011 tento ukazatel ČSÚ nesleduje.

Tabulka 17 Vývoj vývozu z Jihočeského kraje (2005 – 2011)

	jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vývoz celkem	mil. Kč	87 743	93 448	102 589	101 473	86 245	92 233	-
Vývoz celkem, ČR = 100	%	4,7	4,4	4,1	4,1	4,0	3,6	-

Zdroj: ČSÚ, 2012. Poznámka: od roku 2011 se daný ukazatel nesleduje.

Na struktuře vývozu se nejvíce podílí vývoz strojů a dopravních prostředků (cca 53 %). Stabilně vyšší podíl si drží i tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu (více než 15 %) a průmyslové spotřební zboží (více než 14 %). **Export z Jihočeského kraje směřuje převážně do zemí EU (cca 89 %)**, nejčastěji do Německa (cca 40 %) a Rakouska (cca 16 %).

Průmysl

Následující tabulka dokladuje vývoj průmyslu v Jihočeském kraji dle statistik subjektů se 100 a více zaměstnanci a sídlem v regionu. Počet těchto subjektů kolísá a v roce 2010 se dostal na minimum za posledních 6 let. S tím souvisí i pokles jimi realizovaných tržeb a pokles celkového počtu zaměstnanců v roce 2010 (od roku 2011 je zaznamenán opět nárůst). Lze však konstatovat růst produktivity (tržby přepočtené na 1 zaměstnance v kraji mírně rostou).

Tabulka 18 Vývoj průmyslové výroby a souvisejících ukazatelů v Jihočeském kraji

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměrný počet subjektů	počet	162	165	166	168	170	150	151
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	86 297	93 256	107 018	120 413	101 098	99 541	111 732
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 829	1 999	2 279	2 392	2 211	2 398	2 561
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	47 184	46 646	46 949	50 343	45 732	41 509	43 626
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	17 269	18 742	20 285	22 051	22 596	22 947	23 772

Zdroj: ČSÚ, 2012. Poznámka: zahrnuty jsou průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v Jihočeském kraji.

Stavebnictví

Vývoj v oblasti stavebnictví dokladuje např. přehled postavený na výkonech subjektů s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji. Při kolísavém, avšak rámcově konstantním počtu těchto subjektů působících ve stavebnictví, lze konstatovat, že **roste objem základní stavební výroby**. V letech 2005-2009 zhruba konstantní podíl zaměstnanců ve stavebnictví v roce 2010 navýšil o 43 %, v roce 2011 pak opět poklesl na hodnotu kolem 7,5 tis. **V jihočeském odvětví stavebnictví také roste průměrná mzda rychleji než v oblasti průmyslu**. V posledních 4 letech však **klesá objem stavebních prací prováděných v tuzemsku i přímo na území Jihočeského kraje**. V přepočtu stavebních prací na obyvatele se kraj drží na 3-4. pozici v mezikrajském srovnání. Největší podíl prací pro veřejné zadavatele byl realizován v posledních letech v okresech Tábor a Strakonice. Celkový objem prací pro veřejné zadavatele od roku 2008 v kraji klesá (v ČR klesl až v roce 2010). Dlouhodobě nižší objem stavebních prací je lokalizován do okresů Prachatice, Č. Krumlov a Písek, po přepočtu na obyvatele sem patří i J. Hradec. Vyšší stavební aktivita je v okresech Č. Budějovice, Tábor a Strakonice.

Tabulka 19 Vývoj stavebnictví v Jihočeském kraji (2006 – 2011)

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stavení podniky s 50 a více zaměstnanci a sídlem v kraji							
Průměrný počet subjektů	Počet	56	50	53	49	58	42
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	8 127	8 127	9 626	9 628	13 154	10 639
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 365	1 444	1 677	1 677	1 603	1 427
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	5 953	5 629	5 739	5 740	8 206	7 456
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	19 191	21 020	24 113	25 801	29 553	31 136

		Stavební práce na území kraje (podniky s 20 a více zaměstnanci)					
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku	mil. Kč	17 182	21 289	21 823	19 745	17 387	22 538
z toho pro veřejné zadavatele	mil. Kč	7 057	11 032	10 881	9 927	8 128	8 201

Zdroj: ČSÚ, 2012. Poznámka: zahrnuty firmy s 50 a více zaměstnanci se sídlem v Jihočeském kraji.

Rozvoj stavebnictví je patrný rovněž na statistice hodnoty povolených staveb. Celkový počet vydaných stavebních povolení a ohlášení sice v posledních dvou letech klesá (z 9 156 povolení a ohlášení v roce 2008 na 7 837 v roce 2010, resp. 8 140 v roce 2011). Finanční hodnota staveb v posledních letech (do roku 2009) rostla (od roku 2010 naopak mírně klesá). Na úkor staveb zaměřených na budování bytových a nebytových budov, jejichž finanční objem v letech 2008 – 2010 klesal, rostl objem staveb realizovaných za účelem ochrany životního prostředí (např. do čištění odpadních vod). Od roku 2011 pak objem prostředků do investovaný do staveb v oblasti životního prostředí výrazně poklesl.

Tabulka 20 Vývoj hodnoty staveb v Jihočeském kraji s vydaným stavebním povolením (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Orientační hodnota staveb celkem		13 805	17 987	16 509	22 266	23 125	22 491	18 283
z toho: budov (bytových a nebytových)	mil. Kč	9 751	11 831	10 602	14 849	12 449	11 206	11 405
na ochranu životního prostředí		1 285	2 422	2 160	3 382	4 980	5 724	2 660
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení / ohlášení (v tis. Kč)	tis. Kč	1 476	1 819	1 847	2 432	2 729	2 870	2 246

Zdroj: ČSÚ, 2012.

3.2 Podnikatelská infrastruktura

Průmyslové zóny, rozvojové plochy a brownfields

Nabídka průmyslových zón sledovaných v rámci územně plánovacích dokumentací obcí Jihočeského kraje převyšuje v současnosti reálnou poptávku, ačkoliv to neplatí zcela a některé dosud nevyužité zóny mohou být ještě v dalším období využity, např. díky dostavbě dopravní infrastruktury. **V kraji je dle mapovací studie zpracované v roce 2012 vymezeno cca 35 větších průmyslových zón o celkové výměře 1 173 ha**, celkový počet zón je však vyšší. Mezi největší průmyslové zóny v regionu patří lokality v Plané nad Lužnicí, Vodňanech, Táboře (Čekanice, Vožická), Protivíně, v Písku (Čížovská) nebo Č. Budějovicích (Okružní). Jedná se většinou o plochy vhodné pro využití lehkým průmyslem či logistikou.

Trendem posledních let je ale **spíše než vymezovat nové průmyslové zóny na volném území snaha nalézt sofistikovanější formy využití území bez velkých nároků na plochy a větší zdrženlivost ve vymezování ploch pro rozvojové zóny** ve prospěch zachování relativně přírodní příměstské krajiny. Takový záměr představuje snaha využít pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné či podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy, intenzifikaci využití již zabraných ploch a relativně nový fenomén územního rozvoje sídel – **revitalizace ploch typu brownfields**. Dle informací KÚJK však v posledních letech u potenciálních investorů jednoznačně převažuje poptávka po volných plochách (tzv. výstavba na zelené louce) oproti ochotě investovat do již existujících, ale zchátralých objektů (důvody: špatný stav nemovitostí a z toho plynoucí vysoké náklady na modernizaci a rozdrobené vlastnické vztahy). Jedním z **příkladů úspěšné revitalizace starého chátrajícího objektu** je rekonstrukce bývalého mlýna u slepého ramene v Č. Budějovicích (dnes hotel Budweis)⁹.

V rámci Jihočeského kraje je dle ZÚR dále identifikováno celkem **20 rozvojových ploch**, které mají nadmístní regionální či republikový význam pro umístění investic. Z toho největší podíl vykazují plochy určené pro bydlení v rámci vybraných měst (celkem 10, z toho 3 v Č. Budějovicích) a plochy určené pro využití **v oblasti rekreace, cestovního ruchu, sportu a kultury** (celkem 8, z hlediska rozmístění jsou situovány v rámci celého kraje). Lokalita Lázně Domanín je určena pro lázeňský komplex, včetně ubytovacího zařízení se službami, **důležitou rozvojovou plochu pak představuje lokalita situovaná na západním okraji Českých Budějovic ve vazbě na areál Akademie věd a Jihočeské univerzity, využívaná pro fungování a další rozvoj Jihočeského vědeckotechnického parku.**

⁹ V roce 2009 získal projekt cenu CzechInvestu 2. místo v soutěži Podnikatelská nemovitost roku, sekce brownfields.

Infrastruktura pro vědu, výzkum a inovace

Na území Jihočeského kraje působí řada vzdělávacích a vědecko-výzkumných institucí. **Z místního hlediska je největší koncentrace VaV kapacit v Č. Budějovicích jako hospodářském centru kraje.** Existují i další významná střediska VaV pracovišť zejména na Třeboňsku, Novohradsku, Vodňansku resp. Jindřichohradecku. Z hlediska oborového zaměření a tradic veřejné výzkumně-vývojové sféry jsou nejvýznamnější VaV instituce kraje **orientovány na biologické, environmentální, biochemické, biofyzikální a ekologicky zaměřené obory, v těchto oblastech vědy a výzkumu se Jihočeský kraj řadí mezi špičku oboru v rámci ČR. Mezi nejvýznamnější instituce patří** Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích jako veřejná vysoká škola univerzitního typu složená z osmi fakult a dvou vysokoškolských ústavů. Při JU funguje Jihočeské univerzitní a akademické centrum transferu technologií. Dále zde působí Biologické centrum AV ČR, Mikrobiologický ústav AV ČR v Třeboni, Botanický ústav AV ČR v Třeboni, Ústav systémové biologie a ekologie s pracovišti v Českých Budějovicích, Nových Hradech (Akademické a univerzitní centrum v Nových Hradech spolu s Ústavem fyzikální biologie JU) a Třeboni, Třeboňské inovační centrum (centrum aplikovaného výzkumu, podnikatelský inkubátor), Fakulta managementu VŠE Praha v Jindřichově Hradci, Vysoká škola technická a ekonomická v Č. Budějovicích nebo Vysoká škola evropských a regionálních studií.

Zejména v technických oborech postupně vznikají a prosazují se nová pracoviště vzdělávacího a vědeckovýzkumného charakteru, která využívají spolupráce středního a vysokého školství, např. spolupráce VOŠ, SPŠ automobilní a technické se ZČU Plzeň. Potřeba **posílení technických oborů** přinesla i zřízení nové veřejné Vysoké školy technické a ekonomické v Č. Budějovicích. Přesto v této oblasti existují ještě rezervy pro další rozvoj.

Jihočeský vědeckotechnický park České Budějovice (JVTP) jako komplex laboratorních, administrativních či poloprovozních budov, je organizované prostředí rozvojové infrastruktury, které je lokalizováno přímo v kampusu Jihočeské univerzity. Dále je v akademickém kampusu Jihočeské univerzity vymezeno území pro **realizaci II. rozvojové etapy s vazbou na stávající objekt JVTP.** JVTP je zaměřen na ekonomický rozvoj regionu a jeho konkurenceschopnost, na aktivity podporující vznik a růst firem, průmyslový výzkum a vývoj, komercializaci jeho výsledků, a technologicky orientované subjekty především s vazbou na Jihočeskou univerzitu a Biologické centrum AV ČR. **Součástí JVTP je podnikatelský inkubátor, podnikatelské inovační centrum a centrum pro transfer technologií,** které plní roli transferovou a servisní. **Podnikatelský (technologický) inkubátor** je orientován na technologické záměry a projekty nesené fyzickými osobami, dále na začínající inovativní a technologicky orientované drobné, resp. malé a střední podniky (MSP), institucionalizované formy spolupráce firem (klastry, technologické platformy) aj. Předpokladem je schopnost uplatnit svůj inovativní produkt v rozumném časovém horizontu na trhu. **Podnikatelské inovační centrum** představuje prostory zajišťující komplexní služby cílovým skupinám JVTP, integrující podnikatelské a územní subjekty a přispívající k rozvoji inovačního podnikání při využití partnerství s místními a regionálními organizacemi.

3.3 Potenciál regionu v oblasti vědy, výzkum a inovací

Výdaje do oblastí vědy a výzkumu v regionu v posledních letech rostou, což koresponduje s dlouhodobou snahou posilovat konkurenceschopnost celého regionu prostřednictvím příklonu k vyšší přidané hodnotě ekonomiky. Svůj podíl na tom má rovněž **navyšování podílu těchto prostředků plynoucích z veřejných zdrojů.** Dochází dále k postupnému navyšování počtu pracovníků působících v oblasti vědy a výzkumu v kraji. Prevence odlivu VaV pracovníků je jedním z úkolů posilování vědeckovýzkumného potenciálu kraje.

Tabulka 21 Vývoj výdajů a počtu pracovníků v oblasti vědy a výzkumu v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
		Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 610	1 713	1 787	1 967	2 123
z toho: mzdové		611	669	697	859	790	961	943
financované z veřejných zdrojů		643	716	879	992	1 051	1 042	836
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 644	1 815	1 813	1 898	2 050	2 121	2 104
z toho výzkumní pracovníci		812	848	782	809	868	799	793

Zdroj: ČSÚ, 2012.

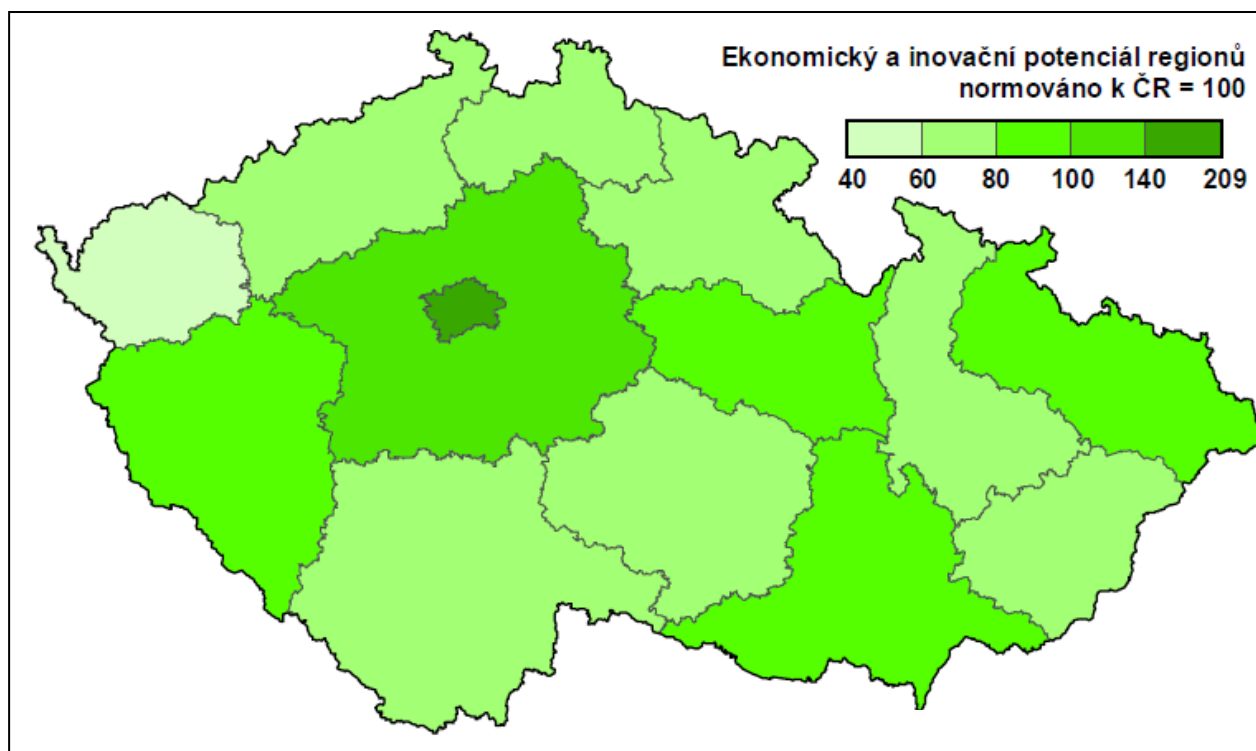
Z hlediska kvality inovačního potenciálu (hodnoceno dle indexu konkurenceschopnosti regionů, Ernst & Young, 2011 – index zohledňuje počet studentů, pracovní atraktivitu, přirozené výhody nabízené v regionu / aglomeraci, koncentraci výzkumu a vývoje, potenciál technologických center, investice, průmyslové zóny, projektovou aktivitu,

instituce inovační infrastruktury, makroekonomickou pozici regionu, zastoupení high-tech oborů, mid-tech oborů, výstupů duševního vlastnictví, náklady na duševní vlastnictví) Jihočeský kraj vykazuje hodnocení 2,64 (na stupnici 1-5) a v mezikrajském srovnání se jedná o **4. nejlepší pozici mezi kraji** (nejlepší známku vykazuje s 1,86 Praha, nejhorší známku obdržel v hodnocení Karlovarský kraj – 4,57).

V **celkovém ekonomickém a inovačním potenciálu** stanoveném na základě faktorů konkurenceschopnosti (Výdaje na vědu a výzkum, podíl high-tech oborů na zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu, podíl velkých firem ve zpracovatelském průmyslu a v oblasti znalostně náročných služeb, počet studentů, pracovní atraktivita, přirozené výhody nabízené regionem, koncentrace výzkumu a vývoje, potenciál technologických center, investice, průmyslové zóny, projektová aktivita, instituce inovační infrastruktury, makroekonomická pozice regionu, výstupy duševního vlastnictví, náklady na duševní vlastnictví) dominuje Praha, především díky výši ekonomického výkonu, ale i díky koncentraci výdajů na vědu a výzkum a pracovníků ve VaV. Zhruba poloviční hodnoty dosahuje Středočeský kraj, který těží z polohy v zázemí Prahy a také z vysoké koncentrace podnikových výdajů na VaV. Mírně nadprůměrné hodnoty dosahuje však také Pardubický kraj, který koncentruje relativně příznivý podnikový inovační potenciál. **Jihočeský kraj patří do skupiny regionů, které z hlediska porovnání s celorepublikovým průměrem (byť zkrácenými hodnotami, které vykazují Praha) vykazují spíše podprůměrné hodnoty (nachází se v pásmu 60-80 % hodnoty republikového průměru).**

Přítomnost firemních ústředí je významná pro tvorbu přidané hodnoty i z hlediska lokalizační stability firem, neboť je spojena s koncentrací rozhodovacích pravomocí a zpravidla také progresivních nevýrobních funkcí s vysokou přidanou hodnotou (design, výzkum a vývoj, marketing aj.). V tomto ohledu se Jihočeský kraj společně s Plzeňským nachází **z hlediska kritéria počtu sídel velkých firem ve zpracovatelském průmyslu a v oblasti znalostně náročných služeb v pásmu 90-100 % průměrné hodnoty ČR a vykazuje tak nejlepší pozice hned po Praze** (ta je v pásmu 110-212 % průměru ČR) a **Jihomoravském kraji** (pásmo 100-110 % průměru ČR). V kraji se nachází celkem 101 ústředí velkých firem ve zpracovatelském průmyslu v přepočtu na 1 mil. obyvatel, což je 6. nejlepší hodnota v rámci ČR, počet ústředí velkých firem ve znalostních službách (na 1 mil. obyv.) dosahuje hodnoty 3, což je společně se Středočeským a Jihomoravským krajem druhá nejvyšší hodnota po Praze (38). 26,2 % velkých firem v Jihočeském kraji se nachází v zahraničním vlastnictví – v rámci ČR se jedná o 5. nejvyšší hodnotu. **Celkový objem přímých zahraničních investic v Jihočeském kraji v přepočtu na obyvatele dosahuje 71 tis. Kč – jedná se o 3. nejvyšší objem (bez zahrnutí Prahy).**

Obrázek 3 Ekonomický a inovační potenciál krajů v rámci ČR

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Z hlediska podílu high-tech oborů na zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu se Jihočeský kraj nachází zhruba v průměrných hodnotách (pásmo 50-100 % průměru za celou ČR) – nejvyšší hodnoty dosahuje Praha a Pardubický

kraj (pásmo 150-205 průměru ČR), další 3 kraje se nacházejí v pásmu 100-150 průměru ČR (Jihomoravský, Královéhradecký a Zlínský).

Diverzifikace a struktura ekonomiky Jihočeského kraje, ve které se prolínají tradiční odvětví s progresivními obory a trhy, a v neposlední řadě i geografická poloha kraje, která nahrává vytváření socio-ekonomických vazeb především na příhraniční státy Rakouska a Německa, představuje dobrou základnu pro rozvoj vědeckovýzkumného potenciálu.

Přesto roste jihočeská ekonomika pomaleji, než je tomu u srovnatelných příhraničních regionů, a transfer technologií mezi akademickou sférou a firmami a jejich spolupráce není zcela funkční. Dle Regionální inovační strategie Jihočeského kraje na roky 2007-15 je potenciál ekonomiky jihočeského regionu v oblasti inovačního podnikání a oblasti VaV spatřován zejména v těchto oblastech:

- transformace zemědělství, jeho mimoprodukční zaměření, krajinná tvorba a aspekty udržitelného rozvoje a rozvoje venkova, vazby priméru na potravinářský průmysl,
- technologie odpadového hospodářství a environmentální technologie, technologie pro ekologii; centrum služeb v technologiích životního prostředí, vodohospodářské a čistírenské technologie; energetika, technologie pro obnovitelné zdroje energie, alternativní zdroje energie,
- lesnictví, vazba na zpracování dřeva a nábytkářské technologie, biomasa pro energetiku,
- výroba potravinářských výrobků, biotechnologie, funkční potraviny, zdravotní aspekty potravin, krmiva a přísady do potravin; farmakologie, medicínské aplikace, léčiva a doplňky, specializovaná krmiva, chemické látky apod.,
- elektrotechnika, řídicí a automatizační technika, konstrukční materiály, mechatronika, sensorika, lehké strojírenství, procesní technologie, přesné strojírenství, optické a měřicí přístroje a zařízení, automatizace výroby,
- specializované technologie pro tradiční obory jako je potravinářství, zemědělství, lesnictví a rybářství, pro dřevozpracující průmysl, textilní a oděvní průmysl, průmysl výroby vlákniny a papíru, sklářský průmysl atd.,
- cestovní ruch, turistika, lázeňství, specializované produkty cestovního ruchu (kongresová turistika apod.), kulturní dědictví, technické památky, životní prostředí, sport apod.,
- automobilový průmysl, komponenty pro automobilový průmysl (přívěsy a návěsy) a další dopravní prostředky; stroje a zařízení, konstrukce strojů.

Zásadní problémy (včetně vazby oblasti na trh práce) pak lze shrnout následovně:

- **nedostatečná provázanost vysokoškolského stupně vzdělání a navazujících VaV aktivit s podnikatelskou sférou;** nedostatečné vazby mezi středním, vyšším odborným, vysokým školstvím a nesoulad požadavků trhu práce regionu s odbornými profily absolventů, nedostatečný důraz na aplikované vědy a prosazování základní vědy před využitelností výsledků, **produkce hůře uplatnitelných absolventů** (nutnost rekvalifikací), nedostatek a/nebo odliv kvalifikovaných VaV pracovníků,
- **nízký podíl inovačních a technicky orientovaných MSP** využívajících unikátního řešení a technologických novinek; slabá a nedostatečná regionální podpora výzkumných, vývojových a inovačních iniciativ v regionu,
- **nedostatečná infrastrukturní a materiálně-technická základna vzdělávacích a výzkumných center v regionu** (funkčnost a technologická vybavenost).

3.4 Zemědělství, lesnictví, rybářství

3.4.1 Základní charakteristika zemědělství v regionu

Zemědělství, lesnictví a rybářství, které je tradičním a **charakteristickým odvětvím hospodářství Jihočeského kraje**, se významně podílí na údržbě a tvorbě jihočeské krajiny. Má zásadní vliv na zachování venkovského prostoru, obnovu vesnic a jejich budoucí ekonomický rozvoj. **V zemědělství je v kraji zaměstnáno více než 5 % ekonomicky aktivních obyvatel.** Zemědělství obhospodařuje plochu 420,5 tis. ha zemědělské půdy, která představuje téměř polovinu rozlohy kraje. Mírný pokles výměry zemědělské půdy je přirozený a odpovídá zaborům. **Výraznějším trendem je pokračující úbytek orné půdy a nárůst podílu luk a pastvin.** Orná půda zaujímá cca 31 % rozlohy kraje, trvalé travní porosty pak více než 16 % rozlohy.

Největší podíl zemědělské půdy je v ORP Strakonice, Vodňany, Blatná a Týn nad Vltavou (všude více než 60 % z celkové výměry). Naopak nejmenší podíl zemědělské půdy je v ORP Vimperk (29,5%), Třeboň (32,8%), Český Krumlov (32,9%). Nejvyšší podíl nezemědělské půdy je v území ORP Vimperk, nejméně v ORP Strakonice.

V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, olejnin a pícnin, významná je též produkce brambor. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Celkově se zde vytváří zhruba 10,5 % zemědělské produkce celé ČR. **Dlouholetou tradici má v kraji rybníkářství.** Plocha rybníků s chovem ryb se pohybuje kolem

25 000 ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb ČR, významný je také podíl kraje v chovu vodní drůbeže (kachen a hus).

Celkový objem zemědělské produkce mírně klesá. Velký pokles byl zaznamenán např. ve srovnání let 2008-2009, naopak od roku 2009 dochází k opětovnému nárůstu. Jedná se tak spíše o sezónní výkyvy než dlouhodobý trend. V posledních letech byl rovněž zaznamenán mírný odklon od živočišné výroby směrem k rostlinné produkci. Klesá rovněž podíl obhospodařované zemědělské půdy, včetně orné půdy. **Vyšší zornění v rámci Jihočeského kraje je v centrální, severní a východní části kraje.** Velké zastoupení na rostlinné zemědělské produkci kraje mají obiloviny a brambory (u brambor má Jihočeský kraj jeden z nejvyšších hektarových výnosů). Celkový podíl této produkce v letech 2005-2010 mírně klesal, od roku 2011 opět roste. V živočišné výrobě stav skotu zůstává zhruba stejný, naopak klesají stavy u drůbeže a prasat. S tím souvisí i celkový pokles produkce masa, který je nejvíce patrný u produkce vepřového masa. V posledních letech klesá celková produkce mléka a vajec.

Tabulka 22 Základní charakteristiky vývoje zemědělství v Jihočeském kraji (2008 – 2011)

	2008	2009	2010	2011
Zemědělské podniky	4 452	4 542	4 483	4 594
s rozlohou zem. půdy do 10 ha	2 513	2 580	2 554	2 585
Zemědělská produkce (mil. Kč, běžné ceny)	12 790	10 322	11 216	12 431
rostlinná produkce	5 598	4 470	5 028	6 328
živočišná produkce	6 819	5 473	5 419	5 292
produkce zemědělských služeb	264	221	419	422
Obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	430 520	423 138	422 246	420 502
orná půda	266 299	263 648	258 465	254 539
trvalé travní porosty	160 440	154 680	158 948	164 062
Rostlinná produkce - sklizeň (t)				
obiloviny celkem	783 309	709 500	624 183	756 164
brambory celkem	95 931	97 203	91 689	111 025
řepka	116 193	126 976	120 983	117 456
ovoce - jablka	8 543	6 750	5 438	3 394
Živočišná produkce				
Intenzita chovu				
skotu (ks/100 ha zemědělské půdy)	49,0	49,6	49,7	50,4
prasat (ks/100 ha orné půdy)	89,4	85,5	67,0	64,8
Výroba masa (t)	57 004	45 967	41 319	38 740
Výroba mléka (tis. l)	327 591	327 137	319 395	318 582
Snáška konzumních vajec (tis. ks)	217 942	204 224	189 476	200 869

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Jihočeští zemědělci hospodaří převážně na pronajaté půdě (pouze necelá čtvrtina zemědělské půdy je obhospodařována vlastníky – stejný stav je i v ostatních krajích). **Na většině půdy hospodaří právnické osoby, především družstva** (třetina obhospodařované půdy, což je po Kraji Vysočina druhý nejvyšší podíl) – nejvíce družstev je na Písecku (65 % obhospodařované půdy), nejméně na Českokrumlovsku a Prachaticku. V zemědělském sektoru kraje **pracuje více než 16 tis. osob.** Podle věku více než 60 % zaměstnaných osob bylo starších 45ti let, což potvrzuje negativní trend stárnutí pracovníků v zemědělství. V mezikrajském srovnání jsou v kraji nejvíce zastoupeny plochy pastvin (více než 70 tis. ha, což je 17,5 % obhospodařované zemědělské půdy). **Zemědělci v kraji mají víc než 7 tis. traktorů, z nichž je 83 % starších 10ti let.**

Za pozitivní trend v rámci regionu lze považovat **narůstající počet ekologických zemědělců a celkové výměry půdy, která je pro potřeby ekologického zemědělství využívána.** Tyto trendy dokladuje následující tabulka.

Tabulka 23 Vývoj ekologického zemědělství v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekologičtí zemědělci	počet	.	125	168	236	347	459	526
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	.	24 697	27 744	34 649	41 318	46 538	54 410
Výměra půdy v přechodném období	ha	.	10 888	15 139	14 702	18 474	18 310	15 357
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	.	7,2	8,7	10,0	12,1	13,2	14,2

Zdroj: ČSÚ, 2012.

3.4.2 Zemědělský půdní fond a jeho ochrana

Následující tabulka zobrazuje informace o plochách zemědělské půdy zařazených do I. a II. třídy¹⁰ ochrany na území Jihočeského kraje. V rámci Jihočeského kraje je zařazeno do I. třídy ochrany ZPF 99 026,7 ha (20,1 %) zemědělské půdy. Dalšíh 117 642,1 ha (23,9 %) je zařazeno do II. třídy ochrany. Z hlediska zastoupení existuje mezi jednotlivými obcemi vysoká variabilita. **Z hlediska trvalé udržitelnosti je problematické, že velká část zemědělské půdy s vysokou třídou ochrany se nachází v okolí větších obcí, kde existuje největší tlak na vyjmutí půdy ze zemědělského půdního fondu.**

Tabulka 24 Výměra zemědělské půdy I. a II. třídy v Jihočeském kraji (2010)

	I. třída ochrany		II. třída ochrany		výměra (ha)	podíl (%)
	výměra (ha)	podíl (%)	výměra (ha)	podíl (%)		
Jihočeský kraj	99 026,7	17,35	117 642,1	20,61	216 668,8	37,95
Blatná	1 636,8	8,67	5 455,7	28,89	7 092,4	37,55
České Budějovice	5 382,7	9,16	10 371,1	17,64	15 753,9	26,80
Český Krumlov	8 629,9	18,28	4 520,2	9,57	13 150,0	27,85
Dačice	8 859,6	28,44	6 744,3	21,65	15 603,8	50,09
Jindřichův Hradec	11 722,5	22,36	8 400,2	16,03	20 122,7	38,39
Kaplice	7 518,1	30,90	2 085,8	8,57	9 603,9	39,47
Milevsko	2 759,0	10,93	6 853,9	27,15	9 612,8	38,08
Písek	3 717,8	8,30	12 570,7	28,05	16 288,4	36,35
Prachatice	5 538,7	14,03	7 561,8	19,16	13 100,6	33,20
Soběslav	5 595,1	25,49	7 083,2	32,27	12 678,3	57,76
Strakonice	5 575,8	13,00	10 029,1	23,38	15 604,9	36,38
Tábor	22 582,0	33,37	15 401,6	22,76	37 983,5	56,13
Trhové Sviny	2 585,2	10,54	3 523,4	14,36	6 108,5	24,90
Třeboň	321,1	1,54	3 564,1	17,06	3 885,2	18,59
Týn nad Vltavou	1 157,5	6,43	7 843,5	43,57	9 001,0	50,00
Vimperk	2 776,0	14,03	2 323,6	11,75	5 099,7	25,78
Vodňany	2 669,0	20,76	3 310,0	25,75	5 979,1	46,51

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Záměry uvedené v ZÚR Jihočeského kraje předpokládají, že se v budoucnu pro investiční záměry využije 785,6 ha zemědělské půdy v první třídě ochrany a 982,7 ha zemědělské půdy v druhé třídě ochrany. **Celkem tedy 1 768,3 ha zemědělské půdy s nejvyšší ochranou.** Celkový zábor dle ZÚR (1. – 5. třída ochrany) je 5102,1 ha.

Od roku 2005 v Jihočeském kraji mírně klesá podíl zemědělské půdy. Stejný trend je zaznamenán u vývoje plochy orné půdy, naproti tomu plocha zahrad a ovocných sadů zůstává rámcově stejná, v případě trvalých travních porostů

¹⁰ Do 1. třídy ochrany jsou zařazeny bonitně nejcennější půdy v jednotlivých klimatických regionech, které je možno odejmout ze ZPF pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu. Do 2. třídy ochrany jsou situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost.

dokonce výměra celkové plochy mírně stoupá. Stoupá mírně i podíl lesních pozemků a zastavěných ploch a nádvoří jako součástí bilance nezemědělské půdy.

Tabulka 25 Bilance půdy v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	494 376	493 810	493 354	492 947	492 534	491 753	491 150
z toho: orná půda		319 248	318 603	318 027	317 352	316 207	315 188	313 686
zahrady a ovocné sady		14 589	14 618	14 645	14 650	14 663	14 662	14 688
trvalé travní porosty		160 538	160 588	160 681	160 945	161 664	161 903	162 776
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	511 314	511 879	512 339	512 711	513 146	513 936	514 488
z toho: lesní pozemky		375 989	376 288	376 450	376 797	377 078	377 489	377 758
zastavěné plochy a nádvoří		10 522	10 522	10 552	10 566	10 587	10 592	10 871

Zdroj: ČSÚ, 2012.

3.4.3 Lesní hospodářství

Významným přírodním bohatstvím Jihočeského kraje jsou **rozsáhlé lesy** (po kraji Vysočina má Jihočeský kraj nejvyšší lesnatost z hlediska jehličnatých lesů, celkově je Jihočeský kraj z hlediska lesnatosti na 5. místě), zejména na Šumavě a v Novohradských horách. Jedná se především o lesy jehličnaté, smrkové a borové. Druhová skladba lesa v Jihočeském kraji odpovídá struktuře lesů v dalších krajích s nejvyšší lesnatostí.

V Jihočeském kraji se **zdravotní stav lesů přibližuje republikovému průměru**. Stejně tak základní vývojový trend v kraji odpovídá celorepublikovým hodnotám a znamená spíše zhoršování situace. Lesní porosty s relativně vysokým stupněm poškození najdeme ve všech částech kraje. Ve správních obvodech Vimperk, Prachatice a Český Krumlov (území Šumavy) **nejdou ojedinělé plochy, kde stupeň poškození lesních porostů je velmi silný v rozsahu od 80 do 100 %** (zdroj: ZÚR). K uvedeným obvodům můžeme přiřadit i Třeboň a T. Sviný (a částečně i J. Hradec), kde je poměrně velký výskyt ploch se silným poškozením (50 až 60 %).

Rozhodující podíl lesů tvoří v kraji lesy jehličnaté (více než 86 %), listnatých lesů je 13 % a na holinu připadá z celkové lesní plochy 1 % a je tak jen zhruba poloviční než průměr za ČR. Postupně se mírně skladba mění ve prospěch listnatých lesů. Nejvyšší lesnatost je v ORP Vimperk (59,8 %), Kaplice (48,6 %), Č. Krumlov (47,9 %), Prachatice (47,5 %) a nejnižší v ORP Strakonice (21,4 %), Vodňany (23,1 %) a Blatná (24,8 %).

Největší podíl lesů se nachází v majetku státu (Lesy ČR vlastní cca 45 % lesů). Druhou nejčetnější vlastnickou formou je vlastnictví fyzických osob (cca 22,5 %). Lesy MŽP mají výměru téměř 7 % a cca 4,8 % rozlohy představují vojenské lesy a statky. Většina lesů na území kraje (více než 301 tis. ha - cca 82 %) patří do kategorie **hospodářských lesů**. Necelá 2 % jsou tvořena lesy ochrannými, zbylých téměř 17 % představují lesy zvláštního určení. **Objem těžby dřeva v Jihočeském kraji v posledních letech zůstává rámcově konstantní**.

Tabulka 26 Vývoj vybraných ukazatelů v oblasti lesního hospodářství v kraji (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zalesňování	ha	2 082	2 061	1 947	3 027	3 171	2 836	2 629
Těžba dřeva	m ³ b. k.	2 343 920	3 450 105	4 913 048	2 246 436	2 268 292	2 364 048	2 245 220
z toho nahodilá živelní (= odstraňování následků kalamit)			2 165 591	4 491 720	1 345 109	348 642	185 937	222 140

Zdroj: ČSÚ, 2012.

V mezikrajském srovnání vykazuje Jihočeský kraj **nejvyšší objem těžby jehličnatého dřeva**. Nejvyšší podíl je zde i z hlediska uskutečněných prořezávek. Z hlediska objemu těžby listnatého dřeva je kraj až na 7. místě.

3.4.4 Rybářství a rybníkářství

Rybářství a rybníkářství má v kraji dlouholetou tradici. V minulosti zde bylo vybudováno přes 7 000 rybníků, jejichž celková výměra dnes představuje více než 30 tis. hektarů. Největšími nejen v kraji, ale i v ČR jsou rybníky Rožmberk, Bezdrev a Horusický rybník. Kromě toho byla na území kraje vybudována velká vodní díla: Lipno (se 4 870 ha největší vodní plocha v ČR), Orlík a Římov, který zásobuje pitnou vodou značnou část kraje. V souvislosti s

výstavbou jaderné elektrárny Temelín byla vybudována vodní nádrž Hněvkovice. Podíl vodních ploch na rozloze kraje představuje 4,4 % (v okrese Jindřichův Hradec je to dokonce 6,7 %), což je **více než dvojnásobek republikového průměru a nejvíce ze všech krajů ČR**. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 000 ha. **Největší rybníkářské oblasti jsou na Třeboňsku, Blatensku a Českobudějovicku**.

Z celkového počtu zaměstnaných v odvětví rybolovu a chovu ryb v ČR je téměř 50 % z Jihočeského kraje, v samotném počtu zaměstnaných v Jihočeském kraji to představuje přibližně 0,4 %. V kraji se vytváří zhruba polovina produkce ryb České republiky.

3.5 Trh práce, nezaměstnanost a zaměstnanost

Z celkového počtu cca 636 tis. obyvatel Jihočeského kraje je cca 545,5 tis. osob starších 15ti let. Ekonomicky aktivních je přitom 58,6 %. **V dlouhodobém srovnání klesá počet dětí a naopak se zvyšuje počet obyvatel nad 15 let (od roku 2008 však mírně roste)**, zejména počet ekonomicky neaktivních – důchodců i ostatních (především žáků a studentů), zatímco počet ekonomicky aktivních kolísá. Ekonomická recese se projevila mimo jiné v meziročním poklesu počtu zaměstnaných (po roky 2009 a 2010 vždy o více než 2 %) na jedné straně a také **růstem počtu nezaměstnaných**. Došlo rovněž k poklesu počtu ekonomicky aktivních v roce 2009 o 0,6 % a v roce 2010 o 1,4 %. V roce 2011 již byl zaznamenán nárůst počtu ekonomicky aktivních obyvatel.

Dle výběrového šetření pracovních sil v kraji **klesá podíl pracovní síly s nižším stupněm vzdělání a naopak stoupá podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel na území regionu**. Stejně tak stoupá podíl absolventů se středním vzděláním s maturitou. **To lze považovat za obecně pozitivní trendy**. Více než šestina obyvatel kraje ve věku 15 a více let byla v roce 2011 tvořena osobami se základním vzděláním (či bez dokončeného základního vzdělání).

Tabulka 27 Struktura pracovní síly v Jihočeském kraji dle ekonomické aktivity a vzdělání

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	532,0	535,9	540,3	543,9	546,0	545,8	545,5
z toho podle dosaženého vzdělání:								
základní a bez vzdělání	%	20,1	20,0	19,3	18,3	17,5	16,9	16,4
střední bez maturity	%	38,6	37,7	37,7	37,1	36,6	36,9	37,7
střední s maturitou (včetně VOŠ)	%	32,6	32,4	32,8	34,6	34,4	35,0	34,1
vysokoškolské	%	8,7	9,9	10,1	10,1	11,5	11,2	11,9
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	317,0	319,1	322,4	323,2	321,2	316,8	319,9
v tom: zaměstnaní v národním hospodářství								
		301,0	302,8	311,8	314,7	307,4	300,0	302,3
z toho ženy		129,0	129,6	133,8	134,8	131,6	128,5	130,1
nezaměstnaní		16,0	16,3	10,6	8,5	13,7	16,8	17,7
z toho ženy		8,0	9,5	6,7	5,4	6,2	7,5	8,4
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	215,0	216,8	218,0	220,7	224,8	229,0	225,6
z toho: studující (vč. učňů)								
		48,0	49,2	49,6	49,8	50,5	52,6	46,4
důchodci		140,0	139,3	138,9	140,5	143,0	147,2	148,8

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Vývoj struktury vzdělanosti obyvatelstva kraje je zřejmý rovněž na výsledcích SLDB z roku 2011. Z tabulky je zřejmý **nárůst počtu obyvatel s vyšší stupněm dokončeného vzdělání**.

Tabulka 28 Obyvatelstvo kraje podle nejvyššího ukončeného vzdělání (1991 – 2011)

Časový údaj	3.3.1991	1.3.2001	26.3.2011	
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	488 497	521 436	544 173	
z toho nejvyšší ukončené vzdělání	základní vč. neukončeného	98 196	122 772	165 745
	střední vč. vyučení (bez maturity)	188 613	201 825	172 011
	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné včetně nástavbového	171 484	148 254	113 421
	vysokoškolské	60 313	40 468	30 750
	bez vzdělání	2 821	1 990	1 897

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Od roku 2006 klesal v kraji podíl zaměstnaných v primárním sektoru. V roce 2010 pak došlo opět k jeho navýšení, aby v roce 2011 opět klesl. Od roku 2007 klesá mírně také podíl zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví, naopak mírně roste podíl osob zaměstnaných v sektoru služeb (v roce 2011 se tento trend otočil a pokles podíl osob pracujících ve službách a vzrostl podíl zaměstnanců v průmyslu a stavebnictví).

Tabulka 29 Struktura pracovní síly dle sektorů hospodářství a postavení v zaměstnání (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zaměstnaní v NH podle sektorů:								
zemědělství, lesnictví a rybářství	%	5,9	6,2	6,0	5,7	5,3	5,8	5,4
průmysl a stavebnictví	%	41,9	41,0	42,3	42,1	41,2	40,2	41,9
služby	%	52,2	52,8	51,7	52,2	53,5	54,0	52,7
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání								
zaměstnanci	%	84,3	84,0	83,5	84,4	85,6	83,0	83,1
zaměstnavatelé	%	3,2	3,9	3,8	3,1	3,1	3,5	3,7
pracující na vlastní účet	%	11,2	10,7	11,7	11,5	10,5	12,7	12,5

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Míra ekonomické aktivity (podíl ekonomicky aktivních na počtu osob starších 15 let)

Míra ekonomické aktivity v kraji v posledních letech mírně klesala, a to i v nejproduktivnější věkové kategorii 20-64 let. Zhruba ve stejném rozsahu klesla i míra zaměstnanosti v regionu. V roce 2011 pak došlo u obou ukazatelů k mírnému oživení. Dlouhodobě je míra zaměstnanosti vyšší u mužů než u žen. Zejména v souvislostech hospodářské krize v celé republice došlo v posledních letech ke **zvýšení míry nezaměstnanosti**. V dlouhodobé časové řadě dosáhla míra ekonomické aktivity v kraji maxima v roce 1994 (63 %), pozvolným snižováním klesla v roce 2009 pod 59 % a v roce 2011 na 58,6 %. Míra zaměstnanosti obyvatelstva kraje je dlouhodobě vyšší než průměr za ČR a vyvíjí se shodně s celorepublikovými tendencemi: kolísá, ale v dlouhodobém pohledu má klesající trend.

Tabulka 30 Vývoj míry ekonomické aktivity, míry zaměstnanosti a míry nezaměstnanosti (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Míra ekonomické aktivity	%	59,5	59,5	59,7	59,4	58,8	58,0	58,6
v tom: muži		69,1	68,8	68,9	68,7	68,5	67,6	67,9
ženy		50,5	50,7	50,8	50,5	49,5	48,9	49,7
z toho ve věku 20-64 let	%	77,0	77,0	77,1	76,9	76,4	75,6	·
Míra zaměstnanosti	%	56,6	56,5	57,7	57,9	56,3	55,0	55,4
v tom: muži		66,2	66,2	67,4	67,5	65,7	64,1	64,5
ženy		47,4	47,2	48,4	48,6	47,3	46,2	46,7
z toho ve věku 20-64 let	%	73,4	73,4	74,7	75,0	73,3	71,7	·
Obecná míra nezaměstnanosti	%	5,0	5,1	3,3	2,6	4,3	5,3	5,5
v tom: muži		4,2	3,8	2,2	1,7	4,1	5,1	5,1
ženy		6,1	6,8	4,7	3,9	4,5	5,5	6,0

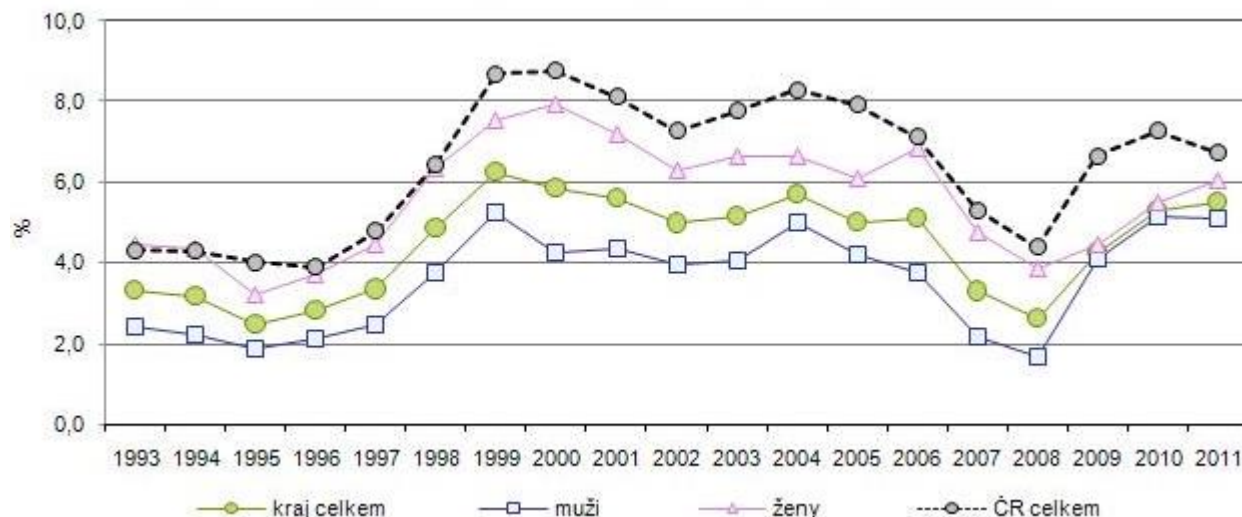
Zdroj: ČSÚ, 2012.

Dlouhodobě, v souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do důchodu, se v kategoriích 55-64 let projevuje **trend zvyšování míry ekon. aktivity**. V nejmladších věkových skupinách míra ekonomické aktivity dlouhodobě klesá. Je to především z důvodu prodlužující se přípravy na povolání a zvyšujícím se podílem osob s dokončeným vyšším stupněm vzdělání. Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykazuje věková kategorie 40-55 let (nad 92 %), nejnižší naopak vykazují okrajové skupiny (věk 15-19 let pod 10 % a 65 a více let pod 4 %).

Nezaměstnanost

V souvislosti s ekonomickou recesí lze konstatovat, že počet nezaměstnaných se v letech 2008 - 2010 v kraji zdvojnásobil. Počet nezaměstnaných mužů byl dokonce až trojnásobný, počet nezaměstnaných žen vzrostl o necelých 40 %. Ve srovnání s republikovým průměrem za 10 let je obecná míra nezaměstnanosti v kraji v roce 2010 zhruba o čtvrtinu nižší, když v minulých deseti letech byla nižší spíše o třetinu.

Graf 2 Srovnání vývoje obecné míry nezaměstnanosti v kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Meziročně se počet uchazečů s nárokem na podporu zvýšil v souvislosti s nárůstem nezaměstnanosti již koncem roku 2008 o 20 % (jedná o registrované nezaměstnané na úřadech práce), koncem roku 2009 dále o třetinu na 11,5 tis. osob, v roce 2010 již byla dynamika růstu nižší – necelá 3 %. Koncem roku 2011 mělo nárok na podporu v nezaměstnanosti cca 40 % uchazečů o zaměstnání. Výše průměrné měsíční podpory v nezaměstnanosti se pohybuje kolem 5,5 tis. Kč. Z hlediska vzdělanostní struktury jsou nejpočetnější skupinou žadatelů o práci středoškoláci bez maturity. Dlouhodobá nezaměstnanost v kraji byla v roce 2011 nejvyšší za posledních 12 let.

Tabulka 31 Vývoj struktury nezaměstnanosti v Jihočeském kraji - údaje k 31.12. (2005 – 2011)

	jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	23 632	20 426	16 452	17 505	27 530	29 545	26 450
z toho: ženy		12 874	11 408	9 144	9 265	13 678	14 114	13 134
absolventi škol a mladiství		1 993	1 599	1 185	1 427	2 084	2 084	1 910
osoby se zdravotním postižením		3 456	3 351	3 232	3 208	3 867	4 151	3 632
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		9 130	7 781	6 882	8 509	11 532	11 834	8 398
dosažitelní		21 941	18 803	15 078	16 471	26 595	28 548	25 511
v tom podle věku:								
15-24 let		4 526	3 672	2 721	3 204	5 129	5 108	4 921
25-34 let		5 948	4 994	3 778	4 072	6 624	6 823	6 000
35-44 let		4 882	4 193	3 401	3 636	5 908	6 458	5 993
45-54 let		5 675	4 980	4 068	3 999	6 167	6 560	5 905
55 a více let		2 601	2 587	2 484	2 594	3 702	4 596	3 631
průměrný věk	roky	38,3	39,0	39,9	39,3	38,8	39,5	39,0
v tom podle dosaženého vzdělání:								
základní a bez vzdělání	osoby	6 391	5 716	4 516	4 594	6 601	7 024	6 644
střední bez maturity	osoby	10 796	9 013	7 167	7 681	12 847	13 920	11 935
střední s maturitou	osoby	5 404	4 751	3 902	4 201	6 554	7 139	6 404
vysokoškolské	osoby	1 041	946	867	1 029	1 528	1 462	1 467
z toho podle klasifikace zaměstnání:								
nemanuální pracovníci	osoby							

vysoce kvalifikovaní (třídy 1 - 3)		3 790	3 345	2 749	2 925	4 399	4 668	3 607
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		5 804	5 161	4 170	4 441	7 194	7 355	7 490
manuální pracovníci	osoby							
kvalifikovaní (třídy 6 - 8)		7 831	6 176	4 761	5 469	9 265	10 125	7 878
nekvalifikovaní (třída 9)		5 300	4 725	3 989	3 988	5 392	5 716	5 866
z toho podle délky evidence:								
do 3 měsíců	osoby	8 326	7 330	6 587	8 214	10 973	12 672	10 053
3-6 měsíců	osoby	4 807	3 687	3 035	3 683	6 293	5 436	4 934
6-12 měsíců	osoby	3 830	3 234	2 499	2 271	5 780	4 544	3 997
od 1 roku do 2 let	osoby	3 210	2 615	1 711	1 427	2 626	4 238	3 762
více než 2 roky	osoby	3 459	3 560	2 620	1 910	1 858	2 655	3 704
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	4 292	4 605	4 882	5 439	5 575	5 576	5 522
Míra registrované nezaměstnanosti	%	6,7	5,7	4,5	4,8	7,8	8,5	7,5
v tom: muži		5,5	4,5	3,6	4,0	6,9	7,8	6,7
ženy		8,3	7,2	5,7	5,9	8,9	9,4	8,6
Dlouhodobá nezaměstnanost	%	2,0	1,9	1,3	1,0	1,3	2,1	2,2
Volná pracovní místa	počet	2 636	5 222	6 983	4 188	1 516	1 850	2 073
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	9	4	2	4	18	16	12,8

Zdroj: ČSÚ, 2012. Poznámka: dlouhodobá nezaměstnanost = evidence delší než 12 měsíců.

Mzdy a náklady práce

Zatímco počty zaměstnanců v průmyslových podnicích v kraji zejména vlivem ekonomické recese průběžně klesají a snižují se tak náklady práce, zvyšuje se zároveň produktivita práce. Níže uvedená tabulka dokladuje vývoj nákladů práce na území kraje v letech 2005 – 2011. Je z ní patrné například, že dlouhodobě klesá míra uplatňovaných sociálních požitků ve struktuře nákladů práce.

Tabulka 32 Náklady práce v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	23 882	25 014	27 089	29 097	28 092	28 892	29 469
z toho: přímé náklady		17 004	17 930	19 389	20 997	20 409	20 861	21 321
sociální požitky		406	362	413	349	255	366	289
sociální náklady a výdaje		6 253	6 554	7 053	7 539	7 231	7 479	7 660
personální náklady a výdaje		223	208	282	275	259	262	256

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Dle následující tabulky je zřejmé, že **průměrné mzdy v kraji rostou stabilně, ale v mírném tempu**. Tempo růstu mezd se zpomalilo v roce 2009 v souvislosti s hospodářskou recesí. V souvislosti s hospodářskou recesí se rovněž prohloubil trend nárůstu zadluženosti mezi podnikatelskou veřejností. V tomto ohledu se jedná o celoregionální trend.

Tabulka 33 Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměrná hrubá měsíční mzda celkem	Kč	19 333	20 070	21 467	22 767	22 951	23 418	.
v tom: muži		21 556	22 303	24 028	25 614	25 786	26 205	.
ženy		16 565	17 192	18 130	19 109	19 500	19 967	.

Zdroj: Výběrové šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí, 2012. Poznámka 1: Průměrná mzda je vypočtena z placené doby zaměstnance (nezahrnuje se neplacená nepřítomnost v práci, nemoc, apod.). Poznámka 2: údaje za rok 2011 nejsou srovnatelné, protože do souboru byly nově zařazeny subjekty s méně než 10 zaměstnanci.

Nejvyšší mzdy stabilně pobírají zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci (45 402 Kč v roce 2011), dále pak vědečtí a specializovaní pracovníci (31 184 Kč v roce 2010). Nejnižší mzdy pak tradičně dosahují provozní pracovníci ve službách a obchodě (např. pohostinství) a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Institucionální podpora podnikání v regionu

Na podporu a rozvoj podnikání v regionu je zaměřena celá řada institucí. Převážná část podpory podnikání je zaměřena na malé a střední podniky (MSP), neboť jsou významnou součástí ekonomiky ČR i kraje. Mezi významné instituce patří např. Jihočeská hospodářská komora s 9 oblastními kanceláři. Z dalších institucí lze jmenovat například Agenturu pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, Regionální agrární komoru, popř. pobočky jednotlivých ministerstev v krajích ad.

Klastry

Klaster je soubor regionálně propojených často vzájemně si konkurujících společností (podnikatelů) a přidružených institucí a organizací (především z oblasti terciálního vzdělávání a vědeckovýzkumných institucí), jejichž spolupráce akceleruje inovační mechanismy. V Jihočeském kraji se v posledních letech **objevily např. následující klastrové iniciativy:**

- CEVTECH (příprava a realizace projektů, jejichž předmětem je pitná voda a čištění odpadních vod)
- EKOGEN (Zpracování anorganických odpadních materiálů)
- Svářečský klaster "Klaster obecného strojírenství" (zaměření na výrobu topenářské techniky)
- Klaster nízko-energetického a pasivního stavebnictví (oblast výstavby nízkoenergetických a pasivních budov v ČR prostřednictvím Česko-Rakouské spolupráce)
- Dřevařský klaster (podnikání s dřevní surovinou a jejím dalším zhodnocením)
- Klaster Chutná hezky Jihočesky (potravinářský klaster zaměřený na prosazování zdravých regionálních potravin)
- Pivovarský klaster (podpora rozvoje produkce českého piva vyráběného tradičními postupy)
- OEKOENERGIECLUSTER (zaměření na využívání obnovitelných zdrojů energie)

3.6 Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání, spádovost pracovního trhu

Z demografické, ekonomické a sídelní struktury Jihočeského kraje plyne **poměrně vysoká potřeba pracujících za zaměstnáním vyjíždět mimo obec trvalého bydliště**. Obdobně toto platí i z hlediska vyjíždky za vzděláváním. Tato skutečnost se projevuje pochopitelně zejména ve venkovských oblastech regionu.

Tabulka 34 Vyjíždějící do zaměstnání a do škol podle velikostních skupin obcí, okresů a SO ORP (k 26.3.2011)

	Vyjíždějící celkem (zaměstnaní a žáci a studenti)	v tom								
		vyjíždějící do zaměstnání	v tom					vyjíždějící do škol	v tom	
			v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		v rámci obce	mimo obec
Jihočeský kraj	172 169	122 918	48 181	48 648	13 561	8 829	3 699	49 251	17 074	32 177
v tom velikostní skupina obce podle počtu obyvatel:										
do 199	7 563	5 248	235	3 651	726	525	111	2 315	8	2 307
200 - 499	18 621	12 906	1 165	9 006	1 446	906	383	5 715	132	5 583
500 - 999	15 481	10 813	1 336	7 207	1 153	814	303	4 668	487	4 181
1 000 - 1 999	19 829	14 099	2 321	8 267	1 904	1 063	544	5 730	1 316	4 414
2 000 - 4 999	29 490	21 243	5 833	10 840	2 573	1 259	738	8 247	2 527	5 720
5 000 - 9 999	22 970	16 187	7 854	4 161	2 408	1 275	489	6 783	2 927	3 856
10 000 - 19 999	6 699	4 892	2 792	847	771	215	267	1 807	839	968
20 000 - 49 999	27 226	19 491	12 358	3 010	1 587	2 073	463	7 735	4 183	3 552
50 000 - 99 999	24 290	18 039	14 287	1 659	993	699	401	6 251	4 655	1 596
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: ČSÚ, SLDB, 2012.

Další tabulka pak dokladuje srovnání vyjíždky za prací a do škol mezi jednotlivými kraji. Z tabulky je mimo jiné patrné, že v Jihočeském kraji je nižší míra vyjíždky za prací do jiných krajů. Díky blízkosti hranic s vyspělým

Rakouskem a Německem je naopak vyšší podíl vyjíždějících za prací do zahraničí.

Tabulka 35 Vyjíždějící do zaměstnání a do škol dle krajů ČR (k 26.3.2011)

	Vyjíždějící celkem (zaměstnaní a žáci a studenti)	v tom								
		vyjíždějící do zaměstnání	v tom					vyjíždějící do škol	v tom	
			v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		v rámci obce	mimo obec
ČR celkem k 26. 3. 2011	2 846 076	2 062 124	924 948	596 686	254 617	248 625	37 248	783 952	354 218	429 734
H. město Praha	363 057	274 568	250 277	-	-	19 615	4 676	88 489	82 806	5 683
Středočeský kraj	367 980	271 378	57 680	78 688	25 861	106 645	2 504	96 602	26 416	70 186
Jihočeský kraj	172 169	122 918	48 181	48 648	13 561	8 829	3 699	49 251	17 074	32 177
Plzeňský kraj	157 987	116 786	47 851	30 368	27 693	7 691	3 183	41 201	17 441	23 760
Karlovarský kraj	64 822	47 793	18 276	18 720	5 490	3 331	1 976	17 029	6 191	10 838
Ústecký kraj	184 832	135 055	53 888	48 328	14 813	15 214	2 812	49 777	22 106	27 671
Liberecký kraj	102 415	73 294	31 989	23 150	7 953	9 130	1 072	29 121	12 300	16 821
Královéhradecký kraj	134 112	95 349	36 927	37 726	9 181	10 414	1 101	38 763	13 654	25 109
Pardubický kraj	137 937	98 031	37 028	37 653	9 555	12 587	1 208	39 906	13 506	26 400
Kraj Vysočina	151 821	105 648	40 241	43 678	8 121	12 327	1 281	46 173	15 240	30 933
Jihomoravský kraj	339 529	245 209	108 957	56 226	62 276	12 339	5 411	94 320	45 321	48 999
Olomoucký kraj	176 756	124 706	49 699	51 255	11 046	10 885	1 821	52 050	20 239	31 811
Zlínský kraj	170 968	120 695	42 407	54 634	10 966	10 504	2 184	50 273	17 565	32 708
Moravskoslezský kraj	321 691	230 694	101 547	67 612	48 101	9 114	4 320	90 997	44 359	46 638

Zdroj: ČSÚ, SLDB, 2012.

4 DOPRAVA A MOBILITA, TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

4.1 Silniční hospodářství

Silniční síť¹¹

Celková silniční síť regionu je tvořena **6.125 km komunikací**. Délka silniční sítě ve vztahu k počtu obyvatel činí cca 9,6 km na 1000 obyvatel a je vysoko nad republikovým průměrem (o 80 %) a znamená **značné náklady na její údržbu**. Kraj disponuje druhou nejdelší silniční sítí v rámci ČR (po Středočeském kraji). Většina silnic (99 %) je provedena s živičným povrchem (nejčastěji střední varianta živičného povrchu). Na jihočeských silnicích se nachází **celkem 1.369 mostů**. Z toho nejvíce, 48 %, na silnicích III. třídy, na silnicích II. třídy 29 % a na silnicích I. třídy pak 21 % mostů. 19 mostů se nachází na dálnici D3 a 7 mostů je součástí úseku R3, který je na území kraje. V bezvadném nebo velmi dobrém stavu se nachází pouze 325 mostů (24 %). Nejvíce mostů se nachází ve stavu „dobrý“ (448 mostů, tj. 33 %) a ve stavu uspokojivý (410 mostů, 30 %). **Ve špatném až havarijním stavu pak je 14 % všech mostů na území kraje**. Na krajské silniční síti se dále nachází celkem 185 podjezdů a 266 železničních přejezdů.

Pro postupnou optimalizaci a zlepšení krajské silniční sítě (II. a III. tř.) na území Jihočeského kraje byla vypracována v roce 2010 **Koncepce optimalizace dopravní sítě na území Jihočeského kraje**. Ta identifikovala nejdůležitější tzv. páteřní a základní síť v rozsahu cca 1375 km a zároveň na ní navrhuje realizovat v následujících letech investiční i neinvestiční opatření, a to dle jejich priority. Opatření jsou rozdělena do tří skupin, a to opatření s nejvyšší prioritou a potřebnou dobou realizace do 7 let, přes opatření se střední důležitostí (7 - 15 let) po opatření s nízkou prioritou a časovým horizontem realizace nad 15 let.

Území Jihočeského kraje protíná **severojižní dopravní osa mezinárodního významu**. Jedná se o tzv. multimodální koridor M1, který zahrnuje IV. tranzitní železniční koridor (C-E 551), dálniční a silniční koridor D3 a R3 (s napojením na rakouskou silniční síť), záměr splavnění Vltavy do Č. Budějovic, záměr rozvoje regionálního letiště s mezinárodním provozem Č. Budějovice) a záměr vybudování veřejného logistického centra Českobudějovicko. Územím kraje prochází silnice s mezinárodním provozem **E55, E49 a E551**, do sítě TEN-T je zařazena pouze trasa dálnice D3 a rychlostní silnice R3. **V souvislosti s dostavbou 3. a 4. bloku Jaderné elektrárny Temelín** lze na území kraje dále konstatovat potřebu přeřazení komunikace II/105 do kategorie silnic I. třídy (strategicky významné).

Z celkové délky cca 734 km dálnic v ČR (2010) se na území Jihočeského kraje nachází **pouze 15,4 km úseku dálnice D3¹²**. Zatím byly vybudovány úseky Tábor - Chotoviny v délce necelých 9 km a Chotoviny – Mezno (cca 6,8 km, v provozu od prosince 2007)¹³. Dále se na území regionu nachází úsek rychlostní komunikace R4 o délce 6,7 km (v úseku Radobyčce – křižovatka Nová Hospoda). Jihočeský kraj tím patří mezi regiony **s nedostatečným napojením na síť rychlostních silnic a dálnic**. Po Libereckém kraji, který nemá žádné dálnice a rychlostní silnice, je na tom Jihočeský kraj z hlediska dálniční sítě srovnatelně s Pardubickým (8,8 km), se Zlínským (12,5 km) a s Královohradeckým krajem (16,8 km). Podobně je tomu v případě rychlostních silnic, kde je Jihočeský kraj z hlediska délky těchto komunikací rovněž pátým nejhorším v rámci celorepublikového srovnání. Absence dálnic a rychlostních silnic se projevuje **výrazným zatížením paralelních páteřních dopravních tahů v regionu (např. I/3, I/4, I/20, I/24)**.

Napojení regionu na rychlostní komunikaci R4, dálnici D3 a rychlostní komunikaci R3 přitom patří mezi dlouhodobé priority a základní infrastrukturní potřeby kraje. Kapacitní silniční napojení se dlouhodobě jeví jako zcela **nezbytné pro posílení celkové konkurenceschopnosti regionu i pro rozvoj dílčích segmentů regionální a místní ekonomiky** (např. cestovní ruch, průmysl a obchod ad.). Velmi významným silničním tahem s dopadem na vnější napojení regionu je i silnice I/4 (Nová Hospoda – Strakonice – Vimperk – Strážný – hranice ČR / SRN – Pasov – napojení na Bundesstrasse B12).

Silnice I. třídy, které jsou stejně jako dálnice a rychlostní silnice ve vlastnictví a majetkové správě státu, tvoří 11 % z celkové délky silnic na území regionu (cca 658 km). Po Středočeském kraji (813,3 km) a Moravskoslezském kraji (684,5 km) je v Jihočeském kraji třetí nejdelší síť silnic I. třídy (čtvrtý v pořadí je Ústecký kraj s 492,5 km silnic I.

¹¹ Uvedené údaje jsou k 31.7.2011, vybrané údaje pak k 31.12.2011.

¹² V roce 2013 otevřen další úsek D3 (Veselí nad Lužnicí – Tábor).

¹³ Od října 2008 je ve výstavbě úsek Tábor – Veselí nad Lužnicí (25 km) s plánovaným uvedením do provozu v r. 2013, dokončení výstavby celé dálnice se předpokládá v roce 2017 (ve Středočeském kraji až v roce 2024).

třídy). **Dominantní podíl na silniční síti Jihočeského kraje však mají silnice III. třídy, které tvoří více než 62 % celkové délky silnic na území regionu (3.808 km). Silnice II. třídy představují 27 % délky silniční sítě (1.643 km).**

Hustota silniční sítě v Jihočeském kraji v přepočtu k rozloze území se **ve srovnání s ostatními kraji pohybuje na 12. místě a činí 60,9 km na 100 km²**. Nejdelší silniční síť je na území okresu Jindřichův Hradec (1.180,4 km) a okresu České Budějovice (1.093,4 km), naopak nejkratší silniční síť mají příhraniční okresy (Prachovice 680,5 km a Český Krumlov 688,6 km).

Dopravními toky s největšími dopravními zátěžemi jsou v rámci regionu následující trasy (zdroj: ZÚR):

A) I/20, I/34 (Plzeň – D5 –) hr. kraje – Blatná – Nová Hospoda (R4) – Písek – České Budějovice – Třeboň – Jindřichův Hradec – hr. kraje (– D1 – Humpolec/Jihlava)

případně:

B) I/22, I/20, I/34 (Plzeň – D5 –) hranice kraje – Strakonice (I/4) – Vodňany – České Budějovice – Třeboň – Jindřichův Hradec – hranice kraje (– D1 – Humpolec/Jihlava)

Tyto trasy patří do sítě TEN-T¹⁴ leží v trase mezinárodních silnic E49 (hranice kraje – Písek - ČB – Třeboň) a E551 (ČB – Třeboň – JH – hranice kraje) a mimo jiné generují největší podíl dopravy (včetně tranzitní) a jsou páteřní trasou v dopravním spojení České Budějovice – Plzeň (D5), České Budějovice – Humpolec (D1)/Jihlava. **Také napojují největší počet městských aglomerací v kraji včetně českobudějovické aglomerace.** Napojují rovněž letiště České Budějovice a nadřazenou dopravní síť. V Politice územního rozvoje ČR z roku 2008 je v bodě (122) pod označením S13 úkol prověřit alternativní spojení západní hranice ČR s východem v území jižně od D1 (zejména s využitím stávajících silnic I. třídy).¹⁵

Některé úseky páteřní a základní silniční sítě Jihočeského kraje (silnice I., II. a III. třídy) **vykazují potřebu rekonstrukce či modernizace, a to včetně budování přeložek, obchvatů měst a obcí, a rozšíření nevyhovujících úseků.**

Místní komunikace

Výše popsaná páteřní a základní silniční síť je dále doplněna **hustou sítí místních komunikací**, které jsou ve vlastnictví obcí. Stav komunikací v jednotlivých částech kraje **vykazuje významné rozdíly**, což je dáno i polohou některých obcí na dopravních tazích celokrajského či mezinárodního významu, na rozdíl od (většinou) menších obcí s polohou okrajovou, nemajících význam pro dopravu ve větším spádovém území. **Stav místních komunikací není v řadě případů vyhovující** (ať už jde o bodové závady či o souvislé úseky s nevyhovujícím stavem povrchů, vybaveností či bezpečností provozu). Velká část místních komunikací v regionu vyžaduje zásadní rekonstrukci, popř. modernizaci.

Místní komunikace jsou přitom v mnoha **případech zásadní pro dopravní obsluhu na místní úrovni** (toto platí nejen pro venkovské obce, ale i pro větší sídla regionu, kde místní komunikace mnohdy plní zcela zásadní roli). Význam mají místní komunikace v regionu i z hlediska **nápojení rozvojových zón** (viz jejich vymezení v rámci ZÚR), **lokalit občanské vybavenosti nebo cestovního ruchu a z hlediska zlepšování bezpečnostních parametrů dopravy** (včetně modernizace a rozvoje chodníků a jiných druhů dopravy než automobilové). Vzhledem k venkovskému charakteru rozsáhlých území regionu a rozdrobené sídelní struktuře se potvrzuje **nadprůměrná potřeba investic do místních komunikací.**

Intenzita dopravy

Intenzita dopravy v rámci kraje je dle očekávání **nejvyšší ve vazbě na regionální centra.** Velkým problémem je, že velmi často jsou vysoké míry intenzity dopravy zaznamenány v těsné blízkosti či v intravilánech dotčených sídel (**chybějící obchvaty města a obcí**).

Roční průměr denních intenzit všech vozidel (počet vozidel / 24 hod) je v rámci kraje nejvyšší **na křižovatce u Výstaviště v centru Českých Budějovic** (úsek silnice I/3 v místě zaústění do silnice III/14539 – celkem 38 873 vozidel dle výsledků sčítání dopravy v roce 2010). U silnice I/3, která je hlavní dopravní tepnou regionu, jsou zaznamenány i další vysoké hodnoty intenzity dopravy (např. 37 896 vozidel za den na Strakonické ulici v centru Českých Budějovic nebo 30 584 denních vozidel v úseku Sezimovo Ústí – Tábor). Vysoká intenzita dopravy v centru Českých Budějovic však není vázána pouze na silnice vyššího řádu. 20-25 tis. denních vozidel bylo v roce 2010 zaznamenáno rovněž na celé řadě úseků silnic nižší třídy nebo místních komunikací v centrálních částech města (např. Okružní ulice, Rudolfovska ulice, Husova třída ad.). Obecně lze dále konstatovat **vyšší intenzitu silniční dopravy v okolí většiny regionálních center** (okresních měst, obcí s rozšířenou působností). Vytíženost jediného

¹⁴ Dle Evropské dohody o hlavních silnicích s mezinárodním provozem prochází krajem silnice s mezinár. provozem E55, E49 a E551, do sítě TEN-T je zařazena pouze trasa dálnice D3 a rychlostní silnice R3.

¹⁵ Materiál zpracoval Ústav územního rozvoje dle zadání Ministerstva pro místní rozvoj ČR, říjen 2011.

dálničního úseku na území Jihočeského kraje se pohybuje kolem 10 tis. denních vozidel. Navýšení intenzity dopravy lze očekávat rovněž v souvislosti s plánovanou dostavou JE TE na území kraje. Ta bude zčásti kompenzována investicemi do nájezdových tras (silniční komunikace ve směrech Písek – Temelín, Tábor – Týn nad Vltavou a od D. Bukovska do Týna nad Vltavou, společně s vybudováním 11 obchvatů a opatřeními místního významu v 6 obcích) v hodnotě cca 1,6 mld.

Počet vozidel

S intenzitou dopravy souvisí rovněž **počet provozovaných dopravních prostředků, který v posledních letech narůstá v celé ČR, EU i Jihočeském kraji**. Nárůst množství vozidel tento problém dále prohlubuje (ve větších sídlech se pak projevuje i **velkými problémy v oblasti dopravy v klidu – nedostatek parkovacích míst v sídlech i záchytných parkovištích**). Následující tabulka dokládá přehled o vývoji počtu vozidel v kraji v letech 2005-2010.

Tabulka 36 Množství registrovaných vozidel v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	celkem ČR
Motocykly	60 489	62 217	64 754	67 064	67 591	68 986	70 266	944 171
Osobní automobily	259 671	269 903	280 469	289 625	289 035	292 639	297 420	4 581 642
Autobusy	1 155	1 132	1 148	1 111	1 082	1 077	1 059	19 674
Nákladní vozidla	27 811	30 755	34 100	36 661	36 461	36 705	37 011	585 729
Silniční tahače	2 116	1 926	1 658	1 357	1 090	952	791	11 503
Návěsy	2 516	3 961	4 559	4 857	4 853	4 984	5 114	56 184
Přívěsy	15 622	17 291	19 155	21 369	23 288	25 056	26 953	299 546
Speciální automobily	3 679	3 237	3 040	2 851	2 586	2 409	2 285	34 797

Zdroj: Ministerstvo dopravy, 2012

Nehodovost

Lze říci, že od roku 2005 klesá **mírně v kraji nehodovost**. Pozitivním jevem je, že i přes nárůst objemu přepravy a dopravních prostředků, dochází ke **snížení nejtěžších následků dopravních nehod** (celkový počet nehod s následkem zranění či usmrcení klesl z 1 816 v roce 2005 na 1 450 v roce 2010. Počet usmrcení klesl ze 118 v roce 2005 na 72 v roce 2010 a 67 v roce 2011). Nejčastější příčinou nehod v Jihočeském kraji je nepovolený způsob jízdy (příčina více než 41 % všech nehod) následovaná nedodržením rychlosti jízdy a přednosti v jízdě – obě příčiny cca 25 % (zdroj: ČSÚ).

4.2 Železniční doprava

Stávající železniční síť na území kraje má **dostatečný rozsah, avšak omezené technické parametry**, které výrazně omezují propustnou výkonnost a úsekovou rychlost na některých tratích. To se rovněž projevuje v objemu a rychlosti přepravy přes ČR a Jihočeský kraj.

Jihočeským krajem prochází multimodální železniční koridor C-E551 (**IV. tranzitní železniční koridor Praha – Benešov - Veselí nad Lužnicí – Č. Budějovice – H. Dvořiště-hranice ČR (-Linec)**), který je zařazen do sítě TEN-T. V rámci koridoru se jedná o tratě č. 221 Praha – Benešov, č. 220 Benešov – Č. Budějovice a č. 196 Č. Budějovice – H. Dvořiště (-Summerau). Související stavby jsou předpokladem pro **zvýšení rychlosti a kapacity** železničního koridoru v ose sever – jih umožňující tranzitní přepravu přes ČR v nejkratší ose od Baltského k Jaderskému moři a dále pro rozvoj dálkové i regionální osobní dopravy. Výhledově je dále potřeba řešit přípravu **koridorů ŽD4* a ŽD5* s cílem vytvoření podmínek pro zvýšení rychlosti a zkapacitnění železničních koridorů, zařazených do sítě TEN-T**, tj. pro tratě Plzeň – Strakonice – Č. Budějovice – Č. Velenice – hranice ČR (-Vídeň). U tratě Veselí nad Lužnicí – Třeboň – Č. Velenice se plánuje optimalizace.

V úseku Plzeň – Strakonice – Č. Budějovice se jedná o úplné zdvoukolejnění, v úseku Veselí nad Lužnicí – Č. Velenice o elektrizaci tratě. V úseku Č. Budějovice – Č. Velenice – hranice ČR byla již elektrizace dokončena (2010). Významným dopravním systémem je ucelený **systém šumavských tratí** (tratě č. 194, 197, 198), které představují funkční dopravní celek, který je připravován do nabídkového řízení pro vybrání dopravce, který zajistí provoz s ekonomicky udržitelnými dotačními náklady a se standardní evropskou kulturou cestování v horizontu od roku 2015.

V oblasti Lipenska je zejména v souvislostech cestovního ruchu plánován rozvoj **systému Šumavských elektrických drah** (v provedení lehké železnice – tram-train). Jedná se zejména o záměry prodloužení regionální

dráhy Rybník – Lipno nad Vltavou do Černé v Pošumaví. V této souvislosti je v rámci ZÚR rovněž navrženo prodloužení stávající vlečky ŠUNAP z Nové Pece na Klápu (dopravní propojení Klápa – Hraničnick, které je v rámci schválených ZÚR vymezeno jako plocha pro propojení české strany s rakouským lyžařským areálem Hochficht).

V kraji je **21 tratí o celkové délce 912 km**, z nichž 9 je celostátních (492 km) a 12 regionálních (370 km). Z tohoto počtu **2 regionální úzkorozchodné tratě** (J. Hradec – N. Bystřice a J. Hradec – Obrataň) jsou ve vlastnictví společnosti Jindřichohradecké místní dráhy, a.s., ostatní tratě jsou ve vlastnictví státu (SŽDC s.o.). **Elektrizováno je 319 km tratí, tj. 37 %**. Mezi zajímavosti jižních Čech patří zbytky **koněspřežní železnice** (první na evropské pevnině), spojující město České Budějovice s hornorakouským Lincem. V kraji je nejvýše položená dopravná v ČR (Kubova Huť). **Stav vozového parku dominantního dopravce (ČD a.s.) je značně zastaralý a neodpovídá současným potřebám v dálkové i regionální přepravě osob.**

Srovnání provozní délky železničních tratí v jednotlivých krajích ČR lze sledovat v následující tabulce. Plyne z ní, že Jihočeský kraj **dlouhodobě disponuje 3. nejdelší sítí železničních tratí**. Délka tratí v kraji tvoří více než desetinu celkové délky v rámci ČR. Hustota železniční sítě na území kraje je 9,72 km na 100 km², což je naopak výrazně pod celostátním průměrem. Ve střednědobém horizontu lze hustotu železniční sítě kraje považovat za dostatečnou.

Tabulka 37 Provozní délka železničních tratí v regionech ČR (v km, 2005 - 2011)

Kraje / roky	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hl.m. Praha	245,9	245,1	243,4	246,1	248,1	247,9	248,0
Středočeský kraj	1 278,8	1 277,9	1 277,1	1 278,9	1 277,7	1 277,8	1 277,6
Jihočeský kraj	953,0	952,0	952,2	980,7	981,0	981,0	980,9
Plzeňský kraj	709,6	710,0	708,8	708,2	709,8	709,9	710,7
Karlovarský kraj	493,0	493,0	493,2	493,2	493,6	493,3	493,4
Ústecký kraj	1 020,0	1 019,0	1 023,5	1 020,2	1 020,2	1 019,8	1 021,7
Liberecký kraj	553,0	553,0	553,4	553,4	553,4	553,4	552,3
Královéhradecký kraj	714,0	715,0	714,5	714,3	714,9	714,9	716,0
Pardubický kraj	545,0	541,0	541,0	541,0	541,6	541,5	541,5
Vysočina	650,0	651,0	650,1	621,6	622,2	622,2	622,2
Jihomoravský kraj	810,0	809,0	799,8	798,9	782,9	783,7	783,8
Olomoucký kraj	613,0	600,0	600,0	600,1	600,8	601,2	602,8
Zlínský kraj	358,0	358,0	357,7	357,7	358,3	358,3	358,7
Moravskoslezský kraj	671,0	673,0	673,0	673,4	673,6	663,4	663,8
Celkem ČR	9 614,3	9 612,4	9 614,2	9 587,6	9 578,1	9 568,4	9 572,2

Zdroj: Správa železniční a dopravní cesty, 2012.

4.3 Vývoj přepravy

Nákladní železniční přeprava v Jihočeském kraji dlouhodobě klesá. Snižuje se rovněž objem z kraje vyváženého zboží (z 401 tis. tun v roce 2005 na 321 tis. tun v roce 2009, resp. 168 tis. tun v roce 2011) i věcí do kraje po železnici dovážených (z 1 412 tis. tun v roce 2005 na 1 254 tis. tun v roce 2009, resp. 990 tis. tun v roce 2011). Obdobný trend je v rámci celé ČR. **Nízká konkurenceschopnost nákladní a osobní železniční přepravy, se negativně projevuje v nárůstu podílu přepravy silniční.**

Silniční nákladní doprava zaznamenala až do roku 2008 růstový trend ve všech základních formách (data za tranzitní přepravu nejsou sice k dispozici, ale i zde se dá předpokládat nárůst). V letech 2009 a 2010 došlo pak v souvislosti s poklesem ekonomické výkonnosti kraje i ke **snížení objemů přepraveného zboží silniční přepravou uvnitř kraje.** V meziročním srovnání let 2009-2010 naopak narostl objem vyvážených věcí do jiných krajů i objem dovážených věcí z jiných krajů. Od roku 2011 však objemy opět narůstají u obou ukazatelů.

Počet přepravených cestujících po železnici a veřejnou linkovou dopravou se v jednotlivých letech mění, spíše však klesá – viz následující tabulka. Stejný trend je zaznamenán i v případě vývoje využití městské hromadné dopravy.

Tabulka 38 Přeprava cestujících v Jihočeském kraji 2008 - 2011

Časový údaj	2008	2009	2010	2011
Veřejná linková doprava - přeprava cestujících v rámci kraje (tis. osob)	19 998	18 475	18 894	18 106
Městská hromadná doprava - přeprava cestujících celkem (tis. osob)	52 494	50 566	49 732	48 400
V tom autobusy	35 145	33 573	33 720	33 100
V tom trolejbusy	17 349	16 993	16 012	15 300
Železniční doprava - přeprava cestujících v rámci kraje (tis. osob)	4 973	4 564	4 286	4 142

Zdroj: Ministerstvo dopravy ČR

4.4 Vodní doprava

Na území kraje se nachází sledovaná **dopravně významná využívaná vodní cesta Vltava** (po říční km 91,5 (Třebeň) jen pro plavidla o nosnosti do 300 tun), která je **využívanou vodní cestou I. třídy**. Vodní cesta Vltava je koridorem VD5* a současně součástí multimodálního koridoru M1*. Jejím plnému využití brání nedokončené stavebnětechnické úpravy na vodních dílech v úseku Třebeň – Č. Budějovice. Realizací celého projektu splavnění jihočeského úseku Vltavy bude zajištěno propojení s nádrží vodního díla Orlík, což výrazně **zvýší její rekreační možnosti**. Úsek Č. Budějovice – Týn nad Vltavou, který by měl být realizován do roku 2014, bude sloužit pro rekreační plavbu. Výhledově bude umožněna i nákladní plavba pro plavidla o nosnosti do 300 t. **V roce 2011 byla zprovozněna rekreační plavba v úseku České Budějovice – Hluboká nad Vltavou.**

Na území kraje se dále nachází několik účelových vodních cest, což jsou dle uvedeného zákona vodní cesty, na kterých je provozována pouze rekreační plavba a vodní doprava místního významu (část toku Vltavy, části toků Malše, Lužnice a Otavy, přehradní nádrž Lipno, rybníky Bezdrev a Svět). Osobní vodní doprava na území Jihočeského kraje je v současnosti provozována na přehradních nádržích Lipno a Orlík, na toku Vltavy mezi Týnem nad Vltavou a Orlíkem, mezi Zvíkovem a Orlíkem, mezi Týnem nad Vltavou a Slapy, na rybnících Svět u Třeboně a Hejtmánka a v Č. Budějovicích na soutoku vodních toků Vltava a Malše. Na vodní nádrži Lipno je v současné době v provozu 5 přístavišť a 3 přivozy (Dolní Vltavice, Horní Planá a Frymburk), je vybudován jachetní přístav, funguje zde řada půjčoven lodí. Na Orlíku je 8 přístavišť pro osobní vodní dopravu. Řeky Vltava, Lužnice a Otava jsou společně s rybníkem Svět účelovými vodními cestami, využívanými jak pro rekreační plavbu, tak i pro dopravu místního významu.

4.5 Letecká doprava

V Jihočeském kraji k 1. 1. 2011 je evidováno MD ČR a Úřadem pro civilní letectví celkem 7 letišť (České Budějovice, Hosín, Strakonice, Strunkovice, Soběslav, Tábor, Jindřichův Hradec), 7 ploch určených k vzletům a přistání (Dačice, Frymburk, Kaplice, Košice u Tábora, Kramolín, Krašovice, Třeboň – Dvorce) a 3 heliporty (Č. Budějovice, J. Hradec a Tábor). Za určitý nedostatek regionu z hlediska jeho vnější dostupnosti lze považovat **absenci kvalitního regionálního letiště, jež by zajišťovalo veřejný mezinárodní a vnitrostátní civilní provoz**. Cílem je proto intenzivnější využití letiště v Plané u Č. Budějovic (dle PÚR ČR 2008 plocha pro mezinárodní letiště L3* a dále součást multimodálního koridoru M1*). Jihočeské letiště Č. Budějovice a.s. provozující Letiště Č. Budějovice má od roku 2008 licenci k provozování veřejného vnitrostátního letiště a neveřejného mezinárodního letiště s vnější hranicí kategorie 4C pro lety za viditelnosti (VFR) ve dne. **Modernizace letiště se předpokládá postupně** (v závislosti na získávání potřebných strategických partnerů a finančních prostředků potřebných pro deklarovaný rozvoj). Cílovým stavem je veřejné mezinárodní letiště schopné odbavit lety za snížené viditelnosti s možností leteckého provozu středně velkých dopravních letadel typu Boeing 737 a Airbus A320.

Ostatní v regionu provozovaná letiště mají v současné době jen omezené využití - pro sportovní létání, k letům v rámci integrovaného záchranného systému, ke smluvní nepravidelné dopravě osob, ke cvičným letům, propagačním letům, leteckému snímkování, k zemědělským účelům apod. Jejich současný stav (nízká únosnost vzletových, pojezdových, vyčkávacích a odstavných ploch) omezuje možnosti jejich využití.

4.6 Nemotorová doprava

Nejtypičtějším formami nemotorové dopravy jsou pěší a cyklistická doprava. Vzhledem k faktu, že Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán jako region velmi vhodný pro rozvoj těchto k životnímu prostředí šetrných forem dopravy, je potřeba této oblasti věnovat rozvoji této oblasti pozornost. V dopravních vztazích kraje rozlišujeme oblast **cykloturistiky** (využití kola jako formy trávení volného času – cestovní ruch) a oblast **cyklodopravy** (kolo jako

prostředek pro dopravu do zaměstnání, do škol nebo za volnočasovými aktivitami). Oblast cykloturistiky je popsána v kapitole věnované cestovnímu ruchu. Cyklo doprava nachází uplatnění zejména ve větších sídlech a jejich dojezdové vzdálenosti (doprava do zaměstnání, do škol, za volnočasovými aktivitami). Hlavními výhodami pěší dopravy i cyklo dopravy jsou její bezhlučnost a nulové emise, nižší finanční nenáročnost, přínos pro zdraví obyvatel či lepší flexibilita v dopravním provozu.

V oblasti pěší a cyklo dopravy se v Jihočeském kraji postupně začínají prosazovat **opatření, která vedou více k uplatnění cyklistické dopravy jako integrální a rovnocenné součásti dopravního systému regionu** (budování cyklistických stezek a tras v intravilánech sídel či jejich okolí, upřednostňování nemotorové dopravy na úkor automobilové apod.). **Z celkového pohledu je však realizace těchto opatření dosud velmi pomalá a nedostatečná**, neboť je zpravidla limitována nedostatkem prostředků z veřejných zdrojů.

4.7 Dopravní obslužnost na území kraje

Dopravní obslužnost Jihočeského kraje je z hlediska **veřejné linkové dopravy** v roce 2011 zajištěna prostřednictvím cca 350 linek s různou četností dle významu, lidnatosti a vybavenosti spojovaných míst a s průběhem (dopravním výkonem) kolem 19 mil. ujk/rok. **Na 19 železničních tratích** je provozováno 610 osobních a spěšných vlaků s dopravním výkonem cca 5.4 mil. vlkm/rok. **Městská hromadná doprava** (plnící funkci linkové v DO) je v kraji zastoupena 19 linkami zajišťujícími obsluhu obcí v širší aglomeraci Č. Budějovic (9 linek), Tábora (9 linek) a Strakonice (1 linka). Dopravní obslužnost zajišťuje v kraji **12 autobusových dopravců a 2 dopravci železniční** s dominancí podniku České dráhy, a.s. Trolejbusová doprava je zajišťována v krajském městě Dopravním podnikem města Č. Budějovice.

V celém kraji je 3.105 autobusových zastávek, 265 železničních zastávek. Bez autobusové zastávky je celkem 8 obcí v kraji a **5 obcí je bez zajištěné veřejné autobusové a vlakové dopravy** (Drslavice, Vlčkov, Adamov, Závraty a Věžovate Pláně). Z celkového pohledu lze však rozsah obsluhy obcí v Jihočeském kraji **považovat za dostatečný, nevyžadující zásadní změny ve střednědobém horizontu**. Exponované obce jsou vždy v docházkové vzdálenosti do 2 km od nejbližší zastávky veřejné dopravy.

Ve veřejné linkové dopravě je dále mimo závazek veřejné služby na území kraje komerčně provozováno cca 100 autobusových linek (z toho 4 mezinárodní) s dopravním výkonem 4,7 milionů ujetých km za rok. V železniční dopravě je na území kraje dotováno státem prostřednictvím MD ČR dopravci ČD, a.s. 66 rychlíků včetně mezinárodních s dopravním výkonem cca 2,3 milionu vlkm/rok.

V řadě obcí kraje (týká se zejména mikroregionů a obcí s exponovanou polohou – např. v příhraničních oblastech) přetrvávají **problémy se zajištěním dostatečného počtu spojů**, které by odpovídalo potřebám všech obyvatel, a to v různých časech. Optimalizace dopravní obslužnosti je zde však mnohdy v nesouladu s ekonomickými možnostmi objednatelů. **Z globálního pohledu však lze dopravní obslužnost Jihočeského kraje považovat za dostatečnou, ve střednědobém horizontu nejsou potřebné žádné zásadní změny.**

Objem přepravy cestujících ve veřejné autobusové dopravě dlouhodobě klesá (z 24 915 tis. osob v roce 2005 na 18 474 tis. osob v roce 2009 – v roce 2010 se trend podařilo zvrátit na mírný nárůst - 18 894 tis. osob, v roce 2011 byl však zaznamenán opět pokles na 18 106 tis. osob). **Počet vlakových spojů v pracovním dni je v posledních letech stabilizován** (více než 4 tis. spojů). Klesl však počet spojů v sobotu (o cca 400 spojů od roku 2005) a v neděli a svátek (také o cca 400 spojů). Stejná situace je v oblasti dopravní obsluhy veřejnou autobusovou dopravou – pouze počet spojů v sobotu a v neděli a svátek klesl pouze o cca 200 spojů.

Na základě zákona č. 194/2010 Sb. o veřejných službách v přepravě cestujících byl v roce 2011 zpracován Plán dopravní obslužnosti území Jihočeského kraje na období 2012 – 2016. V Jihočeském kraji dosud neexistuje jednotný integrovaný dopravní systém, neexistuje jednotný tarif, ceny jízdenek tvoří v rámci regulovaného jízdného jednotliví dopravci. Jeho postupná tvorba závisí na výsledcích ekonomické analýzy vstupních a provozních nákladů, která je jedním z úkolů pro společnost JIKORD, s.r.o., založenou krajem v roce 2010. Přirozeným vývojem vznikly na území kraje dva oddělené integrované systémy: Tábořská aglomerace a Č. Budějovice - Hluboká nad Vltavou (který však v roce 2009 zanikl). Prioritou v oblasti přípravy IDS bude zejména řešení této otázky na úrovni velkých aglomerací. Mezi pilotní projekty související se záměrem zlepšování dopravní obslužnosti a rozvojem IDS patří řešení oblastí Jindřichohradecka a Českobudějovicka a dále např. projekty zajištění obslužnosti příhraničního regionu Dačicka, Milevska a mikroregionu Netolicka nebo projekt Řešení dopravně přepravních vztahů v mikroregionu Lipenska a Kaplicka.

Ke zlepšení dopravní obslužnosti na území Jihočeského kraje bude dále postupně realizováno **opatření ke zlepšení přestupních návazností mezi linkovou osobní a železniční dopravou** i v rámci těchto dopravních módů. Pro zajištění udržitelnosti financování veřejné dopravy bude v případě nízké frekvence cestujících **nahrazována**

železniční doprava silniční dopravou a je předpoklad postupného zavádění malokapacitních vozidel a dopravy na zavolání. Dále bude podporováno zavádění integrovaných dopravních systémů veřejné dopravy ve vybraných lokalitách s cílem **vytvoření celokrajského integrovaného dopravního systému.**

Významným prvkem v oblasti dopravní obslužnosti regionu (platí zejména na úrovni větších sídel) je také **cyklistická doprava.** Její význam v tomto směru bývá často podhodnocován. Cyklodoprava přesto (zejména v období od jara do podzimu) tvoří významnou součást dopravní obslužnosti řady měst (např. Č. Budějovice a jejich aglomerace, Písek, Strakonice a řada dalších). Výhodou většiny sídel z hlediska rozvoje cyklodopravy v kraji je jejich povětšinou rovinný krajinný profil.

4.8 Hraniční přechody

Jihočeský kraj **hraničí s Rakouskem a Německem (Bavorskem).** Délka hranice Jihočeského kraje s Rakouskem a Bavorskem je celkem 323 km. Delší hranice kraj sdílí s Rakouskem. Na vnější hranici Jihočeského kraje se nachází celkem **10 silničních přechodů** (Zadní Zvonková – Schöneben, Přední Výtoň – Guglwald, Studánky – Weigetschlag, Dolní Dvořiště – Wullowitz, Nové Hrady – Pyhrbruck, České Velenice – Gmünd - Böhmzeil a Wielands, Halámky - Gmünd-Nagelberg, Nová Bystřice – Grametten, Slavonice – Fratres, Strážný – Philippsreut) a **2 železniční přechody** (Horní Dvořiště – Summerau a České Velenice – Gmünd).

Na území Jihočeského kraje se nachází dále **29 turistických hraničních přechodů na turistických stezkách** – z toho 24 na česko-rakouské hranici (Plechý – Plöckenstein, Nová Pec/Říjiště – Holzschlag, Pestřice – Sonnenwald, Ježová – Iglbach, Koranda - St. Oswald, Mnichovice – Dürnau, Radvanov – Rading, Český Heršlák - Deutsch Hörschlag, Horní Dvořiště – Eisenhut, Cetviny – Hammern, Cetviny – Mairspindt, Pohoří na Šumavě – Stadlberg, Stříbrné Hutě – Joachimsthal, Šejby – Harbach, Nové Hrady (Vyšné) – Höhenberg, České Velenice, Vitorazská ul. - Gmünd (Wielands), České Velenice/lávka - Gmünd/Bleylebenstrasse, České Velenice, Hospodářský park – Gmünd, Rapšach/Spáleníště – Brand, Chlum u Třeboně – Schlag, Smrčná – Haugschlag, Artoleč – Hirschenschlag, Romava – Reingers, Košťálkov – Kleintaxen, Hluboká – Schaditz, Nové Údolí/ Třístoličnick/ - Dreisessel, Stožec – Haidmühle, České Žleby - Bischofsreut (Marchhäuser), Bučina – Finsterau). Jihočeský kraj, příhraniční obce a euroregiony usilují o zlepšení prostupnosti státní hranice a o změnu klasifikace hraničních přechodů z turistických na silniční tam, kde je k tomu vybudována potřebná silniční infrastruktura. Jedná se zejména o hraniční přechody Šejby – Harbach, České Velenice, Vitorazská ul. – Gmünd (Wielands), České Velenice, Hospodářský park – Gmünd, Chlum u Třeboně – Schlag, Košťálkov – Kleintaxen, Hluboká – Schaditz ad., přes které po rozšíření Schengenského prostoru v roce 2007 mohou projíždět i osobní automobily do 3,5 t. Záměrem je, aby se dále zvyšoval počet těchto přechodů a aby se z nich staly silniční hraniční přechody.

4.9 Veřejné logistické centrum

V kraji je navrženo k umístění veřejné logistické centrum (VLC) v lokalitě Č. Budějovice – Nemanice (v PÚR ČR 2008 zakotveno v bodě (130), dále jako součást multimodálního koridoru M1*). Má se stát **součástí celorepublikové sítě 7 – 9 regionálních VLC.** Smyslem VLC je zajistit dopravní a logistické služby včetně skladování, balení, distribuce a dalších služeb pro střední a menší zákazníky, kteří nemají vlastní logistická centra, za rovných (nediskriminačních) podmínek. Navržená lokalita umožňuje **bezprostřední napojení na silnici** (budoucí dálnice D3 a silnice E49 – I/20+I/34), železnici (IV. TŽK ČR) a rovněž **budoucí rychlé spojení na Letiště Č. Budějovice.** V případě potřeby bude možno využívat i vltavskou vodní cestu prostřednictvím uvažovaného nákladního přístavu Hrdějovice.

4.10 Technická infrastruktura

4.10.1 Vodohospodářství

Pro oblast vodohospodářství má Jihočeský kraj zpracovaný Plán rozvoje vodovodů a kanalizací s platností do roku 2015.

V kraji je 90,5 % obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů (2011), což je zhruba průměrná hodnota v rámci ČR. Celkem bylo na území kraje v roce 2011 vyrobeno 34,101 mil. m³ pitné vody, což představuje cca **5,5 % celkově vyrobené pitné vody z vodovodů pro veřejnou potřebu za celou ČR.** Z celkového objemu fakturované pitné vody z vodovodů pro veřejnou potřebu 25,96 mil. m³ připadají zhruba **dvě třetiny na domácnosti.** **Napojení obyvatel na veřejné vodovody se tak dá charakterizovat jako dostačující. Stále ale existují především lokální problémy s kvalitou a zajištěním dostatečného zdroje pitné vody pro období sucha a problémy se zajištěním zdroje pro případ katastrof a krizových situací, jako byly povodně.** Většina obcí s tímto problémem připravuje projekty zaměřené na rekonstrukci a rozšíření kapacity zdrojů či jejich zajištění pro případ krizových situací.

Tyto snahy jsou důležité také z důvodu zajištění podmínek pro další rozvoj těchto lokalit. Významným problémem v této souvislosti je zejména absence adekvátního náhradního zdroje pitné vody pro oblast Českokubějovicka (i po zprovoznění náhradního zdroje Hrdějovice, který však řeší pouze cca třetinu potřeby vody při požadavku na zajištění min. 2/3 běžné potřeby vody v případě mimořádné situace).

Tabulka 39 Vodovody pro veřejnou potřebu v Jihočeském kraji (2008 – 2011)

Časový údaj	2008	2009	2010	2011
Obyvatelé zásobovaní vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (osoby)	585 174	588 142	581 365	575 155
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (%)	92,2	92,3	91,1	90,5
Voda vyrobená pitná z vodovodů pro veřejnou potřebu (tis. m ³)	37 018	35 880	35 067	34 101
Voda fakturovaná pitná (tis. m ³)	28 824	28 220	26 846	25 965
z toho pro domácnosti	18 822	18 630	18 335	17 989

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Kapacita podzemních a povrchových zdrojů vody je zatím dostatečná a pokrývá s rezervou potřeby kraje. Jsou tak zajištěny příznivé možnosti pro další rozvoj vodovodní sítě a z něho plynoucího zásobování obyvatel vodou v oblastech, kde v minulosti podíl obyvatel připojených na veřejný vodovod dosahoval méně jak 75 %. Jednalo se konkrétně o ORP Blatná, Milevsko a Vodňany. **Obecným problémem je rovněž relativně vysoký podíl ztrát z vody vyrobené určené k realizaci.** Téměř veškeré odběry vody jsou realizovány prostřednictvím Jihočeské vodárenské soustavy s hlavním zdrojem pitné vody, nádrží Římov a navazující úpravnou vody Plav. Celkem se v Jihočeském kraji nachází cca tis. km vodovodní sítě.

Do roku 2015 je navrhováno připojení dalších přírodních řadů v okolí. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v roce 2011 činil 86,2 % (více než republikový průměr). Cca 60 % odpadních vod připadá na vody splaškové, zatímco v průměru ČR to představuje 67 %. V kraji je **stále cca polovina obcí bez napojení na ČOV**, v přepočtu na obyvatele jde o cca 15 % obyvatel. Problém dosud nevybudovaných ČOV **se týká převážně menších obcí, kterým chybí na výstavbu finanční prostředky.** Obecně lze konstatovat, že u větších sídel v regionu je odkanalizování zajištěno. **Problémem je však odkanalizování u obcí do 2 tis. obyvatel**, kde čištění odpadních vod a v některých případech i míra fosforu v těchto odpadních vodách, představuje velký problém. Následující tabulka přináší informace o stavu kanalizační sítě s napojením na ČOV v kraji v letech 2008 - 2010.

Tabulka 40 Kanalizace pro veřejnou potřebu v Jihočeském kraji (2008 – 2011)

Časový údaj	2008	2009	2010	2011
Obyvatelé bydlící v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu	540 718	546 429	550 796	548 266
z toho osoby napojené na kanalizaci s koncovou ČOV	494 252	495 690	503 361	504 373
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu (%)	85,2	85,8	86,3	86,2
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace pro veřejnou potřebu (tis. m ³)	35 098	34 679	35 770	35 689
Čištěné odpadní vody (bez srážkových vod) (tis. m ³)	33 538	33 114	33 901	33 655
Podíl čištěných odpadních vod (%)	95,6	95,5	94,8	94,3

Zdroj: ČSÚ, 2012.

V Jihočeském kraji **klesá v posledních letech spotřeba vody na obyvatele**, současně však mírně roste podíl obyvatel žijících v domech a bytech napojených na veřejnou kanalizaci (včetně kanalizace napojené na koncovou ČOV). V tabulce níže je uvedeno srovnání krajů ČR z hlediska zásobení vodou a odkanalizování.

Obecná stagnace celkové kapacity ČOV, která z tabulky vyplývá, je způsobena tím, že mimo výstavbu nových čistíren (spíše menších oproti předchozí situaci) **dochází i k rekonstrukci a intenzifikaci stávajících ČOV**, jejichž kapacita je přizpůsobována reálným současným či výhledovým podmínkám.

Tabulka 41 Napojení obyvatel na vodovod a kanalizaci s ČOV a délka sítí dle krajů ČR (2010, 2011)

	Vodovod (2010)		Vodovod (2011)		Kanalizace (2010)		Kanalizace (2011)	
	Délka sítě (km)	Podíl zásobených obyvatel (%)	Délka sítě (km)	Podíl zásobených obyvatel (%)	Délka sítě (km)	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s ČOV	Délka sítě (km)	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s ČOV
Česká republika	73 448	93,1	74 141	93,4	40 902	77	41 911	78,0
Hl. město Praha	3 698	100	3 703	100,0	3 786	99,2	3 776	100,0
Středočeský kraj	9 540	83,8	9 800	84,5	5 197	68,3	5 436	68,5
Jihočeský kraj	5 967	91,1	5 975	90,5	3 671	78,9	3 701	79,3
Plzeňský kraj	4 035	82,6	4 127	83,7	2 686	70,7	2 710	72,7
Karlovarský	2 055	98,3	2 066	99,7	969	90,6	978	92,5
Ústecký kraj	6 467	95,6	6 416	96,3	2 868	77,6	2 900	78,9
Liberecký kraj	3 599	88,6	3 655	88,9	1 473	66,2	1 506	67,3
Královéhradecký kraj	4 963	92,4	4 926	92,3	2 229	66,9	2 341	68,3
Pardubický kraj	4 539	95,8	4 639	96,6	1 929	67,5	2 014	69,4
Vysočina	5 560	94,2	5 611	94,6	2 795	70,6	2 856	71,7
Jihomoravský kraj	7 300	94,9	7 451	95,0	4 729	82,8	4 804	82,5
Olomoucký kraj	4 375	90,9	4 358	89,9	2 541	72,3	2 607	73,7
Zlínský kraj	3 804	91,9	3 827	92,1	2 573	75,7	2 656	79,8
Moravskoslezský kraj	7 546	98,4	7 587	99,9	3 456	74,1	3 626	75,2

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Dle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací s platností do roku 2015 se do roku 2015 předpokládá napojení 90 % obyvatel jak na veřejný vodovod, tak i na veřejnou kanalizaci a výstavbu nových 1 268 km vodovodních řadů a 1 304 km kanalizačních stok. V počtu čistíček odpadních vod (269 celkem, z toho 260 mechanicko-biologických) se nachází Jihočeský kraj v celorepublikovém srovnání na 2. místě za Středočeským krajem.

4.10.2 Energetika

Distribuční systém elektrické energie v Jihočeském kraji zabezpečuje kvantitativní i kvalitativní zásobování území tímto nositelem energie v současnosti a dalším možným rozvojem i v budoucnu po příslušných realizovaných opatřeních technického charakteru v tomto systému. Zemním plynem a postupně realizovanou plošnou plynifikací je prakticky, až na výjimky okrajových částí s malou hustotou odběru, pokryto cca 42% celého území (počet plynifikovaných domácností). Ve srovnání s rokem 2001 je spotřeba zemního plynu o 11% nižší. Hnědé uhlí jako tuhé palivo zaujímá v primárních nositelích paliv a energie vstupující do území a určené pro stacionární spotřebiče svými 44% dominantní postavení. Převážná většina je spalována ve zdrojích tepla soustavy CZT s výrobou elektrické energie – Teplárna České Budějovice, Strakonice, Písek, AES Bohemia. Ve srovnání s rokem 2001 je celková spotřeba hnědé uhlí o 5% nižší. Města jsou zásobována jednak ze soustav CZT a dále z vlastních decentralizovaných zdrojů tepla. Byty i některé provozy v kraji jsou dále vytápěny prostřednictvím lokálních topidel. Teplo dodávané ze soustav CZT tvoří cca 22% konečné spotřeby paliva energie v kraji. Je proto pro budoucí zásobování území kraje teplem důležité. Spotřeba kapalných paliv bez dopravy zaujímá v energetické bilanci území Jihočeského kraje pouze okrajovou záležitost. Obnovitelné zdroje energie jsou i přes jejich rozmach od roku 2001 také zastoupeny dosud pouze minimálně. Jejich uplatnění (i vzhledem k plošné plynifikaci, konkurenčnímu prostředí systémů CZT) dosahuje v současné době podílu na zajištění konečné spotřeby energie cca 5,7%. Dominantní postavení v tomto sektoru zaujímá využití biomasy a to zejména v okrajových oblastech území, mimo rozsah plošné plynifikace a v podobě instalací bioplynových stanic.

Údaje ČSÚ o spotřebě paliv v kraji jsou zčásti omezené a existují pouze v rovině zjišťování spotřeby paliv za podniky s více jak 20 zaměstnanci podle sídla podniku a podle místa spotřeby. Ve spotřebě tepelné energie včetně páry existuje řádový rozdíl mezi měrnou spotřebou tepla za podniky se sídlem v kraji a spotřebou tepla přímo ve

výrobních kapacitách ležících na území kraje. Rozdíl spočívá v započítávání výroby tepla a páry pro výrobu elektřiny v Jaderné elektrárně Temelín. Podniky se sídlem v Jihočeském kraji měly v roce 2009 spotřebu tepelné energie 12 298 581 GJ, v roce 2010 pak 13 237 956 GJ.

Města a obce Jihočeského kraje jsou zásobována teplem za pomoci tradičních tepelných zdrojů, které se svým výkonem pohybují od malých (v plynofikovaných obcích spalujících především zemní plyn) až po zdroje vyšších výkonů zejména v městských a podnikových výtopnách spalujících jiná fosilní paliva. **Stávající zdroje tepla provozované na fosilní paliva jsou častým zdrojem znečištění přízemní vrstvy atmosféry** a omezují tak kvalitu života obyvatel. V posledních 3 letech **roste spotřeba biomasy, černého i hnědého uhlí a koksů** mezi podniky, naopak klesá využití zemního plynu a topných olejů.

Tabulka 42 Spotřeba paliv a energie v kraji podle místa spotřeby (2008 – 2011)

	Měřicí jednotka	2008	2009 ¹⁾	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾
Černé uhlí energetické	tuny	892	412	1 089	579
	GJ	19 892	9 165	24 285	12 912
Hnědé uhlí	tuny	926 512	874 617	889 645	780 448
	GJ	11 859 354	11 195 098	11 262 906	9 880 472
Motorové benzíny	tis. l	14 217	12 054	11 931	11 075
	GJ	459 763	389 801	385 837	358 146
Motorová nafta	tuny	175 758	164 671	168 176	176 376
	GJ	7 504 867	7 031 452	7 181 100	7 531 244
Zemní plyn	tis. m ³	200 600	195 603	186 029	175 305
	GJ	6 820 415	6 650 485	6 324 990	5 960 360
Elektrická energie	MWh	2 381 990	2 459 850	2 383 768	2 402 341

Zdroj: ČSÚ 2012. Poznámka: tabulka obsahuje údaje za podniky od 20 do 99 zaměstnanců a všechny podniky se 100 a více zaměstnanci. Poznámka 2: u let 2010 a 2011 se jedná o předběžné údaje.

Zásobování plynem

Území kraje je zásobováno zemním plynem z distribuční soustavy E.ON Distribuce, a.s. V kraji existuje poměrně vysoký stupeň plynofikace, i když **jsou některá území a obce, kde ještě plynofikace nebyla realizována.** Celkový počet plynofikovaných obcí na území Jihočeského kraje stoupl z 225 obcí v roce 2005 na 232 obcí v roce 2006 a v roce 2010 na 351. Vysoká úroveň plynofikace však nemusí být vždy vzhledem k souvisejícím charakteristikám lokality samotného využívání tohoto paliva výhodou. Spotřeba plynu v Jihočeském kraji se v roce 2009 podílela na celkové spotřebě plynu ČR zhruba ze 4 %.

Územím kraje **prochází tranzitní plynovod Lanžhot – Waidhaus.** V kraji je vymezen koridor pro propojovací plynovod VVTL DN 800 PN 80 vedoucí z okolí obce Záboří (Vodňany) na hranici ČR - Rakousko. Důvodem pro vymezení je zabezpečení koridoru pro propojovací plynovod systémů RWE Transgas Net a OMV v oblasti jižních Čech s možností návaznosti na přepravní cesty v Německu. Následující tabulka shrnuje údaje o stavu plynofikace obcí v regionu v roce 2010 v členění dle ORP v kraji.

Tabulka 43 Plynofikace obcí Jihočeského kraje dle okresů, 2010

Kraj, okresy	Počet obcí celkem	Počet obcí						bez infrastruktury
		se zavedenou infrastrukturou						
		v celé obci	jen v části obce (podíl napojených bytů v %)					
		více než 75	50-75	25-49	do 24	podíl bytů neuveden		
Jihočeský kraj	623	89	44	62	39	16	13	360
České Budějovice	109	25	11	13	10	3	2	45
Český Krumlov	46	1	5	4	3	2	1	30
Jindřichův Hradec	106	30	8	11	2	4	1	50
Písek	75	4	5	6	7	-	2	51

Prachatice	65	4	-	11	4	2	3	41
Strakonice	112	17	14	9	7	4	2	59
Tábor	110	8	1	8	6	1	2	84

Zdroj: ZÚR Jihočeského kraje

Elektroenergetika

V kraji mají sídlo většinově **podniky s nižší náročností na spotřebu elektřiny**. V roce 2009 dosáhla spotřeba elektrické energie v kraji podle sídla podniku 1 522 201 MWh (cca 3,4 % z celkové spotřeby ČR), v roce 2010 pak 1 496 486 MWh. Distributorem elektrické energie v kraji je společnost E.ON Distribuce, a.s. (dříve Jihočeská energetika, a.s.).

Svým významem pro výrobu elektrické energie co do množství je největším zdrojem jaderná elektrárna Temelín. Jaderná elektrárna Temelín vyrábí elektrickou energii ve dvou výrobních blocích, každý o maximálním výkonu 981 MW. Provoz jaderné elektrárny Temelín (JETE) ukončil nutnost využívat elektřinu vyrobenou v okolních regionech, především z ekologicky zatížených severních Čech. JETE tak nahradila ze značné části uhelné elektrárny a zajišťuje také dodávky tepla ve formě horké vody ve svém okolí. Politika územního rozvoje ČR vymezuje na území kraje plochy pro výstavbu a rozšíření včetně vyvedení výkonu JETE. Dále vymezuje koridor pro dvojité vedení 400 kV Kočín – Mírovka a zapojení vedení 400 kV Řeporyje – Prosenice (V413) do Mírovky. **Tyto koridory umožní zabezpečení nárůstu výkonů zdrojů do přenosové soustavy ČR v horizontu 20 let.**

Obnovitelné zdroje energií

Z hlediska rozvoje využívání obnovitelných zdrojů energie v Jihočeském kraji se jeví jako perspektivní ze současného pohledu **především využití energie z biomasy a bioplynu, případně využití energie slunce s preferencí systémů o malých výkonech.** Hodnoty ukazatelů doby a intenzity slunečního svitu v kraji odpovídají průměru ČR. Možnou perspektivu má v kraji také **využívání tepelných čerpadel**. Příklady vytápění celých obcí tepelnými čerpadly jsou známy např. na Šumavě. Podmínky pro využívání větrné energie nejsou v Jihočeském kraji příliš dobré, zatímco **ve využívání vodní energie existují rezervy hlavně v podobě možné výstavby malých vodních elektráren**, pro něž existuje v kraji vhodný potenciál vodních toků. Jejich případný další rozvoj je však potřeba realizovat v souladu se zájmy a principy ochrany přírody. **Většímu využití biomasy zatím brání ekonomické důvody**, pokud se nevyužívá palivo charakteru odpadní. Nicméně i v Jihočeském kraji v některých lokalitách začíná být přetlak poptávky nad nabídkou biomasy z lesa – dendromasy a rychle **roste počet bioplynových stanic**, kde se používá převážně cíleně pěstovaná zemědělská produkce. Lze tak předpokládat rozvoj cíleného pěstování biomasy k energetickému využití.

ČR splnila cíl daný v přístupové dohodě k EU dosáhnout podílu elektřiny z OZE na hrubé domácí spotřebě v roce 2010 ve výši 8 %. Aktuálně platí závazný cíl **pokryvat v roce 2020 alespoň 13 % konečné spotřeby energie z OZE**. Pro snížení podílu znečišťování ovzduší vlivem malých, středních i velkých zdrojů tepla je nutno nahrazovat zejména fosilní pevná a kapalná paliva ekologickými palivy a energií. V lokalitách, kde z technického a ekonomického hlediska není dostupná dodávka tepla ze stávajících ekologických zdrojů tepla, ani připojení na rozvody zemního plynu, je (pro vytápění či ohřev teplé užitkové vody) možné využívat **alternativní druhy energie**. Jedná se např. o bioplyn vznikající rozkladem organických látek (využití je možné například u čistících stanic odpadních vod nebo u provozoven zemědělské živočišné výroby – zde je však problémem větší vzdálenost těchto provozoven od obytné zástavby). Dále pak **tepelná čerpadla** (poměrně vysoké pořizovací náklady, dlouhodobá ekonomická návratnost), biomasa (dlouhodobá perspektiva zejména tam, kde ani v budoucnu není uvažováno o plynofikaci) či solární kolektory (souběžně s jiným zdrojem energie).

4.10.3 Informační a komunikační technologie

Moderní informační a komunikační technologie (ICT) významně podmiňují inovace ve všech oblastech a jejich zavádění není jen předpokladem rozvoje, ale především rozhodujícím činitelem pro posilování konkurenceschopnosti a inovačního standardu. Míra využití moderních ICT v Jihočeském kraji postupně roste, a to jak z hlediska vybavenosti PC technikou, tak z hlediska vybavenosti domácností i jednotlivců přístupem k (vysokorychlostnímu) internetu. Z následující tabulky však vyplývá, že v Jihočeském kraji se postupně prohlubuje mírné **zaostávání z hlediska vybavenosti domácností informačními a komunikačními technologiemi i z hlediska přístupu k internetu**. Tempo zvyšování vybavenosti domácností osobním počítačem i jejich přístupu k vysokorychlostnímu internetu je za celou ČR rychlejší než v jihočeském regionu. Z hlediska přístupu k vysokorychlostnímu internetu se jihočeské domácnosti řadí v mezikrajském srovnání až na 11. místo. Podobné postavení zaujímají jihočeské domácnosti i u ostatních dvou ukazatelů. **Obdobné zaostávání kraje v těchto charakteristikách lze sledovat i u jednotlivců**, zde však rozdíl oproti republikovým průměrům není tak vysoký.

Tabulka 44 Využívání ICT v domácnostech dle krajů - podíl z celkového počtu domácností ČR (2007-2011)

ČR, kraje	Osobní počítač (v %)					Internet (v %)					Vysokorychlostní internet (v %)				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	39,6	47,7	54,2	59,3	66,8	32,0	41,7	49,2	56,0	65,6	25,6	33,1	44,4	50,9	58,8
Hl. m. Praha	50,0	59,0	63,7	67,6	74,3	46,4	54,0	59,4	62,2	72,0	38,6	48,6	53,9	59,1	63,7
Středočeský	39,6	45,8	53,0	58,8	70,3	34,9	40,8	49,1	55,9	69,7	25,8	34,0	41,8	50,9	58,7
Jihočeský	40,6	47,6	51,9	57,4	64,5	31,2	38,8	44,1	51,5	61,2	21,4	32,1	38,6	47,2	54,8
Plzeňský	39,0	43,9	52,5	59,9	67,4	31,1	37,9	48,8	56,6	66,6	19,7	29,2	40,6	49,3	55,8
Karlovarský	41,3	46,4	53,3	58,4	63,6	31,1	38,8	47,4	54,7	63,4	19,3	30,0	39,7	50,5	55,2
Ústecký	32,5	39,2	46,6	53,7	60,0	27,0	34,4	43,6	51,7	58,7	16,8	27,0	37,6	48	53,8
Liberecký	35,5	40,1	42,3	49,4	60,4	29,7	36,0	39,9	47,6	59,0	21,8	29,6	32,6	42,4	49,1
Královéhradecký	42,2	50,1	56,9	62,3	68,7	35,0	44,0	52,6	59,5	67,4	26,2	36,9	45,9	54,1	57,3
Pardubický	42,7	49,6	56,1	61,1	66,5	31,4	38,8	48,2	55,7	65,0	24,3	33,6	42,4	50,2	57,8
Vysočina	40,4	45,5	50,0	57,5	66,8	32,0	38,9	46,2	53,0	65,5	24,8	33,3	41,6	49	56,1
Jihomoravský	41,0	48,4	55,7	62,4	68,7	34,5	43,0	51,3	59,6	68,1	26,5	36,4	46,1	56,8	64,0
Olomoucký	33,5	40,2	50,4	55,2	61,0	26,2	32,2	43,4	51,6	60,6	19,9	29,3	40,2	49,2	54,5
Zlínský	39,3	48,0	56,0	59,2	65,9	30,0	39,9	49,2	54,2	65,2	21,2	31,1	41,7	48,8	56,6
Moravskoslezský	40,3	45,7	51,1	56,7	65,3	32,6	40,2	46,6	53,1	63,6	22,5	32,4	39,6	48,4	53,6

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Co se týče **přístupu obcí k vysokorychlostnímu internetu**, Jihočeský kraj rovněž mírně zaostává za republikovým průměrem. Jihočeské obce zaostávají v celorepublikovém srovnání za ostatními kraji i z **hlediska jejich vybavenosti vlastními webovými stránkami**. Pouze v Pardubickém kraji a kraji Vysočina je méně obcí s vlastním webem než v jihočeském regionu. V rámci obou ukazatelů v kraji je situace nejhorší v obcích do 500 obyvatel na Prachaticku.

Jihočeský kraj naopak vykazuje **nadprůměrné hodnoty z hlediska vybavenosti zdravotnických organizací PC a internetem** (3. místo v rámci ČR, za republikovým průměrem zaostávají pouze ordinace gynekologů). **Co se týče vybavenosti v oblasti školství, zde Jihočeský kraj zaostává (byť mírně)**, a to jak z hlediska vybavenosti škol PC technikou, tak z hlediska jejich možností přístupu k internetu.

5 KVALITNÍ INFRASTRUKTURA, SLUŽBY, PROSTŘEDÍ A SPOLUPRÁCE PRO POSILOVÁNÍ ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI

5.1 Zdravotnictví

Zdravotnická péče v kraji je koncentrována především v 9 nemocnicích (pozn. vč. nem. Vimperk) s cca 3,5 tis. lůžky (3 538 lůžek v roce 2010, 3 408 v roce 2011, ČSÚ), dále ve 4 léčebnách pro dlouhodobě nemocné (celkem 415 lůžek v roce 2010 a 355 v roce 2011) a v 6 odborných léčebných ústavech (celkem 10 pracovišť včetně detašovaných, celkem 885 lůžek v roce 2010, a 825 lůžek v roce 2011). V letech 2007-2011 byla provedena celá řada investic do objektů, ve kterých je poskytována zdravotnická péče (zateplování, rekonstrukce plášťů budov apod.). Přesto v této oblasti zůstává řada nedořešených potřeb. Investiční i neinvestiční opatření by dále měla být směřována do **modernizace a zvyšování kvality vnitřního vybavení zdravotnických zařízení**. Základní údaje o zdravotnictví v kraji uvádí následující tabulka (vývoj 2008 - 2010).

Tabulka 45 Vybrané údaje o zdravotnictví v Jihočeském kraji (2008 – 2011)

Časový údaj	2008	2009	2010	2011
Lékaři celkem (přepočtený počet)	2 466	2 521	2 557	2 605
z toho				
lékaři v nestátních zařízeních	2 434	2 487	2 522	2 572
Lékaři na 1 000 obyvatel	3,9	4,0	4,0	4,1
Obyvatelé na 1 lékaře	257	253	249	244
Zdravotní pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí (přepočtený počet)	5 793	5 830	5 843	5 847
Nemocnice	9	9	9	9
počet lůžek	3 569	3 569	3 538	3 408
hospitalizovaní pacienti ¹⁾				
absolutně	128 038	126 612	126 279	126 674
na 1 000 obyvatel	201,76	198,76	197,96	199,2
ošetřovací dny				
absolutně	911 722	899 761	880 411	854 225
na 1 000 obyvatel	1 436,66	1 412,46	1 380,15	1 343,3
průměrná ošetřovací doba (dny)	7,1	7,1	7,0	6,7
využití lůžek (dny)	253,4	251,9	248,9	245,1
Odborné léčebné ústavy ²⁾	10	10	10	10
počet lůžek	946	885	885	825
z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné	4	4	4	4
počet lůžek	415	415	415	355
Samostatné ordinace lékařů:				
praktických pro dospělé	290	289	286	284
praktických pro děti a dorost	128	126	125	124
stomatologů	323	323	327	333
gynekologů	82	83	84	82
specialistů	368	371	368	375
Ostatní samostatná zdravotnická zařízení	256	257	255	252
Lékárny (vč. odloučených pracovišť)	182	177	172	169

Zdroj: ÚZIS, ČSÚ, 2012

Kapacita lůžkových zařízení v Jihočeském kraji dlouhodobě (i celorepublikově) klesá. Oproti roku 2001 výrazně **narostl počet lůžek v lázeňských léčebnách.** Počet lůžek na 1 tis. obyvatel je v Jihočeském kraji 5,4 což je pod republikovým průměrem (5,7)¹⁶.

Tabulka 46 Počty lůžek ve zdravotnických zařízeních v Jihočeském kraji (2001 x 2010, 2011)

Lůžka	2011	2010	2001
Lůžka celkem	5 721	5 911	5791
v tom: nemocnice celkem	3 408	3 538	3847
na 10 000 obyvatel k 31.12.	53,6	55,4	60,27
nem. soukromé (zřiz. fyz. nebo práv. os.)	3 408	3 538	-
léčebny pro dlouhodobě nemocné	355	415	469
léčebny tuberkulózy a respirač. nemocí	50	50	-
psychiatrické léčebny	390	390	373
lázeňské léčebny	1 488	1 488	1093
ostatní lůžková zařízení	30	30	9

Zdroj: ÚZIS, 2012

Počet obyvatel na jednu lékárnu v Jihočeském kraji se mírně snižuje. Počet lékařů na 1000 obyvatel v kraji od roku 2008 roste (z 3,88 v roce 2008 na 4,01 v roce 2010 a na 4,1 v roce 2011, ČSÚ). Tím se snižuje i počet obyvatel na jednoho lékaře (z 257 v roce 2008 na 249 v roce 2010 a 244 v roce 2011).

Úroveň zdravotního stavu obyvatel Jihočeského kraje v porovnání s celorepublikovou situací je možné porovnat na základě údajů v dále uvedené tabulce. Počet hospitalizovaných v rámci kraje odpovídá průměrným hodnotám za celou ČR. **Přestože průměrná míra pracovní neschopnosti v Jihočeském kraji za posledních 10 let klesá, zůstává stále nad celorepublikovým průměrem.** V roce 2000 bylo průměrné procento celkové pracovní neschopnosti v kraji 6,33 (pracovní neschopnost pro nemoc vykazovala hodnotu 5,66)¹⁷ % a v roce 2010 i v roce 2011 jen 4,2 %, což je stále o 0,5 procentního bodu více než celorepublikový průměr.

Tabulka 47 Zdravotní stav obyvatel Jihočeského kraje (2010, 2011)

Zdravotní stav	2010	2011
Hospitalizovaní v nemocnici na 100 000 obyvatel	21 406	21 186
Pracovní neschopnost	-	-
počet hlášených případů na 100 nem. poj.	32,30	31,5
průměrné % pracovní neschopnosti	4,20	4,2
Nově hlášená vybraná onemocnění	-	-
jiné infekce způsob. salmonelami (A02)	558	772
TBC celkem (A15-19)	21	19
z toho: dýchacího ústrojí (A15-16)	21	19
syfilis (A50-53)	45	31
gonokoková infekce (A54)	15	25
virová encefalitida přen.klíšťaty (A84)	103	170
infekční mononukleóza (B27)	100	108
bakteriální meningitida (G00)	6	11
Nově hlášené případy zhoub.novotvarů a novotvarů in situ (rok 2008)(C00-97)(D00-09)	5 051	5 195
z toho: ZN plic - muži (C33-34)	334	276

¹⁶ V rámci vyjednávání Jihočeského kraje, pojišťoven a nemocnic je řešena optimalizace počtu (k 31.10.2011 bylo dojednáno snížení lůžek celkem o 202, resp. 190 lůžek z celkového počtu 3074 lůžek v krajských nemocnicích, což činí asi 6,2 %, celkem nově bude nasmlouváno 8 lůžek JIP a 3 neurologická).

¹⁷ Jedná se o pracovní neschopnost pro nemoc (bez zahrnutí pracovních a mimopracovních úrazů)

ZN prsu - ženy (C50)	353	309
ZN kolorekta - muži (C18-21)	319	339
ZN kolorekta - ženy (C18-21)	201	211
Počet živě narozených dětí s vrozenou vadou (rok 2009)	350	353
Počet dispenzarizovaných onemocnění dětí (0-14 let)	47 631	52 263
Počet dispenzarizovaných u PL pro dospělé	-	-
pro: hypertenzní nemoci (I10-15)	107 716	112 375
ischemické nemoci srdeční (I20-25)	48 619	48 375
cévní nemoci mozku (I60-69)	15 322	14 588
Počet léčených diabetiků k 31.12.	51 444	52 532

Zdroj: ÚZIS, 2012.

V Jihočeském kraji **kolísá průměrný počet osob nemocensky pojištěných** (z 252 554 v roce 2007 na 235 224 v roce 2009 a následně na 240 976 v roce 2010 a na 230 186 v roce 2011). Nově hlášené případy pracovní neschopnosti v posledních letech klesají, a to zejména u nemocí, tak u úrazů. Nejvyšší podíl nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 nemocensky pojištěných vykazuje okres Prachatice. Prodlužuje se však průměrná doba trvání 1 případu (z 34,8 dne v roce 2007 na 47,9 dne v roce 2009, resp. 47,6 v roce 2010 a 48,51 v roce 2011, ČSÚ).

Souhrnná úmrtnost v Jihočeském kraji vykazuje průměrné hodnoty v rámci celé republiky, stejně jako příčiny úmrtí. Nejčastější příčinou úmrtí v Jihočeském kraji jsou **nemoci oběhové soustavy** (cca 50 %), hlavně ischemické choroby srdeční, které tvořily ¼ příčin úmrtí z nemocí oběhové soustavy. Další nejčastější příčinou jsou novotvary.

V kraji funguje Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje s celkem 27 výjezdovými místy s pokrytím kraje prostřednictvím 48 denních a 40 nočních posádek. Dostupnost služby v celém území dosud není plně dokončena, a to zejména v **exponovaných řídko osídlených oblastech (např. Dačicko, Lipensko, severní hranice vojenského újezdu Boletice)**. Dostupnost bude dořešena v rámci Plánu plošného pokrytí území výjezdovými základnami ZZS. Budoucí problémy lze očekávat rovněž v **oblasti personální** (nedostatek lékařů, jejich stárnutí bez adekvátního nahrazování mladými lékaři ad.). Určitým plošným nedostatkem v kraji je rovněž **nedostatečná osvěta a znalosti obyvatel v oblasti první pomoci**.

Mezi hlavní problémy v oblasti jihočeského zdravotnictví patří dlouhodobě **problematika lidských zdrojů** (obecně jejich nedostatek – zejména u kvalifikovaných pozic, rezervy v odměňování, odliv do zahraničí ad.). Lze říci, že se jedná o celorepublikový problém. Dalším významným problémem je **stárnutí lékařů** (tento trend je zaznamenán jak u praktických, tak u některých specializovaných lékařů).

Nejvyššího podílu obcí s dostupným zdravotnickým zařízením ve venkovském prostoru Jihočeského kraje dosahuje v meziokresním srovnání okres Č. Krumlov. Ve více jak 50 % obcí na Českokrumlovsku je ordinace praktického lékaře pro dospělé a ordinace praktického lékaře pro děti a dorost. Nejnižší podíl obcí s ordinací praktického lékaře pro dospělé je naopak v okrese Tábor a s ordinací praktického lékaře pro děti a dorost pak v okrese Písek (zdroj ČSÚ, 2008). Podíl venkovských obcí s ordinací stomatologa se v Jihočeském kraji po roce 2000 v souladu s všeobecným trendem mírně snižoval, především vlivem celkového úbytku zubních lékařů. V okrese Č. Krumlov je ordinace stomatologa dostupná ve více než třetině obcí venkovského prostoru. Naproti tomu v okrese Strakonice není ordinace zubního lékaře dostupná ve více jak 90 % obcí. **Problém je s dostupností ordinací gynekologa na jihočeském venkově.** Svého ženského lékaře nemá v obci téměř 80 % jihočeských žen. Nejnižší podíl obcí s dostupnou gynekologickou ordinací je v okrese Strakonice (1 %). Nejvyšší podíl lékařů na 1 tis. obyvatel je v okrese Č. Budějovice (5,3, ČSÚ, 2010), nejnižší v okrese Prachatice (3,0).

Lázeňská péče je v kraji soustředěna ve **3 lázeňských místech a 5 lázeňských zařízeních s 1 488 lůžky** (5. nejvyšší množství v rámci ČR, zdroj: ÚZIS, 2011). V jihočeských lázních bylo v roce 2010 a 2011 léčeno **nejvíce tuzemských samoplátců** (více než 20 tis., zdroj: ÚZIS, 2011), což dokladuje **pokračující rozvoj wellness** (v absolutním počtu samoplátců, tedy včetně cizinců, je Jihočeský kraj na druhém místě za Karlovarským krajem).

5.2 Sociální oblast

Obecný pojem „sociální oblast“ zahrnuje vše, co se týká sociální problematiky obyvatelstva, např. rodinnou politiku, oblast prevence a poradenství, svépomocné sociální aktivity ve spolcích seniorů či zdravotně postižených aj. Poskytování sociálních služeb na území jihočeského regionu se od doby účinnosti stávajícího zákona o sociálních

službách pohybuje v rozsahu okolo 300 sociálních služeb zajišťovaných cca 130 poskytovateli, přičemž se jedná o zhruba konstantní a dlouhodobý stav. Velká část služeb této sítě je zajištěna prostřednictvím nestátních neziskových zařízení. Podobně jako v oblasti zdravotnictví v kraji je potřeba dokončit modernizace a rekonstrukce zařízení sociálních služeb (včetně opatření pro zvyšování kvality poskytovaných služeb a zajištění standardů sociálních služeb), ale především investovat do **modernizace a zvyšování kvality vnitřního vybavení těchto zařízení**.

V kraji **není dosud plně dokončen proces přípravy komunitních plánů sociálních služeb ve všech ORP**. Jako problematické se v některých lokalitách rovněž ukazuje naplňování cílů stanovených v existujících plánech. Na úrovni některých obcí v kraji není dostatečně zajištěno zjišťování aktuálních potřeb obyvatel v sociální oblasti (platí pro všechny cílové skupiny sociálních služeb). Přístup některých obcí a jejich spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, stejně jako jejich zapojení do procesů komunitního plánování, vykazuje rezervy (týká se zpravidla menších obcí). Výdaje na sociální služby v kraji klesají (platí celorepublikově). **Nedostatkem prostředků jsou postiženy především služby sociální péče.**

V jihočeském regionu v letech 2008 – 2010 mírně rostl celkový počet držitelů průkazu zdravotně postižených (33 174 v roce 2008, 33 180 v roce 2009 a 34 327 v roce 2010, ČSÚ, 2011). V roce 2011 pak byl zaznamenán pokles na 33 134 osob. V kraji dále roste počet příjemců starobního důchodu (166 960 v roce 2008, 169 958 v roce 2009, 172 023 v roce 2010 a 176 290 v roce 2011, ČSÚ, 2011). Průměrná měsíční výše důchodu rovněž roste, ale jen mírně (z 8 462 Kč v roce 2007 na 9 699 Kč v roce 2009, 9 767 Kč v roce 2010, resp. 10 172 v roce 2011, ČSÚ, 2011), mírně roste i průměrný věk jeho příjemců (z 65,0 roku v roce 2008 na 65,3 roku v roce 2010 i v roce 2011, ČSÚ, 2011).

Jihočeský kraj zpracovává **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje** (dále SPRSS, v současnosti platný na roky 2011-2013) – za účelem zajistit základní dostupnost a kvalitu poskytovaných sociálních služeb. Každoročně je rovněž aktualizován tzv. Akční plán SPRSS, který shrnuje roční stavy a aktuální potřeby regionu v jednotlivých sociálních službách. V rámci SPRSS byly definovány následující **významné cílové skupiny pro poskytování sociálních služeb**: senioři, osoby se zdravotním postižením, děti a mládež, osoby v akutně nepříznivé sociální situaci a osoby ohrožené drogou nebo na drogách závislé. V následující tabulce jsou shrnuty základní informace o sociálních službách pro seniory poskytovaných na území Jihočeského kraje.

Tabulka 48 Přehled sociálních služeb pro seniory v regionu (2012)

Sociální služba pro seniory	Počet poskytovatelů	Počet registrovaných sociálních služeb
Odborné sociální poradenství (§ 37)	11	17
Osobní asistence (§ 39)	viz sociální služby pro osoby se zdravotním postižením	
Pečovatelská služba (§ 40)	45	53
Tísňová péče (§ 41)	1	1
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)	viz sociální služby pro osoby se zdravotním postižením	
Odlehčovací služba (§ 44) - pobytová, terénní, ambulantní	13	16
Centra denních služeb (§ 45)	viz sociální služby pro osoby se zdravotním postižením	
Denní stacionář (§ 46)	2	2
Týdenní stacionáře (§ 47)	viz sociální služby pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory (§ 49)	30	38
Domov se zvláštním režimem (§ 50)	11	11
Sociální služby poskytované ve zdrav. zařízeních ústavní péče (§ 52)	8	8
Telefonická krizová pomoc (§ 55)	viz sociální služby pro osoby v akutně nepříznivé sociální situaci	

Zdroj: SPRSS, 2012.

V posledních letech je, nejen v Jihočeském kraji, zaznamenávána snaha o zajištění **co nejdélejšího setrvání klienta v jeho přirozeném domácím prostředí namísto jeho pobytu v zařízeních sociálních služeb**. V této souvislosti je i nadále posilována a rozvíjena role rodiny. Jedním z problémů v oblasti péče o seniory a zdravotně postižené v kraji je **řidké osídlení kraje**, které generuje často časově omezený provoz některých terénních sociálních služeb. Dále přetrvává v některých ORP kraje **nedostatečná kapacita určitých typů pobytových zařízení a nedostatečná nabídka v oblasti podpory samostatného bydlení a podpory začleňování do společnosti**. Podle SPRSS by měla být pro seniory a zdravotně postižené občany rozvíjena především pečovatelská služba, tj. podpora nárůstu kapacit míst pečovatelské služby zejména ve venkovských oblastech. Mezi další významné problémy patří také **architektonické bariéry v některých zařízeních sociálních služeb**. V posledních třech letech roste počet neuspokojených žádostí o umístění v domovech pro seniory (2 164 v roce 2008, 2 497 v roce 2009, 2 974 v roce 2010 a 3 360 v roce 2011). Pouze menší část z těchto žádostí je však podepřena reálnou potřebou (větší počet

těchto žádostí vzniká např. díky dublování žádostí, jejich podání do více zařízení apod.). Podle SPRSS by měly být rozvíjeny pro tuto cílovou skupinu **především pečovatelské služby a domovy se zvláštním režimem.**

Tabulka 49 Přehled sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením (2012)

Sociální služba pro osoby se zdravotním postižením	Počet poskytovatelů	Počet registr. sociálních služeb
odborné sociální poradenství (§ 37)	2	2
osobní asistence (§ 39)	12	14
průvodcovské a předčít. služby (§ 42)	2	2
podpora samostatného bydlení (§ 43)	1	1
odlehčovací služby (§ 44)	0	0
centrum denních služeb (§ 45)	2	3
denní stacionář (§ 46)	9	9
týdenní stacionář (§ 47)	6	6
domov pro osoby se zdravotním postižením (§ 48)	7	8
domov se zvláštním režimem (§ 50)	viz služby pro cílovou skupinu seniorů	
chráněné bydlení (§ 51)	7	9
raná péče (§ 54)	5	5
tlumočnické služby (§ 56)	1	1
služby následné péče (§ 64)	1	1
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§ 66)	11	11
sociálně terapeutické dílny (§ 67)	14	16
sociální rehabilitace (§ 70)	10	12

Zdroj: SPRSS, 2012.

Jako nedostatečná byla u cílové skupiny zdravotně postižených hodnocena především **kapacita chráněného bydlení a podpora samostatného bydlení a podpora začleňování do společnosti – sociálně aktivizační služby.** Kromě podpory stávajících služeb byly definovány i další směry rozvoje - především podpora samostatného bydlení, rozvoj služeb denních stacionářů, rozvoj odlehčovacích služeb, rozvoj služby chráněných bydlení, rozvoj tlumočnických služeb, rozvoj služeb rané péče, rozvoj služby sociálně terapeutické dílny a rozvoj služby osobní asistence.

Tabulka 50 Přehled sociálních služeb pro děti a mládež (2012)

Sociální služba pro děti a mládež	Počet poskytovatelů	Počet registrovaných sociálních služeb
Domy na půl cesty § 58	2	2
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež § 62	14	18
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi § 65	9	11
Terénní program § 69	1	1

Zdroj: SPRSS, 2012.

Dostupnost sociálních služeb pro děti a mládež je v některých ORP nedostatečná. V některých obcích či lokalitách chybí např. nízkoprahová zařízení, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi nebo terénní služby. Mezi priority v oblasti zajištění sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu patří rozvoj služby domy na půl cesty, rozvoj služby nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Tabulka 51 Přehled sociálních služeb pro osoby v nepříznivé sociální situaci (2012)

Sociální služba pro osoby v aktuální sociální situaci	Počet poskytovatelů	Počet registrovaných sociálních služeb
odborné sociální poradenství (§ 37)	17	22
telefonická krizová pomoc (§ 55)	2	2
azylové domy (§ 57)	12	13
krizová pomoc (§ 60)	4	5
intervenční centra (§ 60a)	1	1
nízkoprahová denní centra (§ 61)	1	1

noclehárny (§ 63)	4	4
terénní programy (§ 69)	6	7
sociální rehabilitace (§ 70)	4	4

Zdroj: SPRSS, 2012.

Na území Jihočeského kraje jsou k dispozici pro osoby v nepříznivé sociální situaci 8 druhů služeb prevence a přes 20 míst poskytujících odborné sociální poradenství (poraden). Jejich rozvrstvení však není optimálně homogenní - více se kumulují v krajském městě a dalších větších městech než v menších sídlech. Mezi další významné nedostatky patří také **nedostatek krajských krizových lůžek a krizová pomoc s nepřetržitým provozem**. Řešení problémů v této oblasti přesahuje sociální oblast, týká se i bytové problematiky, řešení zadluženosti, nabídky dalšího vzdělávání a rekvalifikace a vytváření pracovních příležitostí. Velkým problémem celokrajského rozměru je **růst zadluženosti mezi obyvateli / domácnostmi**. Tento problém se objevuje prakticky téměř ve všech obcích kraje.

Tabulka 52 Přehled sociálních služeb pro osoby závislé nebo ohrožené drogou (2010)

Sociální služba pro osoby ohrožené drobou nebo na drogách závislé	Počet poskytovatelů	Počet registrovaných sociálních služeb
odborné soc. poradenství (§ 37)	2	3
kontaktní centra (§ 59)	3	5
služby následné péče (§ 64)	2	2
terapeutické komunity (§ 68)	2	3
terénní programy (§ 69)	4	4

Zdroj: SPRSS, 2012.

V kraji je cca **5-7 tis. pravidelných uživatelů nelegálních drog na pomezí škodlivého nebo rizikového užívání**. Z toho problémových uživatelů je zhruba 1 900 osob, z toho injekčních uživatelů cca 1 700. Problémem z hlediska práce s touto cílovou skupinou v regionu je mimo jiné i **slabší spolupráce sociálního a zdravotnického systému**. V Jihočeském kraji je vymezeno **několik sociálně vyloučených lokalit** (v těchto vyloučených lokalitách jsou poměrně časté nežádoucí sociální a společenské jevy jako narkomanie, gamblerství, vandalismus, drobnější kriminalita, nezaměstnanost, zadlužování či prostituce). Dále lze v regionu konstatovat **nedostatečnou kapacitu sociálního bydlení nebo vhodných zařízení sociálních služeb pro osoby bez příjmu, přístřeší a pro sociálně nepřízpůsobivé osoby (např. noclehárny)**.

Důchody a sociální dávky

Celkový počet příjemců důchodů v kraji v posledních letech rostl, což souvisí s postupným stárnutím populace. Postupně mírně roste i průměrný věk příjemců důchodů. Průměrná měsíční výše důchodů rovněž mírně roste.

Tabulka 53 Vývoj počtu příjemců důchodů, jejich věku a výše důchodů (2008 – 2011)

	2008	2009	2010	2011
Příjemci důchodů	166 960	169 958	172 023	176 290
v tom pobírající důchody starobní (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod)	88 260	91 173	97 962	103 499
Průměrný věk příjemců důchodů	65,0	65,1	65,0	65,0
Průměrná měsíční výše důchodu v Kč	9 323	9 699	9 767	10 172

Zdroj: ČSÚ, 2012.

5.3 Bydlení a bytová výstavba

Struktura bytového a domovního fondu

V Jihočeském kraji narostl od roku 1991 do roku 2011 celkový počet domů o více než 27 tis. domů. O cca 6 % však klesl podíl domů, které jsou obydlené. Neobydlené domy, kterých bylo v kraji v roce 2011 již 41 396 (v roce 2001 to bylo 36 426 domů), jsou **nejčastěji neobydlené z důvodů jejich využití pro rekreaci (téměř 60 %)**. Počet domů, které nejsou obydlené z důvodu jejich nezpůsobilosti, klesl v roce 2011 na 1 597 (v roce 2001 to bylo 2 856 domů).

Tabulka 54 Domy podle obydenosti, druhu domu a vlastníka (1991 – 2011)

Časový údaj		26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Domy celkem		163 658	147 970	135 905
z toho obydlené		122 262	111 544	110 044
z obydlených podle druhu domu	rodinné domy	107 669	98 148	95 142
	bytové domy	12 516	11 368	13 270
z obydlených podle vlastníka domu	fyzická osoba	106 288	96 062	89 729
	obec, stát	3 664	5 184	14 068
	bytové družstvo	1 878	2 595	3 419
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	4 966	.	.
	kombinace vlastníků	1 520	.	.
z obydlených s obdobím výstavby nebo rekonstrukce od předchozího sčítání		14 887	.	.

Zdroj: ČSÚ, 2012. Poznámka: předběžné výsledky.

Co se týče bytů v Jihočeském kraji, vývoj je patrný z následující tabulky. **Patrný je zejména trend nárůstu bytů v osobním vlastnictví a snižování počtu nájemních bytů.** Dalším (pozitivním) vývojovým trendem je nárůst vybavenosti bytů internetem.

Tabulka 55 Vývoj obydlených bytů v kraji (1991 – 2011)

Časový údaj		26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obydlené byty celkem		238 257	231 281	220 802
z toho právní důvod užívání bytu	ve vlastním domě	100 465	92 555	90 082
	v osobním vlastnictví	61 180	19 977	1 027
	nájemní	38 565	58 441	78 003
	družstevní	21 397	34 543	40 623
z toho vybavenost osobním počítačem	s internetem	129 117	13 320	.
	bez internetu	9 269	20 294	.
z toho koupelna, sprchový kout v bytě		233 059	221 750	201 316
z toho splachovací záchod v bytě		232 049	219 814	198 235

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Z hlediska způsobu vytápění obydlených bytů v Jihočeském kraji je stále **nejvíce zastoupeno ústředně zajištěné vytápění** (nejčastěji prostřednictvím energie z kotlen mimo dům). Klesá počet obydlených bytů s vytápěním prostřednictvím kamen. Narostl počet bytů vytápěných plynem a elektřinou, ale i dřevem. Přesto v řadě lokalit přetrvávají problémy s tím, že domácnosti preferují vytápění pevnými palivy na úkor ekologických forem vytápění.

Tabulka 56 Obydlené byty podle způsobu vytápění a použitých energií (1991 – 2011)

Časový údaj		26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obydlené byty celkem		238 257	231 281	220 802
z toho převládající způsob vytápění	ústřední	174 722	175 503	138 104
	etážové (s kotlem v bytě)	26 017	12 967	31 474
	kamna	28 662	34 208	49 537
z toho energie používaná k vytápění	z kotleny mimo dům	73 825	81 353	.
	uhlí, koks, uhelné brikety	33 617	53 589	.
	plyn	57 510	48 867	.
	elektřina	21 950	20 319	.
	dřevo	38 035	24 772	.
z toho plyn zaveden do bytu		98 950	82 667	47 729

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Nájemné

Úroveň místně obvyklého nájemného postupně roste. Nejvyšší nájemné bylo v roce 2011 v Třeboni (107,32 Kč/m²), potom v Č. Budějovicích (94,43 Kč/m²) a v Č. Krumlově (88,23 Kč/m², zdroj: Institut regionálních informací, s.r.o., Brno). Nejnižší nájemné bylo v roce 2011 ve Vimperku (57,65 Kč/m²), Milevsku (59,13 Kč/m²), v Týně nad Vltavou (63,67 Kč/m²) a ve Vodňanech (63,91 Kč/m², zdroj: Institut regionálních informací, s.r.o., Brno).

Bytová výstavba

V Jihočeském kraji rokem 2008 vyvrcholil boom bytové výstavby. Po dvanáctiletém období, kdy byla každoročně zahajována výstavba více než 2 tis. bytů, došlo v roce 2009 k propadu v zahajování bytové výstavby o třetinu a v roce 2010 klesl počet zahájených bytů o dalších 6 %. Rok 2011 již znamenal opětovné oživení v oblasti bytové výstavby. V roce 2011 bylo v kraji ve srovnání s rokem 2010 zahájeno o 20 % bytů víc a dokončeno bylo (podle předběžných výsledků) o 5 % bytů méně.

Vývoj bytové výstavby v Jihočeském kraji v posledních letech dokladuje níže uvedená tabulka. Plyne z ní, že **v posledních dvou letech klesl počet stavěných i dokončených bytů**, a to jak v bytových domech, tak v rámci rodinných domů. Neustále však **roste cena bydlení vyjádřená v hodnotě ceny za 1 m² bytové plochy** (platí jak u bytů v bytových domech, tak u bydlení v rodinných domech).

Tabulka 57 Vývoj bytové výstavby v Jihočeském kraji v letech (2005 – 2011)

	Jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zahájené byty	Počet	2 359	2 689	2 568	2 841	1 910	1 793	2 193
z toho v rodinných domech		1 319	1 644	1 630	1 704	1 233	1 174	1 318
Dokončené byty	Počet	1 956	1 909	2 088	2 707	2 149	2 137	2 028
z toho v rodinných domech		1 067	1 066	1 249	1 637	1 481	1 355	1 199
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu								
v rodinném domě	Kč	27 087	26 930	27 119	28 523	31 220	32 530	31 388
v bytovém domě	Kč	25 237	25 844	26 170	33 777	30 966	37 620	30 782

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Celá čtvrtina z bytů dokončených v Jihočeském kraji připadala v roce 2010 na krajské město. Z bytů dokončených v letech 2005-2010 na Č. Budějovice připadá plných 20 % (2 537 dokončených bytů). Tento trend pokračuje i v dalších letech. Mezi obcemi s nejvyšším počtem dokončených bytů se kromě měst (Tábor, Písek, Jindřichův Hradec, Třeboň a Strakonice) objevují nejčastěji obce z okolí krajského města. **Absolutně nejvyšší intenzitu bytové výstavby v letech 2005-2010 má Lipno nad Vlt., kde v přepočtu na tis. obyvatel každoročně dokončovali 60 bytů.**

Z dlouhodobého hlediska (v letech 1999 – 2010) bylo postaveno nejvíce bytů v ORP Č. Budějovice (více než 7 tis.), potom Tábor (více než 3 tis.) a Č. Krumlov (cca 1,5 tis.), naopak i z dlouhodobého hlediska jsou na tom nejhůře ORP Týn nad Vltavou (41 bytů), Vodňany (79). **Z hlediska ukazatele výstavby bytů v přepočtu na 1 obyvatele dominuje dlouhodobě území ORP Č. Budějovice.** Naopak nejméně bytů je z tohoto hlediska stavěno v ORP Týn nad Vltavou (jen 0,3) a Vodňany (jen 0,7). Podobné vývojové trendy sledujeme i v případě výstavby rodinných a bytových domů (dominance ORP Č. Budějovice, nejméně ORP Týn nad Vltavou a Vodňany).

Ve struktuře podle druhu stavby dlouhodobě převládají v Jihočeském kraji byty v nových rodinných domech. Druhou nejpočetnější skupinou jsou byty v bytových domech. Velký podíl nových bytů dále připadá na nástavby, přístavby a vestavby. Při pohledu na srovnání krajů v ČR můžeme sledovat, že **Jihočeský kraj patří mezi nejaktivnější z hlediska počtu zahájené bytové výstavby.** Obdobné postavení lze sledovat u kraje i z hlediska počtu dokončených bytů v tomto období.

Tabulka 58 Zahájené byty v ČR dle krajů (2005 – 2011)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem
Česká republika	40 381	43 747	43 796	43 531	37 319	28 135	27 535	264 444
Praha	8 124	7 901	7 886	6 810	5 719	2 878	2 733	42 051
Středočeský kraj	9 565	8 407	8 201	9 516	7 516	6 448	5 846	55 499
Jihočeský kraj	2 359	2 689	2 568	2 841	1 910	1 793	2 193	16 353
Plzeňský kraj	1 698	2 252	2 117	2 458	2 084	2 031	1 630	14 270
Karlovarský kraj	677	760	588	769	845	608	728	4 975

Ústecký kraj	1 385	1 798	1 913	1 829	1 631	1 220	1 197	10 973
Liberecký kraj	961	1 595	1 244	1 591	1 535	1 152	839	8 917
Královéhradecký kraj	1 970	2 012	2 087	2 396	1 942	1 254	1 272	12 933
Pardubický kraj	1 711	2 262	2 498	1 733	2 078	1 251	1 376	12 909
Vysočina	1 633	1 723	1 671	1 591	1 380	1 154	1 238	10 390
Jihomoravský kraj	4 887	5 909	5 614	4 196	4 427	3 414	3 380	31 827
Olomoucký kraj	1 760	1 793	2 167	2 280	1 840	1 163	1 264	12 267
Zlínský kraj	1 645	1 724	2 010	1 607	1 300	1 228	1 128	10 642
Moravskoslezský kraj	2 006	2 922	3 232	3 914	3 112	2 541	2 711	20 438

Zdroj: ČSÚ, 2012.

V kraji existují **některé sociálně vyloučené lokality**, kde přetrvávají problémy související mimo jiné i s otázkami bydlení (dluhy na nájemném, špatný stav nemovitostí, koncentrace společensky nežádoucích jevů apod.). Často se jedná o lokality s vyšším zastoupením problémových skupin (např. příslušníci etnických menšin).

5.4 Kultura, sport a volný čas

Kulturní zařízení

Kulturní zařízení se v rámci regionu soustřeďují převážně ve městech (především bývalých okresních). Následující tabulka shrnuje základní statistiky vybrané sítě kulturních zařízení v Jihočeském kraji a jejich srovnání v letech 2010 – 2011.

Tabulka 59 Sít' vybraných kulturních zařízení v Jihočeském kraji (2010, 2011)

Zařízení / akce	2010	2011
Galerie		4
Muzea a památníky		36
Pobočky galerií, muzeí a památníků		16
Počet expozic galerií, muzeí a památníků		111
Počet uspořádaných výstav		255
Počet návštěvníků expozic a výstav	389 528	459 646
Počet přednášek aj. kulturně výchovných akcí	828	646
Počet návštěvníků přednášek a jiných kulturně výchovných akcí	86 012	94 167
Knihovny		-
Pobočky knihoven		-
Knihovní jednotky		-
Registrovaných uživatelů		-
Počet výpůjček		-
Návštěvníci knihoven celkem		-
Návštěvníci využívající internet		-
Počet kulturních akcí pro veřejnost		-
Počet návštěvníků akcí pro veřejnost		-
Kulturní domy a střediska (s vlastními prostory / bez vlastních prostor / v pronájmu)		-

Zdroj: NIPOS, CIK (Centrum informací a statistik kultury), 2012.

Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích se v Přehledu o výkonech a návštěvnosti divadel v ČR v roce 2010 a 2011 umístilo na 4. místě s počtem 74 titulů v roce 2010 (což je o 12 více než v roce 2009) a 81 titulů v roce 2011. Celkem bylo v Jihočeském divadle za rok 2011 539 představení (553 představení v roce 2010), které vidělo 131 311 diváků (145 795 v roce 2010). S počtem 18 titulů v roce 2011 (17 titulů v roce 2010) se do přehledu dostalo i Studio dell'arte, České Budějovice a s 10 tituly v roce 2010 i v roce 2011 i Teátr Víti Marčíka, Hluboká nad Vltavou (s počtem 20 odehraných představení se však tento soubor umístil na 11-14. místě z hlediska představení odehraných v zahraničí).

Atraktivní nabídkou v rámci cestovního ruchu a kultury je v Jihočeském kraji přítomnost 2 otáčivých hledišť (Č.

Krumlov a Týn nad Vltavou) s pravidelnou kulturní nabídkou. Zejména **otáčivé hlediště v zámeckém parku v Českém Krumlově** je více než půl století významným a ve světovém měřítku i ojedinělým reprezentantem přírodního plenérového divadla s originálním řešením a využíváním scénického prostoru. Každoročně se tu od června do září odehraje průměrně osmdesát představení, jež navštíví na 55 000 diváků z tuzemska i zahraničí. Jihočeský kraj ve spolupráci s městem České Budějovice se dlouhodobě snaží řešit problematiku budoucího umístění tohoto významného kulturního zařízení. Obdobnou pozici jako Jihočeské divadlo si drží i Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou.

Kulturní památky a akce

Počet památek zpřístupněných návštěvníkům za vstupné roste, jejich návštěvnost kolísá. Tento trend platí celorepublikově. Přesto Jihočeskému kraji patří **třetí místo z hlediska návštěvnosti památkově chráněných objektů. Roste rovněž počet pořádaných kulturních akcí** (dle statistik ČSÚ bylo v památkových objektech v roce 2011 uspořádáno 803 akcí, v roce 2010 to bylo sice 882, ale v roce 2009 jen 608 akcí). V regionu je potřeba věnovat dále pozornost **rekonstrukci, modernizaci a výstavbě nových kulturních zařízení**, protože řada z těchto zařízení (mnohdy ve venkovském prostoru) chátrá a ztrácí jednak konkurenceschopnost a jednak i atraktivitu nutnou pro přilákání návštěvníků.

Knihovnictví

Nejrozšířenějším a mnohdy i jediným kulturním zařízením jsou ve venkovských obcích veřejné knihovny, případně jejich pobočky, více než polovina obcí má pak na svém území tělocvičnu nebo sportovní hřiště. V Jihočeském kraji mírně **klesá mírně počet veřejných knihoven** (z 573 v roce 2007 na 542 v roce 2011), přesto se jedná o 3. nejvyšší hodnotu v rámci republikového srovnání. Roste však celkový počet návštěvníků, což souvisí zejména s nárůstem užívání elektronických možností výpůjčky. Jihočeský kraj nabízí **druhý nejvyšší počet studijních míst ve veřejných knihovnách** (více jich je pouze ve Středočeském kraji). Počet uživatelských PC s připojením na internet umístěných ve veřejných knihovnách roste a v rámci republikového srovnání to pro Jihočeský kraj znamená 3. pozici. Souhrnné informace o vývoji knihovnictví a památek zpřístupněných veřejnosti jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 60 Přehled o vývoji knihovnictví a zpřístupněných památek v kraji (2008 – 2011)

	2008	2009	2010	2011
Veřejné knihovny	550	549	544	542
Pobočky knihoven	111	111	112	113
Knihovni jednotky celkem ²⁾ (tis.)	3 898	3 933	3 954	4 162
Registrovaní čtenáři (tis. osob)	89	90	91	91
Výpůjčky celkem ²⁾ (tis.)	4 398	4 494	4 487	4 443
Návštěvníci knihoven (tis. osob)	1 426	2 507	2 433	3 597
Studijní místa	4 976	5 198	5 327	5 363
Uživatelské počítače s připojením na internet	934	972	996	1 003
Památky zpřístupněné návštěvníkům za vstupné	32	32	32	33
Návštěvníci celkem (tis. osob)	1 297	1 249	1 202	1 286
Pořádané kulturní akce celkem	645	608	882	803
z toho:				
samostatné výstavy	54	55	78	56
samostatné koncerty	136	118	104	140
dramatická vystoupení	195	231	233	290
kulturní vložky při prohlídkách	29	23	360	99

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Sportovní zařízení na území kraje (Údaje byly naposledy zjišťovány v roce 2006, ČSÚ)

Vybavenost v oblasti infrastruktury pro sport a tělovýchovu je koncentrována ve větších sídlech. Tělovýchovné a sportovní vyžití je možné na 65 krytých a otevřených stadionech, v 362 tělocvičnách a na více než 930 hřištích. V kraji je k dispozici rovněž 13 krytých plaveckých bazénů, 132 otevřených bazénů a koupališť, 17 zimních stadionů (krytých i otevřených) a 405 ostatních sportovních zařízení (zdroj: ČSÚ, 2006). V některých

zejména venkovských obcích přetrvávají problémy s **nedostatkem veřejných ploch a sportovišť pro využití volného času dětí a mládeže**. To lze rovněž považovat za výrazný nedostatek související se sociální oblastí (prevence rizikového chování). V kraji chybí nebo se v neadekvátním stavu nachází sportovní haly, plavecké bazény (např. u škol), větší školní tělocvičny, letní bezprašná hřiště, mnohdy chybí i hřiště pro některé moderní sporty jako je softbal, baseball apod.).

5.5 Bezpečnost a kriminalita, prevence rizik

Bezpečnostní situaci v Jihočeském kraji lze hodnotit jako **stabilizovanou**. Z hlediska trestné činnosti patří Jihočeský kraj **dlouhodobě ke krajům s nižší kriminalitou**, kde nejsou rozsáhlejší problémy se závažnou násilnou trestnou činností. Po roce 2005 se počet zjištěných trestných činů v kraji snižoval až do roku 2009, v roce 2010 (zřejmě v souvislosti s ekonomickým vývojem) se pak opět zvýšil, aby však v roce 2011 opět klesl (ČSÚ, 2010, 2011). Přesto poměr trestných činů na 1 tis. obyvatel byl v roce 2010 i 2011 o cca 7-8 % nižší než republikový průměr, v pořadí krajů je Jihočeský kraj na 6. místě. V kraji je **nejvyšší kriminalita v okrese Č. Budějovice a nejnižší v okresech J. Hradec a Tábor**. Z hlediska míry objasněnosti trestné činnosti byl Jihočeský kraj v porovnání s ostatními regiony v roce 2010 celkově na 7. místě s 46,76 %, v roce 2011 byla objasněnost již vyšší než 50 % a kraj byl na 5. místě v mezikrajském srovnání (v roce 2007 to bylo 4. místo, zdroj: ČSÚ).

Tabulka 61 Statistika vybraných ukazatelů kriminality v Jčk (2008 - 2011)

	2008	2009	2010	2011
Zjištěné trestné činy	15 928	14 283	15 298	14 820
z toho:				
hospodářská kriminalita	1 696	1 374	1 524	1 540
obecná kriminalita	11 217	9 911	11 515	11 147
Trestné činy na 1 000 obyvatel	25,1	22,4	24,0	23,3
Objasněné trestné činy	8 210	7 793	7 538	7 414
z toho:				
hospodářská kriminalita	1 127	924	942	923
obecná kriminalita	4 323	4 060	4 480	4 498
Stíhané, vyšetřované osoby	7 680	7 836	7 044	6 829
z toho:				
recidivisté	3 398	3 566	3 381	3 253
nezletilí	222	184	132	111
mladiství	418	350	235	280

Zdroj: ČSÚ, 2012.

5.6 Vzdělávání

Níže uvedená tabulka přináší základní přehled o rozsahu vzdělávacího systému v kraji a jeho vývoji v posledních pěti školních rocích dle statistik ČSÚ.

Tabulka 62 Struktura škol v Jihočeském kraji dle jejich typů (2007 – 2012)

	Školní rok				
	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Mateřská škola	294	294	294	296	298
třídy	815	830	861	900	920
děti	18 926	19 658	20 447	21 430	22 055
Základní školy	255	254	254	254	255
třídy	2 725	2 668	2 638	2 617	2 638
žáci	53 059	51 273	49 825	49 590	49 737
učitelé	.	3 685	3 621	3 600	3 581
Střední školy celkem (bez konzervatoří)	98	98	97	96	96
třídy denního studia	1 388	1 385	1 371	1 351	1 303
žáci v denním studiu	34 158	33 832	33 328	31 823	30 323

obory gymnázií	27	26	26	25	25
třídy denního studia	332	332	329	324	320
žáci v denním studiu	8 983	8 991	8 864	8 546	8 263
obory středních odborných škol a praktických škol	64	65	65	64	63
třídy denního studia	528	526	531	523	508
žáci v denním studiu	13 499	13 598	13 559	12 846	12 152
obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	41	37	37	37	38
třídy denního studia	472	472	460	454	424
žáci v denním studiu	10 369	10 267	9 874	9 629	9 179
obory nástavbového studia	25	25	23	24	27
žáci v denním studiu	1 409	1 369	1 276	1 252	1 211
Učitelé - Střední školy celkem	3 037	2 980	2 985	2 902	2 809
Konzervatoře	1	1	1	1	1
žáci	167	161	169	171	159
učitelé	46	49	49	48	45
Vyšší odborné školy	17	17	17	17	17
studijní skupiny denního studia	125	110	96	89	89
studenti	2 659	2 355	2 269	2 214	2 114
učitelé	151	145	133	136	130
Vysoké školy	5	5	5	4	5
studenti (fyzické osoby) českého státního občanství	19 357	21 062	22 475	23 249	23 489

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání probíhá v mateřských školách zřizovaných obcemi, církví, soukromou osobou, krajem a ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Věková skupina dětí příslušná k předškolnímu vzdělávání v posledních letech stále narůstá, demografického maxima dosáhne zřejmě okolo roku 2013. **V oblastech, kde došlo k radikálnějšímu snižování kapacit MŠ v souvislosti s demografickým vývojem v předcházejícím období a nebyly včas podchyceny trendy vyšší porodnosti, se objevují problémy s nedostatkem míst v mateřských školách.**

Základní vzdělávání

Základní vzdělávání probíhá ve školách zřizovaných obcemi, krajem, dále na 3 církevních a 5 soukromých školách. 26 základních škol je samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením. **V minulých letech počet žáků v základních školách soustavně klesal.** Úbytek žáků kopíroval i **pokles počtu základních škol – od roku 2004 jich bylo 15 zrušeno.** Kapacita stávajících základních škol, která je více než 79 tisíc míst, je ale zárukou, že postačí očekávanému mírnému nárůstu počtu žáků, který by měl nastat po roce 2011. Změny lze očekávat pouze v případě navýšení kapacity základních škol zřizovaných obcemi v blízkosti nové bytové výstavby. **Z hlediska venkovských oblastí platí, že Jihočeský kraj vykazuje jeden z nejnižších podílů obcí se školou v ČR, což je ovlivněno rozdrobenou sídelní strukturou.**

Zatímco počet dětí, které vstupují na ZŠ, sice začíná s ohledem na demografický vývoj stoupat, v celkových počtech je tento trend opačný, neboť hlavně na 2. stupni ZŠ se ještě v současné době projevuje demografický propad. Klesající trend by měl ustát kolem roku 2011, kdy začnou na 2. stupeň ZŠ nastupovat populačně silnější ročníky.

Speciální vzdělávání, poradenství, ústavní výchova

Síť školských poradenských zařízení v kraji je dostačující, standardní poradenské služby dětem, žákům a studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením **odpovídají současným požadavkům.** Činnost pedagogicko-psychologické poradny v Č. Budějovicích s elokovanými pracovišti v okresních městech a dalších ORP je vyhovující.

Speciálně pedagogická centra jsou specializovaná podle druhů postižení, **jejich kapacita postačuje potřebám z hlediska počtu zdravotně postižených dětí a žáků** a zaměřeni na všechny druhy postižení i dostupnosti v kraji. Na 16 základních a středních školách vznikla v rámci systémového projektu MŠMT VIP Kariéra školní poradenská pracoviště, kde jsou zajišťovány poradenské služby na úrovni školy vedle výchovného poradce a metodika prevence ještě školní psycholog nebo školní speciální pedagog. **Kapacita dětských domovů (298 lůžek v dětských domovech zřizovaných krajem) je rovněž optimalizovaná.**

Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání probíhá v Jihočeském kraji ve 22 školách zřizovaných krajem, v 9 školách zřizovaných obcemi a ve 3 soukromých školách. Kapacita ZUŠ je nyní více než 14 tis. míst, zhruba o 1 tis. žáků méně na těchto školách studuje (nevyužitá kapacita). Při ZUŠ v kraji je potřeba zlepšit využití nových ICT.

Zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity

Aktivity v oblasti mimoškolního zájmového vzdělávání v Jihočeském kraji nabízí především domy dětí a mládeže, školní družiny, školní kluby a další neziskové organizace. **Jejich počet je v Jihočeském kraji optimální.** Cílem je existence samostatných DDM v okresních městech s detašovanými pracovišti v městech přes 5 tisíc obyvatel. Nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží v mimoškolní době včetně subjektů z oblasti tělovýchovy a sportu nabízejí žákům celou škálu nejrozmanitějších volnočasových aktivit. Velmi účinná se proto jeví finanční podpora Jihočeského kraje prováděná formou vyhlašování grantů na konkrétní programy spojené s těmito aktivitami, pomáhající těmto organizacím v jejich jedinečných specifických aktivitách.

Domovy mládeže

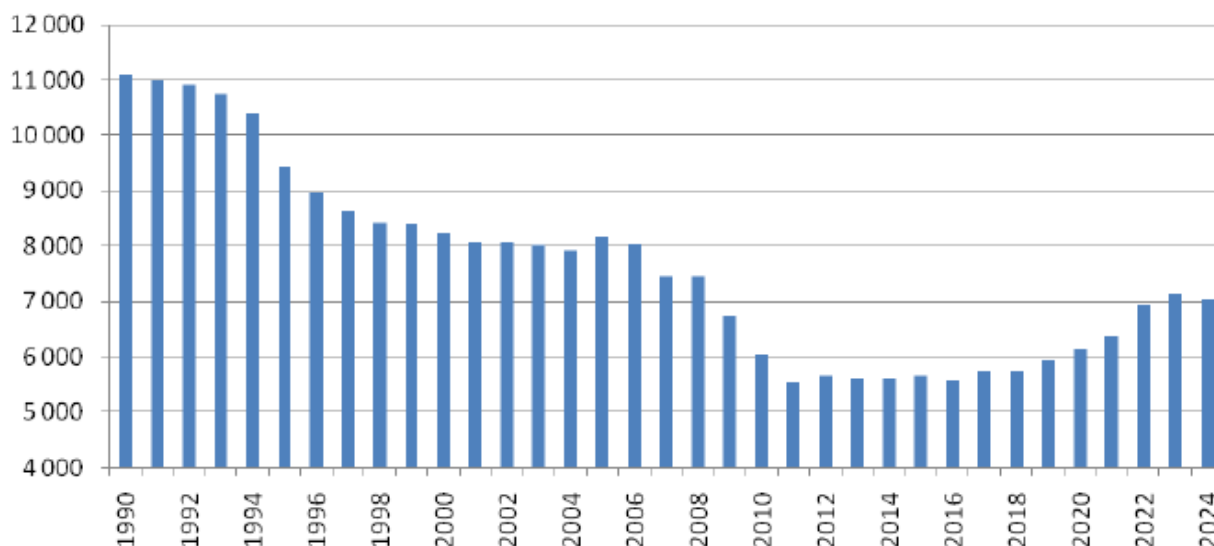
V Jihočeském kraji zajišťují ubytování 3 samostatné domovy mládeže (DM), 41 DM při školách a 4 samostatné internáty zřizované krajem. Dále 1 DM při církevní škole, 1 DM při škole zřizované obcí a 1 samostatný soukromý DM. Celkem jde o 51 ubytovacích zařízení s celkovou kapacitou 8 271 lůžek. Ve všech ubytovacích zařízeních bylo k 31. 10. 2010 ubytováno celkem 5 407 žáků a studentů. Proti předešlému roku je to pokles o 251 ubytovaných. **Jihočeský kraj patří mezi kraje s největším počtem ubytovaných.** Počet DM v Jihočeském kraji je v souvislosti se snižujícím se počtem kmenových žáků a studentů škol regulován.

Střední vzdělávání

Od vzniku kraje v roce 2001 ubývá počet škol a školských zařízení zřizovaných Jihočeským krajem (189 v roce 2001 - 136 v roce 2011). Při podrobnější analýze naplněnosti kapacit lze odlišit budovy gymnázií, jejichž kapacitní naplněnost činí 83 %, využití kapacit odborných škol činí 64 %.

Počínaje rokem 2007 dochází k postupnému, avšak zřetelnému snižování populačního ročníku ve věku 15-16 let tradičně vstupujícího na střední školy. Zatímco dosud se tato počet žáků v této věkové skupině pohyboval okolo 8 tisíc žáků v ročníku, dojde v dalších pěti letech k poklesu na **cca 5,5 tisíc žáků, což je snížení o zhruba 30 %**. Do středoškolského vzdělávání v denní formě vcházejí téměř všichni čerství absolventi ZŠ a účastní se ho naprostá většina příslušné věkové populace (92 %). **Od roku 2017 bude počet žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol pozvolně vzrůstat (důsledek populačního vzrůstu mezi lety 2002 a 2008) s očekávaným maximem v roce 2023.** Současná predikce ČSÚ do roku 2065 očekává následný populační pokles 15 - 16letých až do roku 2048 k hodnotám 5 tisíc. Nynější prudký meziroční demografický propad v počtech žáků vstupujících do středních škol se zastavil v roce 2011 a **následujících 8 let budou do škol vcházet populačně velmi slabé ročníky.** Následně začnou do škol vstupovat silnější ročníky jako důsledek populačního boomu začátku tisíciletí, avšak současné kapacity SŠ, které jsou nastavené pro silné populační ročníky 80. let 20. století, nebudou potřebné.

Graf 3 Demografická projekce věkové skupiny 15letých v Jihočeském kraji

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje, Strategie rozvoje školství Jihočeského kraje v horizontu do roku 2020.

Uplatnění absolventů na trhu práce a prognóza trhem práce požadovaných profesí

Z hlediska oborové skladby mají nízkou míru nezaměstnanosti zejména absolventi oborů Stavebnictví a Strojírenství, a to hlavně na úrovni oborů s maturitní zkouškou. Naopak vyšší míru nezaměstnanosti vykazují obory Obchodu a Gastronomie (u oborů s výučním listem) a maturitní obory Obchodu a publicistiky, knihovnictví. Do budoucna lze očekávat, že **bude pokračovat v kraji vyšší poptávka po kvalifikovaných řemeslných profesích v odvětví stavebnictví** (zedník, tesař, betonář, izolátér, instalatér, dlaždič, pokrývač, stavební zámečník). Dále po odborných profesích v odvětví strojírenství a elektrotechniky (strojní zámečníci, pracovníci obsluhy strojů a zařízení a elektrotechnici). **Lze rovněž očekávat, že kladně ovlivní zaměstnanost v těchto odvětvích zejména dostavba Jaderné elektrárny Temelín.** Další odvětví, ve kterém je možné zejména očekávat zvyšující se poptávku po nových pracovnících, bude odvětví zdravotnictví a sociálních služeb, a to hlavně zájem o odborné pracovní síly (zdravotní sestry, odborní lékaři, sociální pracovníci, pečovatelé). Poptávka po nových pracovních silách (s důrazem na jazykové znalosti) bude přetrvávat i v odvětví cestovního ruchu a gastronomie.

Podpora rozvoje učňovského školství

Se zvyšujícím se zájmem o studijní obory a dostatečnou kapacitou středních škol v oborech vzdělání s maturitní zkouškou se **mění poměr žáků mezi obory zakončenými výučním listem a maturitní zkouškou.** V roce 2001 byl z celkového počtu žáků poměr studijních a učebních oborů 65:35 ve prospěch studijních oborů, ve školním roce 2009/2010 to bylo již 75:25 a ve školním roce 2010/2011 je poměr 76:24. V souvislosti s demografickým poklesem se **předpokládá snížení zájmu o obory s výučním listem,** a proto je cílem Jihočeského kraje především podpora rozvoje počtu žáků učebních oborů v maximální možné míře, popřípadě snaha o minimální úbytek těchto žáků a zachování poměru počtu žáků studijních a učebních oborů na současné hodnotě.

Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání

Vyšší odborné vzdělání lze v Jihočeském kraji získat na některé ze 17 vyšších odborných škol. Ve školním roce 2010/2011 studovalo na jihočeských VOŠ celkem 2 214 studentů (v následujícím školním roce při stejném počtu škol bylo celkem 2 114 studentů), přičemž skoro polovina jich studuje v okrese Č. Budějovice, a to v denní formě studia. Počet studentů na VOŠ klesá a dá se předpokládat, že vlivem demografického poklesu zejména po roce 2013 se jejich počet výrazně sníží. Rozvíjeny by tak měly být obory, které mají návaznost na VOŠ a dále na VŠ, a to především na obory technické v rámci bakalářských studijních programů na VŠ Jihočeského kraje, eventuálně na elokovaných pracovištích jiných VŠ působících na území kraje. **Tím se zvýší možnosti absolventů zůstat i po studiu ve firmách v kraji a posílí se tak portfolio zaměstnanců v technických oborech.** V zájmu zkvalitnění budoucího uplatnění absolventů na trhu práce má Jihočeský kraj s některými vysokými školami podepsány dohody o spolupráci vedoucí ke zkvalitňování rozhodovacích procesů ve veřejné správě a ke zvyšování praktické přípravy studentů vysokých škol.

Vysokoškolské vzdělání je v regionu možné získat na některé z osmi fakult Jihočeské univerzity (ekonomické, filozofické, pedagogické, přírodovědecké, teologické, zdravotně sociální, zemědělské, rybářství a ochrany vod) nebo na Vysoké škole technické a ekonomické v Č. Budějovicích. V J. Hradci pak sídlí Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické v Praze. Kromě toho je možno studovat na 3 soukromých vysokých školách, a to Vysoké škole evropských a regionálních studií nebo na Vysoké škole aplikovaných ekonomických studií v Č. Budějovicích¹⁸ či na Filmové akademii M. Ondříčka v Písku. Od roku 2008 v regionu dále působí CEVRO Institut, středisko Český Krumlov (více než 150 studentů).

Na vysokých školách v kraji studuje v prezenčním studiu téměř 16 000 studentů. Na území Jihočeského kraje se dále nachází 16 elokovaných pracovišť vysokých škol (většinou s bakalářským programem, ve 4 případech magisterský program). Následující tabulka shrnuje informace o studentech a absolventech veřejných i soukromých vysokých škol v Jihočeském kraji. Z tabulky je zřejmé, že **nejvíce absolventů pochází z JČU, Zdravotně sociální a Pedagogické fakulty.**

Tabulka 63 Studenti a absolventi vysokých škol se sídlem v Jihočeském kraji (2010, 2011)

	Celkem studenti (2010)	Celkem studenti (2011)	z toho ženy (2011)	Absolventi celkem (2011)	Z toho ženy (2011)
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	12 593	12 876	9 005	2 770	2 069
Zdravotně sociální fakulta	2 231	2 240	1 891	555	455
Filozofická fakulta	847	902	724	158	133

¹⁸ Škola přesídlila do Prahy.

Zemědělská fakulta	1 833	1 832	956	401	228
Fakulta teologická	968	972	739	217	172
Přírodovědecká fakulta	1 065	1 076	536	204	136
Pedagogická fakulta	3 718	3 750	2 673	733	572
Ekonomická fakulta	1 776	1 944	1 500	460	365
Fakulta rybářství a ochrany vod	218	218	38	37	5
Celoškolní pracoviště	37	40	23	6	4
Vysoká škola technická a ekonomická v Č. Budějovicích	1 876	3 008	1 539	126	87
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., Č. B.	578	544	270	219	116
Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o. p. s.	187	204	54	65	12
Vysoká škola aplikovaných ekonomických studií, s. r. o., Č. B.	-	-	-	-	-

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Postavení Jihočeského kraje z hlediska nabídky vysokoškolského vzdělávání v rámci ČR je patrné z následující tabulky.

Tabulka 64 Veřejné a soukromé vysoké školy podle krajů v roce 2011

ČR, kraje	Vysoké školy veřejné a soukromé					
	školy	z toho veřejné	fakulty	studenti (fyz. osoby) státního občanství ČR (podle kraje trvalého bydliště studenta)		
				celkem	v tom na vysokých školách	
					veřejných	soukromých
Česká republika	71	26	140	353 510	309 754	44 349
Hl. m. Praha	33	8	38	49 094	37 786	11 458
Středočeský	3	-	1	37 791	29 137	8 735
Jihočeský	4	2	9	23 489	21 741	1 786
Plzeňský	1	1	8	16 283	14 696	1 606
Karlovarský	1	-	1	7 246	5 672	1 587
Ústecký	1	1	7	21 701	18 572	3 180
Liberecký	1	1	6	12 459	10 830	1 659
Královéhradecký	1	1	6	18 334	16 830	1 525
Pardubický	1	1	7	17 217	16 031	1 204
Vysočina	2	1	-	18 785	17 280	1 525
Jihomoravský	13	5	27	39 351	36 039	3 363
Olomoucký	3	1	8	22 971	20 919	2 083
Zlínský	2	1	6	23 038	21 594	1 468
Moravskoslezský	5	3	16	45 395	42 386	3 055

Zdroj: ČSÚ, 2012.

5.7 Efektivní veřejná správa a modernizace institucí

Obecně platí, že kraje jsou před obcemi napřed v zavádění e-governmentu. Pro další zvyšování efektivity práce, snížení administrativního zatížení a rozvoj elektronických služeb pro občany je potřeba v rámci regionu dále věnovat pozornost rozvoji **datových center, elektronické spisové služby a e-governmentu obecně**. V této souvislosti je v Jihočeském kraji připravován rozsáhlý projekt **vybudování technologického centra kraje**¹⁹. Vzájemné propojení s jednotlivými ORP, s ostatními kraji a propojení na Centrální místo služeb Jihočeský kraj předpokládá na bázi propojení všech zainteresovaných subjektů prostřednictvím KIVS (Komunikační infrastruktura veřejné správy). Komplex technologického centra by měl řešit např. problematiku digitalizace a úschovy dat (vznik datového centra), dokončení digitalizace územně analytických podkladů a katastrální mapy ad. Technologická centra jsou zvažována k vybudování i na úrovni většiny ORP. Stejně tak je nutnou podmínkou rozvoje e-Governmentu v kraji zajištění fungujících elektronických služeb front-office i back-office charakteru zaměřených na poskytování informací, dat a dokumentů orgánům veřejné správy, privátním subjektům i veřejnosti např. pomocí sítě **Kontaktních míst veřejné**

¹⁹ Jihočeský kraj nepředpokládá budování krajské regionální nebo metropolitní sítě

správy (Czech Point). Důležitým doprovodným krokem pak je i **vzdělávání** klíčových pracovníků, kteří se podílejí na rozvoji a provozu služeb eGovernmentu.

Kraje (vyšší územněsprávní celky) vznikly v roce 2001. **Kraje realizují významnou část rozvojových aktivit v území** a jsou klíčovou jednotkou generování a realizace regionálního rozvoje. Kraje koordinují rozvoj svého územního obvodu, spolupracují s ústředními správními úřady státní správy a koordinují zájmy obcí ve věcech regionálního rozvoje. Obce pak vytvářejí konkrétní podmínky pro život v dílčích oblastech. Jsou také nejčastějšími realizátory projektů zaměřených na regionální rozvoj.

V ČR je realizován tzv. **smíšený model** rozlišující činnost v samostatné a v přenesené působnosti, který však v případě dělby rolí mezi jednotlivé instituce územní správy často **neodráží reálné vazby a nezohledňuje reálné potřeby spravovaných lokalit**. Pro rozvoj území Jihočeského kraje je proto zásadní míra koordinace, spolupráce a synergie mezi veřejno-správními institucemi. Pro regionální rozvoj je zásadní princip subsidiarity, kdy má být realizace rozvojových aktivit **prováděna na úrovni, kde může být dosaženo největších efektů**. Platí tak zpravidla, že vyšší územní úroveň má vytvářet co nejlepší podmínky pro rozvoj nižších úrovní. Problémem nejen Jihočeského kraje se ukazuje v mnoha ohledech být fakt, že **obce s rozšířenou působností provádí ve svém správním obvodu výkon státní správy v přenesené působnosti, pro řízení rozvoje území ale nemají většinou žádné kompetence**. Tuto roli se tak snaží přebírat svazky obcí, zájmová sdružení právnických osob, resp. mikroregiony, místní akční skupiny, euroregiony či jiné obdobné účelové či tematicky orientované platformy a svazy.

5.8 Hospodaření kraje

Základem pro sestavování ročních rozpočtů Jihočeského kraje je pravidelně aktualizovaný **rozpočtový výhled kraje** jako pomocný nástroj sloužící pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství, který obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. Kromě jiného vychází z makroekonomické predikce MF ČR, z návrhu státního rozpočtu na příslušný rok, z vývoje plnění státního rozpočtu a skutečného plnění rozpočtu kraje v předešlých letech.

Od roku 2009 rozpočet a rozpočtový výhled kraje reaguje na přetrvávající vlivy ekonomické krize. Aktuální rozpočtový výhled Jihočeského kraje je schválen na období let 2012-2017 a mezi jeho hlavní priority, stejně jako v případě rozpočtu na rok 2012, patří finanční zajištění udržitelného rozvoje kraje, zachování platnosti úsporných opatření v oblasti provozních výdajů, přijatých pro roky 2009 až 2011, garance splátek přijatých úvěrů a dosažení maximální připravenosti projektů pro čerpání strukturálních fondů EU. Při respektování vlivu předpokládaného vývoje ekonomiky ČR na rozpočtové zdroje kraje a zejména s přihlédnutím k důsledkům významného výpadku příjmů z daní podle schválené úpravy RUD byl po důkladné analýze investičních potřeb a možností kraje do rozpočtového výhledu jako významný nástroj financování investičních záměrů zařazen schválený úvěrový rámec v objemu 1,1 mld. Kč s čerpáním v roce 2012 a s úplným splacením do konce roku 2017. Následující tabulka zobrazuje **schválený rozpočtový výhled Jihočeského kraje na roky 2012-2017**.

Tabulka 65 Rozpočtový výhled Jihočeského kraje 2012-2017 (v mil. Kč)

Celková bilance	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem příjmy	11 246 836,17	11 135 303,65	10 898 123,28	10 715 986,31	10 475 546,00	10 525 546,00
z toho: Daňové příjmy	4 152 076,00	4 202 092,00	4 402 108,00	4 602 125,00	4 652 125,00	4 702 125,00
Nedaňové příjmy	38 853,05	38 158,00	38 337,00	38 437,00	38 437,00	38 437,00
Kapitálové příjmy	8 800,00	8 932,00	9 144,00	9 386,00	9 386,00	9 386,00
Přijaté transfery	7 047 107,12	6 886 121,65	6 448 534,28	6 066 038,31	5 775 598,00	5 775 598,00
Celkem výdaje	12 322 048,96	11 085 303,65	10 740 980,42	10 401 700,60	10 161 260,29	10 211 260,29
z toho: Běžné výdaje	9 483 742,12	9 346 211,89	9 340 635,21	9 462 394,44	9 388 614,43	9 435 035,25
Kapitálové výdaje	2 838 306,84	1 739 091,76	1 400 345,21	939 306,16	772 645,86	776 225,04
Saldo	-1 075 212,79	50 000,00	157 142,86	314 285,71	314 285,71	314 285,71
Financování	1 075 212,79	-50 000,00	-157 142,86	-314 285,71	-314 285,71	-314 285,71
Saldo+financování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Jihočeský kraj

Následující tabulka pak dokladuje příjmy krajů, obcí a svazků obcí v roce 2010 a jejich mezikrajské srovnání.

Tabulka 66 Příjmy a výdaje krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí podle krajů v roce 2011

ČR, kraje	Příjmy celkem	v tom				Výdaje celkem	z toho kapitálové
		daňové příjmy	nedaňové příjmy	kapitálové příjmy	přijaté dotace		
Česká republika	410 499	187 161	34 306	9 349	179 684	412 892	98 599
Hl. m. Praha	63 752	41 491	2 356	33,431	19 871	65 723	19 644
Středočeský	43 580	18 859	3 339	1 587	19 795	43 889	11 824
Jihočeský	25 851	10 690	2 955	538,855	11 667	25 086	5 517
Plzeňský	23 756	10 749	2 869	798,163	9 339	23 563	5 872
Karlovarský	12 253	4 979	1 557	298,138	5 419	12 688	3 424
Ústecký	29 734	12 587	2 110	763	14 274	31 100	5 934
Liberecký	16 575	6 575	2 062	276,55	7 661	16 706	3 464
Královéhradecký	20 220	8 514	1 912	602,57	9 191	19 995	4 050
Pardubický	18 271	7 762	1 383	479,358	8 647	18 525	4 192
Vysočina	20 493	8 479	1 585	673	9 756	20 385	5 593
Jihomoravský	44 973	19 250	3 917	1 596	20 210	43 921	9 223
Olomoucký	22 299	9 553	1 682	461,2	10 602	22 950	4 757
Zlínský	20 784	7 970	2 015	364,043	10 436	20 664	4 743
Moravskoslezský	47 959	19 704	4 564	877	22 814	47 699	10 361

Zdroj: ČSÚ, 2012.

5.9 Region soudržnosti NUTS II Jihozápad

Region NUTS II Jihozápad je tvořen územím Jihočeského a Plzeňského kraje. V celkovém počtu se jedná o 1.124 obcí a cca 1.2 mil. obyvatel. **Hustota zalidnění regionu je cca poloviční oproti hodnotě za celou ČR.** Region NUTS II Jihozápad je rozdělen do 72 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (37 v Jihočeském kraji a 35 v Plzeňském kraji) a spolu s 1 vojenským újezdem zároveň do 32 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (17 v Jihočeském kraji a 15 v Plzeňském kraji). **Rozloha regionu činí 17 618 km².** Následující tabulka shrnuje vybrané ukazatele za regiony NUTS II v rámci ČR.

Tabulka 67 Srovnání vybraných ukazatelů na úrovni regionů NUTS II (2011)

	jednotka	ČR	v tom regiony soudržnosti							
			Praha	Střední Čechy	Jihozápad	Severozápad	Severovýchod	Jihovýchod	Střední Morava	Moravskoslezsko
OBYVATELSTVO										
Počet obyvatel	osoby	10 505 445	1 241 664	1 279 345	1 207 847	1 131 191	1 508 867	1 678 250	1 227 668	1 230 613
Podíl městského obyvatelstva	%	69,7	100,0	53,0	65,7	80,5	68,6	60,8	58,2	75,5
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel	‰	1,6	4,6	9,8	0,9	-0,7	0,0	0,8	-0,5	-2,0
Index stáří (65+/0-14)		110,4	129,7	95,9	112,9	97,9	109,6	115,0	115,2	108,6
MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE										
Podíl na HDP ČR	%	100,0	25,3	10,7	10,0	8,4	11,7	14,3	9,4	10,2
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	Kč	191 305	251 275	207 776	185 081	171 970	179 435	184 248	176 015	177 283

TRH PRÁCE										
Zaměstnaní celkem	tis. osob	4 904,0	650,3	611,1	578,9	510,1	690,7	764,4	552,3	546,2
Míra obecné nezaměstnanosti (ILO)	%	6,7	3,6	5,1	5,4	9,5	6,6	7,2	7,6	9,3
ZEMĚDĚLSTVÍ										
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	3 504 032		11 422	553 077	731 609	314 882	561 401	726 091	396 240
z toho orná půda		2 515 980		10 782	483 142	452 942	185 330	382 389	602 439	273 505
PRŮMYSL										
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy ¹⁾	mil. Kč, b. c.	2 870 277	320 533	492 410	286 111	353 665	430 055	299 275	240 993	447 235
STAVEBNICTVÍ										
Zahájené byty		27 535	2 733	5 846	3 823	1 925	3 487	4 618	2 392	2 711
Dokončené byty		28 630	3 480	6 376	3 485	1 865	3 551	4 955	2 395	2 523
Obytná plocha na 1 dokončený byt	m ²	78,2	64,0	81,2	79,2	84,3	79,8	76,6	81,5	81,3
CESTOVNÍ RUCH										
Hromadná ubytovací zařízení		7 657	622	579	1 450	778	2 087	931	746	464
lůžka		461 434	77 972	32 184	76 867	48 024	102 709	54 991	42 167	26 520
přenocování		38 235 088	12 948 091	1 796 742	4 009 644	5 341 409	6 189 117	3 127 652	3 013 799	1 808 634
DOPRAVA										
Délka silnic I. třídy	km	6 254	42,328	815,288	1 083	728,826	1 234	874,006	791,983	684,516
Délka silnic II. třídy	km	14 626	29,949	2 376	3 143	1 362	2 292	3 104	1 496	823,854
ZDRAVOTNICTVÍ										
Lékaři v zařízeních ambulantní péče na 10 000 obyvatel	přepočtené osoby	31,6	57,2	21,2	30,7	25,9	28,8	31,1	29,8	28,5
Lékaři v nemocnicích na 10 000 obyvatel	přepočtené osoby	18,5	33,8	12,0	17,7	13,7	17,2	20,3	16,7	15,9
Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel		5,7	7,7	4,6	5,8	5,8	5,7	6,0	5,2	5,1
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ (prosinec 2010)										
Příjemci důchodů celkem	osoby	2 873 004	313 912	329 409	335 631	303 568	427 488	472 091	345 421	345 484
z toho starobních ²⁾		1 723 636	204 830	196 232	198 791	179 324	256 844	278 932	205 448	203 235

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Pro celý region NUTS II je **nepříznivá prognóza populačního vývoje regionu**. Dle projekce ČSÚ má do roku 2015 dojít ke snížení počtu obyvatelstva v regionu na cca 1 142 000 obyvatel, tj. pokles téměř o 3 %. NUTS II Jihozápad má nejnižší hustotu osídlení ze všech regionů ČR (66 obyv./km²), což je téměř o 50 % méně ve srovnání s průměrem ČR a výrazně méně ve srovnání s průměrem EU 27.

Z hlediska velikostní struktury obcí se region NUTS II Jihozápad vyznačuje **nejvyšším podílem malých obcí (do 500 obyvatel)**. Venkovský charakter území potvrzuje **nejmenší podíl obcí do 5 000 obyvatel ze všech regionů NUTS II ČR**. Obce do 2 000 obyvatel představují více než 90 % obcí. V obou krajích žije v těchto obcích méně než 1/3 obyvatel a takto vymezené venkovské oblasti pokrývají téměř 80 % rozlohy obou krajů.

Mezi oběma kraji jsou na úrovni center osídlení určité odlišnosti. Plzeňský kraj se vyznačuje velkým rozdílem mezi zásadním významem krajského města a dalšími vyššími centry. V Plzni žije více než 30 % obyvatel kraje a včetně zázemí je to téměř polovina obyvatel kraje. Výsledkem je zřetelně monocentrická sídelní struktura kraje. V Jihočeském kraji není rozdíl mezi krajským městem a ostatními velkými městy tak propastný, přesto i zde jsou České Budějovice dominantním centrem. Většina ostatních okresních měst plní pro své okolí i vyšší funkce. Mezi významná

regionální centra na republikové úrovni tak patří i tábořská aglomerace a dále bývalá okresní města. **Krajská města představují v regionu nejvýznamnější póly rozvoje.** Také některá další vyšší centra mají významný rozvojový potenciál.

Venkovské oblasti tvoří naprostou většinu území regionu NUTS II Jihozápad. Roztříštěná sídelní struktura v těchto oblastech s sebou nese vysoké náklady při budování infrastruktury a při modernizaci a rozvoji silniční sítě. S ohledem na nevyhovující technickou infrastrukturu, omezenou dopravní dostupnost, dostupnost veřejných služeb a pracovních příležitostí **dochází k vysídlování rozsáhlých periferních oblastí venkova a ke stárnutí jeho obyvatelstva.** Významným indikátorem tohoto vývoje je pokles počtu obyvatel. Nejrozsáhlejší takto postižené oblasti se nacházejí v severní části Jihočeského kraje a sousední jihovýchodní části Plzeňského kraje.

5.10 Vnější vztahy

Zahraniční vztahy rozvíjí Jihočeský kraj intenzivně od svého založení v roce 2001, kdy byla také vytvořena první strategie rozvoje zahraničních vztahů Jihočeského kraje. Příhraniční charakter Jihočeského kraje poskytuje **možnosti efektivní přeshraniční spolupráce,** a to v mnoha oblastech působnosti. Nejvýznamnějšími zahraničními partnery Jihočeského kraje jsou sousedící regiony – tzn. spolkové země **Horní a Dolní Rakousko a vládní kraj Dolní Bavorsko.** S těmito regiony uzavřel Jihočeský kraj písemné dohody o spolupráci, které vytváří pro spolupráci potřebný institucionální rámec a definují oblasti, ve kterých bude tato spolupráce prioritně probíhat. Hlavními cíli spolupráce jsou rozvoj vzájemné propagace **v oblasti cestovního ruchu, dopravní projekty, především podpora eurokoridoru Sever-Jih, oblast vzdělávání, kultura a posílení významu regionů v rámci Evropy.** Jihočeský kraj je stejně jako ostatní kraje ČR členem Asociace krajů ČR (od 14.9.2001).

Kraj dále spolupracuje s Košickým samosprávným krajem na Slovensku, s Kantonem Bern ve Švýcarsku a městem Lethbridge v Kanadě. Neformální spolupráce probíhá také mezi regionálními samosprávami, ale převážně mezi řadou samostatných partnerů z Jihočeského kraje a regionu Bretaň ve Francii a regionem Troms v Norsku. Jihočeský kraj má rovněž své **stálé zastoupení (kancelář) v Bruselu,** která zprostředkovává informace o vývoji v EU 27, kontakty s institucemi EU, jakož i s dalšími významnými organizacemi zastoupenými v Bruselu a pomáhá kraji v posilování jeho pozice na evropské scéně a v jeho integraci do EU. Jihočeský kraj dále participuje na činnosti některých přeshraničních sdružení, je např. členem Spolku pro podporu Institutu regionů Evropy nebo Společnosti tří zemí.

Jednou z rozvíjených forem přeshraniční spolupráce jsou také euroregionální platformy. Na území kraje funguje **Euroregion Šumava / Bayerischer Wald – Unterer Inn / Mühlviertel,** který zahrnuje území o celkové rozloze 16 tis. km² s 1,3 mil. obyvateli. Sdružuje 111 hornorakouských, 107 bavorských obcí a 128 českých obcí (z toho 89 obcí je z Jihočeského kraje). Přínosy lze spatřovat ve vytváření a realizaci společných projektů, především v oblasti dopravy, služeb a cestovního ruchu, ve zkvalitnění a koordinaci přeshraniční spolupráce, ve vzájemné výměně informací, v účasti na tvorbě strategií rozvoje a programů EU na česko-bavorské hranici. V květnu 2002 byla podepsána zakládací listina dalšího euroregionu s názvem „**Silva Nortica**“, který zahrnuje území okresů J. Hradec, Č. Budějovice, Písek a Tábor. V Dolním Rakousku se jedná o okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn. Euroregion představuje území o rozloze 10 639 km² s téměř 700 tis. obyvateli, na jihočeské straně je do něho zapojeno 40 obcí s více než 260 tis. obyvateli. Cílem je rozvoj euroregionu jako strategické formy spolupráce, reprezentace regionu, výměna zkušeností a informací, trvale udržitelný rozvoj příhraničí zaměřený na zlepšení dopravního propojení, na spolupráci v oblasti kultury, cestovního ruchu apod. Oba euroregiony zprostředkovávají do Jihočeského kraje značné finanční prostředky na přeshraniční spolupráci ve formě Dispozičního fondu Evropské územní spolupráce Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko v regionu Šumava, resp. Fondu malých projektů Jižní Čechy - Horní Rakousko - Dolní Rakousko v rámci Evropské územní spolupráce Cíl 3 Česká republika - Rakousko 2007-2013.

Dlouholetá spolupráce mezi příhraničními regiony Rakouska, Německa a České republiky byla rovněž impulsem pro úvahy o založení **Evropského regionu Dunaj – Vltava (ERDV – území vymezeno viz obrázek),** jako platformy pro efektivní spolupráci, jehož hlavními cíli je další zlepšení sousedských vztahů, rozvoj přeshraničních sítí, zlepšení podmínek a zvýšení atraktivity regionu.

Obrázek 4 Území ERDV

Zdroj: <http://www.evropskyregion.cz>

5.11 Efektivní veřejná správa

Krajský úřad Jihočeského kraje (KÚJK) vykazuje od počátku svého fungování **zpravidla s ostatními kraji srovnatelné hodnoty ukazatelů provozního charakteru**. Jedná se např. o míru fluktuační zaměstnanců, výši vydaných nákladů na vzdělávání zaměstnanců či výši průměrných ročních mzdových nákladů. Naopak nejnižší ze všech krajů jsou výdaje KÚJK Jihočeského kraje do oblasti výdajů na zaměstnance v oblasti ICT. Naproti tomu stojí fakt, že KÚJK Jihočeského kraje zaměstnává v průměru 65 zaměstnanců v oblasti ICT oproti celorepublikovému průměru cca 57 zaměstnanců.

Základním dokumentem, jehož cíle je v souvislostech rozvoje efektivní veřejné správy potřeba kromě dalších relevantních dokumentů na úrovni ČR a EU sledovat, je Strategie Smart Administration 2007-15. Ta mezi klíčovými problémy v efektivitě územní veřejné správy uvádí mimo jiné i to, že **vysoké náklady na výkon veřejné správy obecně odrážející velký počet obcí** (průměrná velikost obce v ČR je jedna z nejmenších v Evropě, podíl obcí do 1000 obyvatel je jeden z největších – tyto charakteristiky jsou rovněž typické pro Jihočeský kraj). Sídelní roztržitost se celkově projevuje nižší efektivitou výkonu veřejné správy v malých obcích (stovky kompetencí – povinností, které se v malé obci vyskytují s nízkou frekvencí, tj. není realizovatelná kvalifikovanost a odbornost). S tím souvisí rovněž **mnohdy nedostatečná kvalifikace a kompetentnost managementu zvláště u menších obcí**. Rezervy jsou dále i v oblastech systému řízení znalostí, v úrovni jazykových dovedností a využívání moderních informačních a komunikačních technologií nebo v oblasti provázanosti strategického řízení na plánování rozvoje.

V oblasti řízení veřejné správy v Jihočeském kraji existují rezervy v oblasti rozvoje moderních forem řízení, vzdělávání zaměstnanců (jak odborné znalosti, tak rozvoj dalších kompetencí). Ne zcela jsou rozvinuty standardy služeb a jejich naplňování, stejně jako kapacity pro stanovování a naplňování strategií. **Rezervy vykazuje rovněž oblast digitalizace a elektronického propojení institucí**. Se všemi uvedenými oblastmi přitom souvisí oblast rozvoje ICT (účelné a efektivní zavádění informačních a komunikačních technologií do veřejné správy). Zásadní je přitom posílení provázanosti národní, regionální, mikroregionální a místní úrovně.

V některých oblastech kraje se nedaří rozvíjet spolupráci s místními podnikateli a neziskovými organizacemi při rozvoji obce/území, při přípravě a koordinaci investic na území obce. Existují však i příklady dobré praxe – např. Lipno nad Vltavou. Zejména díky rozvíjející se spolupráci v rámci svazků obcí a mikroregionů apod. se postupně daří eliminovat **dříve nedostatečnou koordinaci a spolupráci investičních záměrů** jednotlivých sousedících obcí.

Pro posílení efektivity výkonu veřejné správy je potřeba realizovat opatření v oblasti rozvoje elektronické spisové

služby, v oblasti digitalizace a ukládání dat (digitalizace map, rozvoj datových skladů, manažerských informačních systémů a nástrojů). Záměrem je dále zřízení technologického centra na úrovni kraje. **Všechny tyto služby podporující efektivitu výkonu veřejné správy jsou v regionu dosud nedostatečně rozvinuty.**

Z mezinárodních srovnání vyplývá, že **služby e-Governmentu jsou občany v ČR (platí i pro Jihočeský kraj) využívány v menší míře.** Proto je třeba i nadále podporovat zavádění a rozvoj digitalizace agend veřejné správy s důrazem na bezpečný, jednoduchý a srozumitelný přístup k veřejným službám prostřednictvím internetu, tvorbu návazných registrů na centrální registry veřejné správy a rozvoj a modernizaci komunikační infrastruktury. Nelze opomenout ani propojování a sdílení databází veřejné správy. **To vše by mělo posílit kvalitu a rychlost veřejných služeb.** Podpora by měla zahrnovat eHealth, eJustice, eCommerce, eBusiness, eSkills, eInclusion, eProcurement, eKultura, eLegislativa, eVzdělání a další, včetně podpůrných nástrojů jako jsou např. úložiště či sítě. Jihočeský kraj v současné době pracuje na projektu Rozvoj služeb eGovernmentu v krajích v rámci výzvy č. 8 Integrovaného operačního programu (prioritní osa 2. Zavádění ICT v územní veřejné správě, cíl podpory - konvergence).

5.12 Využití finančních prostředků ze zdrojů SF EU v rámci regionu

Využití prostředků strukturálních fondů EU se stalo v posledních letech velmi významným nástrojem regionálního rozvoje v Jihočeském kraji. V rámci celé ČR byla provedena analýza intenzity dopadů projektů podpořených z jednotlivých operačních programů v programovacím období 2007-2013 (údaje k roku 2010).

Z analýzy vyplynulo, že mezi kraje s největšími dopady podpořených projektů z OP patří z hlediska celkové kvantifikace dopadů i z hlediska největších dopadů v přepočtu na jeden kilometr čtvereční plochy Středočeský kraj a Zlínský kraj. **Mezi kraje se středně vysokými dopady patří v obou kritériích Ústecký, Moravskoslezský, Jihomoravský a Jihočeský kraj.** Pokud bychom se v rámci Jihočeského kraje podívali na okresní úroveň, zjistíme, že **z hlediska absolutní výše podpořených projektů je nejvyšší podpora v okrese Tábor** a nejnižší naopak v okresech Strakonice a Prachatice. Dále je vyšší intenzita podpory v okrese České Budějovice. Z hlediska kritéria počet projektů na km² je podpora nejintenzivnější rovněž v okrese Tábor a nejnižší opět v okresech Prachatice a Strakonice. Zajímavým faktem v rámci celorepublikového srovnání je umístění **okresu Tábor, který vykazuje nejintenzivnější podporu v Jihočeském kraji a druhé místo v rámci celé ČR** (přitom z hlediska lidnatosti je na 46. místě ze 76 okresů ČR - v intenzitě podpory se tak nachází daleko před okresy s větším počtem obyvatel).

V rámci NUTS II Jihozápad je v rámci programovacího období 2007-2013 realizován úspěšný **Regionální operační program (ROP)**, který podporuje řadu významných investičních i měkkých aktivit v oblastech zlepšení dopravní dostupnosti obcí a měst regionu, rozvoj infrastruktury, veřejné hromadné dopravy regionu, zvyšování kvality života obyvatel v oblastech vzdělávání, sociálních služeb a zdravotnické péče či využití kulturního dědictví k rozvoji cestovního ruchu. **Význam ROP pro rozvoj celého území NUTS II dokladuje statistika čerpání, kdy od počátku programovacího období 2007-2013 bylo k listopadu 2011 podáno celkem 2 541 žádostí v hodnotě 49,2 mld. Kč (272,6 % z celkové alokace).** Schváleno bylo 586 projektů v celkové hodnotě 15,1 mld. Kč (83,9 % z celkové alokace). Ke stejnému datu bylo příjemcům proplaceno 6,6 mld. Kč (36,4 % z celkové alokace). **Vzhledem k faktu, že v rámci ČR existují významné rozdíly v postavení jednotlivých krajů, prokazuje se regionální zaměření strukturální pomoci (formou ROP) jako velmi účelné pro řešení konkrétních potřeb každého jednotlivého regionu (ať už na úrovni NUTS II nebo NUTS III).**

6 ENVIRONMENTÁLNÍ UDRŽITELNOST A SOUDRŽNOST REGIONU

6.1 Popis stavu složek životního prostředí na území kraje

Geologie

Geologická stavba Jihočeského kraje je **pestrá se zastoupením hornin několika stratigrafických i regionálních jednotek**. Jednotky předplatformní jsou tvořeny zejména horninami moldanubika a v menší míře i horninami středočeského plutonu. Moldanubikum má značný rozsah a zaujímá oblast Českého lesa, Šumavy, Českomoravské vrchoviny a přilehlé části Bavorska a Rakouska.

Důležitou jednotkou je **Blanická brázda** (směr Chýnov – Č. Budějovice). Na tektonické linii systému Blanické brázdy je vázána řada ložisek polymetalických rud (např. historicky významné revíry Stará Vožice, Ratibořické Hory a Rudolfov). Význačnou geologickou jednotkou jsou pak známé **jihocheské pánve** (Budějovická a Třeboňská pánev vyplněné jezerními a říčními sedimenty). Z těchto pánví pochází hospodářsky významné keramické, žáruvzdorné a pórovinové jíly - těžené (Zliv) nebo vyhodnocené ložiskovými průzkumy. Z terciérních sedimentů byly na území regionu donedávna těženy lignitové sloje. V současné době probíhá těžba křemelin pliocenních jíků v Borovanech. Nejmladší stratigrafická jednotka sedimentární výplně pánví – kvartér - je zastoupen sedimenty fluvialními (terasy a nivní uloženiny řek a potoků) a sedimenty svahovými a eolickými (svahové a sprašové hlíny nachází se především na svahových rašeliništích, slatinách, na terasách šterků a písků a hojně v okolí menších vodotečí a rybníků. Fluvialní sedimenty, především pleistocenní písky a šterky (mnohdy s živci) byly a jsou intenzivně využívány. Svahové a sprašové hlíny jsou využívány v cihlářské výrobě a mnohdy jsou hodnoceny jako velmi **kvalitní cihlářská surovina** (Dolní Bukovsko).

Klima

Jihočeský kraj má podnebí přechodného středoevropského typu, v němž se střídavě uplatňují vlivy oceánu na západě a vlivy pevniny na východě, takže počasí má značně proměnlivý průběh. **Významnou úlohu při vytváření klimatu mají místní poměry**. S rostoucí nadmořskou výškou se všeobecně zvyšují srážky a klesá teplota a tlak vzduchu. Důležitou roli hraje i expozice terénu vůči převládajícímu proudění. Podle klimatické klasifikace patří většina území kraje do **mírně teplé a mírně vlhké nebo vlhké oblasti**, která v nadmořských výškách kolem 750 m přechází v mírně chladnou oblast.

Hydrologické informace

V Jihočeském kraji jsou **různě rozsáhlé vodní plochy**, které tvoří 4,4 % rozlohy kraje (největší podíl v rámci ČR). Největší vodní plochy jsou v ORP Třeboň, následované ORP Č. Krumlov a Č. Budějovice, nejmenší pak v ORP Vimperk. Na území kraje se nacházejí **3 chráněné oblasti přirozené akumulace vod s celkovým podílem 28,9 % plochy kraje** – Šumava, Novohradské hory a Třeboňská pánev.

Z hlediska vodohospodářského členění většina území kraje náleží do **oblasti povodí Horní Vltavy**, pouze východní část spadá do oblasti povodí Dyje a ze severu zasahuje do území kraje oblast povodí Dolní Vltavy. Nejvýznamnější tokem v Jihočeském kraji je **řeka Vltava** s celkovou délkou toku 430,2 km (z toho **na území kraje 275 km**) a průměrným dlouhodobým průtokem v profilu hranice kraje je 83 m³/s. Významným levostranným přítokem je **Otava**, významnými pravostrannými přítoky jsou **Malše a Lužnice**. Významnou součástí hydrografické sítě na území Jihočeského kraje jsou **údolní nádrže a rybníky**, méně zastoupeny jsou vodní plochy po těžbě surovin, výjimečně jsou zastoupena přirozená jezera. Mezi vodní plochy je možné řadit i mokřady. Nejvýznamnější z vodohospodářského hlediska jsou nádrže Vltavské kaskády Lipno I (plocha 4 870 ha), vyrovnávací nádrž Lipno II (45 ha), Hněvkovice (267 ha) a vodní stupeň Kořensko. Ze Středočeského kraje zasahuje na území Jihočeského kraje vzdutí údolní nádrže Orlické. Na území Jihočeského kraje se nachází **více než 7 000 rybníků**. Většina z nich je soustředěna do Budějovické a Třeboňské pánve, kde tvoří rozsáhlé soustavy navzájem propojených rybníků (českobudějovická a hlubocká rybníční soustava, třeboňská soustava, Inářsko-blatenská soustava). **Největším rybníkem je rybník Rožmberk** (489 ha).

Od konce dvacátého století došlo v celé ČR i kraji k zásadnímu **zlepšení jakosti povrchových vod**, a to hlavně z důvodů zlepšení čištění odpadních vod (zejména výstavba a rekonstrukce kanalizací a čistíren odpadních vod). Je však potřeba věnovat pozornost **znečištění živinami a lokálně některými nebezpečnými látkami**. Problematickou se, stejně jako jinde v Evropě, jeví **jakost stojatých vod postižených eutrofizací**, kde je ke zlepšení zapotřebí delší období a více finančně náročných opatření. V této souvislosti je např. realizován projekt Revitalizace Orlické nádrže,

kteřý představuje záměr pro postupné řešení hlavních problémů, které tíží rozvoj území přilehlého okolí Orlické nádrže (zlepšení hygienických parametrů kvality vody v nádrži a související rozvoj cestovního ruchu).

Záplavová území²⁰ na území Jihočeského kraje zaujímají plochu 77 360,1 ha, z toho nejvíce (35 481,6 ha, tj. 3,5 % rozlohy kraje) připadá na Q100. Celkem 16 630,4 ha připadá na Q005 a 25 248,1 ha na Q020. Aktivní zóna zaujímá 21 223,6 ha, tj. 2,1 % rozlohy Jihočeského kraje. Největší plochy záplavových území jsou vymezeny na území ORP Č. Krumlov, Třeboň a Č. Budějovice. Následující tabulka zobrazuje výměru záplavového území v regionu a její podíly na území jednotlivých ORP.

Tabulka 68 Podíl záplavového území Q100 na území jednotlivých ORP v kraji (2010)

	Výměra (ha)	Výměra Q100 (ha)	Podíl Q100 ((%)
Jihočeský kraj	1 005 805,7	35 481,6	3,5
Blatná	27 855,5	366,8	1,3
České Budějovice	92 374,0	4 594,1	5,0
Český Krumlov	113 091,1	5 840,5	5,2
Dačice	47 166,4	670,6	1,4
Jindřichův Hradec	93 374,5	1 985,2	2,1
Kaplice	48 465,0	929,3	1,9
Milevsko	38 512,6	826,2	2,1
Písek	74 180,4	3 630,6	4,9
Prachatice	83 947,2	2 796,0	3,3
Soběslav	32 408,2	2 038,9	6,3
Strakonice	57 421,5	1 992,6	3,5
Tábor	100 233,8	1 223,1	1,2
Trhové Sviny	45 235,6	1 450,7	3,2
Třeboň	53 833,4	5 004,9	9,3
Týn nad Vltavou	26 244,3	447,6	1,7
Vimperk	53 538,8	615,9	1,2
Vodňany	17 923,4	1 068,6	6,0

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Jihočeský kraj má zpracovány **Koncepci ochrany před povodněmi na území Jihočeského kraje**. Koncepce je nejen podkladem pro plány oblastí povodí Horní Vltavy, Dolní Vltavy a Dyje, ale měla by sloužit potřebám kraje při rozhodování o aktivitách v oblasti protipovodňové ochrany a jako podklad při pořizování územně plánovací dokumentace všech stupňů. **Jako jedna z možností prevence záplav jsou realizována opatření v krajině pro eliminaci negativních vlivů zemědělské činnosti** (z hlediska zrychleného odtoku pro ornou půdu je za kritický považován sklon nad 7°, kdy je zvýšené riziko vzniku lokálních povodní nebo vysychání a degradace půdy). Přetrvávajícím problémem je nová výstavba v některých místech s povodňovým rizikem.

Nejvíce pozemků s ornou půdou se svažností 7° a více se nachází v území ORP Strakonice (4 842,9 ha), nejméně pak v ORP Třeboň (pouze 34 ha). Základními pro kraj relevantními dokumenty v oblasti vodního hospodářství jsou Plány oblasti povodí Horní Vltavy, Dolní Vltavy a Dyje a Plán rozvoje vodovodů a kanalizací na území Jihočeského kraje.

Z hlediska podzemních a povrchových zdrojů vody lze konstatovat, že pokrývají potřeby kraje s dobrou rezervou. Z hlediska podzemních vod je v regionu charakteristické rychlé lokální proudění podzemních vod v rámci jednotlivých hydrogeologických povodí, která se většinou téměř shodují s povodími hydrologickými a infiltrace srážkových vod v celé ploše území. Podstatný podíl podzemních vod do pánevních struktur přitéká z okolního krystalinika, zejména v silně členitých strukturách mimo hlavní pánevní struktury (Budějovická a Třeboňská pánev).

²⁰ Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad. Záplavová území jsou zjišťována pro návrhové průtoky se statistickou pravděpodobností překročení 5, 20 a 100 let (tzv. 5leté, 20leté a 100leté povodně).

Surovinová základna

Jihočeský kraj nedisponuje výraznými zásobami surovin, což je handicapem např. z hlediska **nedostatku energetických surovin**. Největší surovinové bohatství Jihočeského kraje tvoří **ložiska písků a štěrkopísků** (z hlediska objemu dlouhodobě nejvýznamnější zdroj), **stavebního kamene** (druhá nejvýznamnější surovina), **cihlářské hlíny** (téměř 20 % celorepublikové těžby) a **sklářských písků**. Na celkovém objemu těžby nerostných surovin v ČR se však kraj podílí nevýrazně.

Dalším významným bohatstvím je **rašelina** a v některých lokalitách také vápenec, křemelina a grafit. V kraji je **179 bilancovaných výhradních ložisek nerostných surovin** o celkové rozloze cca 5.800 ha (těžených je 55, v tom nejvíce zastoupen stavební kámen, štěrkopísek a dekorační kámen). Dále se na území kraje nachází ložiska jíly, grafitů, vltavinů, živcových surovin, zlatých rud, karbonátů, abraziv a lignitu a zlato-wolframových rud, diatomitu, zlata-štěrkopísku, živcové suroviny-štěrkopísku a železné rudy. V kraji je **72 ložisek nevýhradních** (z nich 19 dosud netěženo, 18 s ukončenou těžbou a 35 těžených). Jde především o ložiska cihlářské suroviny, štěrkopísku a ložiska stavebního kamene. Do budoucna je zde vymezeno 31 ložisek pro vyhrazené nerosty (nejvíce grafit) a 11 pro nevyhrazené nerosty (zejména stavební kámen). Těžba vltavinů a krystalického grafitu má především lokální význam. Největší plochy výhradních i nevýhradních ložisek jsou zastoupeny na území ORP Třeboň a České Budějovice. Na Třeboňsku je realizováno cca 70-80 % celkové těžby štěrkopísku v regionu. Vzhledem k přítomnosti CHKO Třeboňsko je tedy nutné respektování vázanosti ložisek z důvodů ochrany přírody.

Životnost výše popsanych zdrojů v kraji je různá. U cihlářských zdrojů není příliš vysoká. Dnes využívaná ložiska stavebního kamene a štěrkopísku svou kapacitou plně zajišťují budoucí potřeby kraje a přilehlých regionů na několik desítek let. U ostatních surovin je situace rozdílná dle místa ložiska a pohybuje se od několika let (např. u některých ložisek grafitu nebo štěrkopísku) po více než 150 let (např. jiná ložiska štěrkopísku). **V případě časového souběhu realizace surovinově náročných investičních záměrů** (např. dokončení výstavby druhé koleje v celé délce železniční trati 190 České Budějovice – Plzeň, modernizace IV. tranzitního koridoru, výstavby dálnice D3 nebo dostavby JETE) **stávající zpracovatelské kapacity nebudou schopny zajistit požadované objemy stavebního kamene, případně betonářských štěrkopísku.** Z tohoto pohledu hrají klíčovou roli výhradní ložiska štěrkopísku Halámky, Suchdol nad Lužnicí, Tušť - Suchdol nad Lužnicí, Roudná II - Planá nad Lužnicí, nově otevírané ložisko Modlešovice, a výhradní ložiska stavebního kamene Plešovice - Holubov, Ševětín, Prachatice - Kobyly Hora a Slapy u Tábora.

V kraji je stanoveno celkem **77 dobývacích prostorů o ploše 23,8 km²**, z toho 41 většinou menších prostor (do 1 km²) s probíhající těžbou stavebního kamene, granodioritu, cihlářských surovin a štěrkopísku o celkové rozloze 12,06 km². Největší je dobývací prostor štěrkopísku Tušť I (2,4 km²). Nejvíce dobývacích prostor je na Třeboňsku.

Tabulka 69 Přehled největších těžených dobývacích prostor v kraji (2010)

Č. dobývacího prostoru	Název dobývacího prostoru	Těžený nerost	Rozloha (ha)
7/1055	Tušť I	štěrkopísky	240,06
6/0324	Krabonoš	živce ostatní (ZO)	188,84
6/0055	Ledenice	Žáruvzdorné a nežáruvzdorné jíly ostatní, diatom	161,39
7/0639	Cep	štěrkopísky	160,82
7/0978	Cep I	štěrkopísky	124,06
6/0265	Křenov	grafit	107,60
7/0913	Cep II	štěrkopísky	101,17
6/0281	Blana	žáruvzdorné jíly	99,00
7/0937	Tušť	štěrkopísky	73,00
7/0590	Dolní Bukovsko	cihlářská surovina	70,24
7/0574	Chvalšiny	stavební kámen	54,35

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

V Jihočeském kraji je dále **stanoveno celkem 86 chráněných ložiskových území** (nejvíce pro stavební kámen, cihlářské suroviny, dekorační kámen a štěrkopísek) **o celkové ploše 56,51 km²**. Největší rozlohou je chráněné ložiskové území Krabonoš s rozlohou přes 6 km². Podíl rozlohy všech chráněných ložiskových území na rozloze kraje činí 0,56 % (největší podíl se nachází v ORP Třeboň a Soběslav, nejmenší v ORP Vimperk).

V kraji je několik poddolovaných území a starých důlních děl (nejvíce v ORP Č. Krumlov, Č. Budějovice, Blatná a Tábor). Je celkem evidováno **292 poddolovaných území malého rozsahu (bodových)** a **173 většího rozsahu**

(plošných o rozloze 7.107,3 ha), vzniklých převážně po těžbě rud a dále také **242 starých důlních děl**. Co se týče sesuvných území, v celorepublikovém srovnání, je jejich výskyt v Jihočeském kraji velmi nízký (**pouze 6 sesuvných území** – Vrábče, Třeboň, Písek, Borovany, Č. Krumlov a Doudleby).

Ovzduší

Jihočeský kraj patří k nejméně zatíženým krajům v ČR. Na území kraje dochází pouze k výjimečnému překračování imisních limitů pro ochranu lidského zdraví a ochranu ekosystémů a vegetace co se týče většiny sledovaných látek znečišťujících ovzduší **s výjimkou přízemního ozonu a cílového imisního limitu pro benzo(a)pyren** (překročení hodnot cílového imisního limitu na 1,73 % plochy území Jihočeského kraje). Na základě zjištěných dat došlo rovněž v roce 2010 na 0,12 % území Jihočeského kraje k překročení hodnot denního imisního limitu pro ochranu zdraví lidí u PM₁₀ (frakce tuhých znečišťujících látek). Na rozdíl od přízemního ozónu, který z větší části vzniká přírodními procesy, **benzoapyren i částice PM₁₀ jsou produkovány hlavně antropogenní činností (především doprava a lokální vytápění)**. V kraji nedochází k překračování doporučených emisních stropů pro SO₂, NO_x, VOC a NH₃.

Jihočeský kraj vykazuje **z hlediska výsledků měření emisí lepší výsledky, než jsou celorepublikové průměry** (ty jsou však velmi zkreslené započtením údajů za hl. město Praha). V případě tuhých znečišťujících látek kraj vykazuje dlouhodobě nejnižší hodnoty spadu v rámci celé ČR. Stejně postavení zaujímá kraj v případě produkce NO_x a CO. V případě produkce SO₂ jsou na tom lépe z dlouhodobého hlediska pouze kraje Vysočina a Jihomoravský.

Tabulka 70 Srovnání vývoje měrných emisí v Jihočeském kraji 2005 – 2010

	2008	2009	2010
	REZZO 1		
Emise tuhé	270,5	212,4	221,5
Oxid siřičitý (SO ₂)	7 250,8	6 893,2	6 993,2
Oxidy dusíku (NO _x)	2 784,8	2 711,3	2 763,3
Oxid uhelnatý (CO)	965,8	808,5	974,3
	REZZO 1–3		
Emise tuhé	3 241,7	2 882,4	3 039,3
Oxid siřičitý (SO ₂)	10 130,8	9 807,9	10 309,3
Oxidy dusíku (NO _x)	3 551,4	3 459,8	3 593,9
Oxid uhelnatý (CO)	8 919,8	8 658,7	10 120,4
	REZZO 1–4		
Emise tuhé	5 279,5	4 933,3	5 048,5
Oxid siřičitý (SO ₂)	10 174,4	9 851,4	10 350,5
Oxidy dusíku (NO _x)	13 854,2	13 451,9	12 415,0
Oxid uhelnatý (CO)	26 635,8	25 298,5	21 986,7

Zdroj: ČSÚ, 2011

6.2 Odpadové hospodářství, produkce odpadů

Situace v oblasti odpadového hospodářství na území kraje se vyznačuje **fungujícím systémem svozu a skládkování odpadu a postupně se rozvíjejícími způsoby využití odpadu**. V kraji se **nedaří snižovat měrnou produkci odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu**. Celková produkce odpadů má rostoucí tendenci, přesto že počet obyvatel v Jihočeském kraji narůstá jen mírně a nezaznamenává výrazné výkyvy. V roce 2011 připadalo na 1 občana kraje 310 kg vyprodukovaného komunálního odpadu.

Podíl využitých odpadů v kraji je poměrně vysoký. Je to dáno **především materiálovým využitím stavebních odpadů v kraji**, tyto odpady jsou využívány především na území ORP Tábor, kde probíhá rekultivace pískovny v Plané nad Lužnicí, na území ORP Č. Budějovice, kde jsou stavební a demoliční odpady využívány ve větším rozsahu např. při rekultivaci lomu Ševětín a v lokalitě Mydlovary.

V kraji **jsou ve velké míře využívány nebezpečné odpady**, v r. 2010 činil podíl využitelných nebezpečných odpadů 126,6% vzhledem k produkci nebezpečných odpadů v kraji (část odpadů je dovážena z jiných krajů). Tato skutečnost je dána existencí zařízení na úpravu, využití a odstraňování odpadů Hůrka u Temelína, kde jsou mj. upravovány

zeminy a kamení obsahující nebezpečné látky.

V kraji **mírně narůstá množství skládkovaných odpadů**. V roce 2010 bylo na území Jihočeského kraje odstraněno skládkováním 290,39 tis. tun odpadů, což odpovídá 15,23 % celkové produkce. **Hlavní skupinu skládkovaných odpadů tvoří komunální odpady**, a to $\frac{3}{4}$ celkového množství odpadů ukládaných na skládky. V roce 2010 bylo uloženo na skládky 185 tis. tun směsného komunálního odpadu, tj. 63,85 % z celkového množství skládkovaných odpadů. **Současné skládkové lokality v kraji jsou koncentrovány do několika míst v kraji s perspektivou skládkování ve výhledu 15-20 let**. Ukládání směsného komunálního odpadu (obsahujícího i nezanedbatelnou část využitelných složek komunálního odpadu – zejm. plasty či papír) a jejich nevyužívání pro energetické účely lze považovat na výzvu a nevyužitý potenciál v rámci kraje.

Negativem je skutečnost, že skládkování je v Jihočeském kraji, tak jako v celé ČR, stále nejrozšířenějším způsobem odstraňování odpadů. Důvodem je nízký poplatek za ukládání odpadů na skládky a zejména nedostatečné kapacity jiných technologických zařízení pro nakládání s odpady, šetrnějších vůči životnímu prostředí. Je třeba vytvořit podmínky pro **integrováný systém nakládání s odpady** (dále jen ISNO) na regionální úrovni s možností jejich propojení na celostátní síť zařízení pro nakládání s odpady. Samozřejmostí pro fungující ISNO je zajištění odpovídající infrastruktury a vhodných technologií, počínaje dostatečnou hustotou sběrné sítě nádob pro separaci využitelných složek komunálních odpadů až po zařízení pro energetické využití komunálních odpadů (ZEVO).

Problematické je plnění cíle pro snižování maximálního množství biologicky rozložitelného odpadu (BRKO) ukládaného na skládky. V roce 2010 bylo na skládky v Jihočeském kraji uloženo 103,09 % BRKO vzhledem ke srovnávací základně roku 1995. V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v roce 2010 uloženo na skládky 152,57 kg BRKO, což je o 40,6 kg více, než je stanovený limit. Jeden ze způsobů řešení tohoto cíle je **zavedení odděleného sběru bioodpadů** a zajištění dostatečné kapacity zařízení pro zpracování těchto odpadů na území kraje, např. podporou výstavby kompostáren a bioplynových stanic, ve kterých by byly tyto bioodpady využívány. Část BRKO je v kraji využívána v kompostárnách. Kompostován je především rostlinný odpad, další zemědělský odpad, kaly z ČOV, stromová kůra, odpadní dřevo. Kompostovatelný odpad z údržby zeleně je většinou samovolně fermentován na vyhrazených plochách skládek komunálního odpadu a následně užíván k méně hodnotnému využití (rekultivace skládek apod.)

Pozitivem je postupný nárůst produkce tříděného odpadu, a to jak v celkovém objemu tříděných složek, tak z pohledu celkového objemu přepočteného na obyvatele a rovněž z pohledu objemu znovu využitelných a recyklovaných odpadů.

V Jihočeském kraji existuje **potřeba rekonstrukce či dobudování technické infrastruktury pro efektivní a účelné hospodaření s odpady**. Nadměrná a stále se zvyšující produkce komunálního a průmyslového odpadu tvoří jeden ze stěžejních problémů, se kterým je nutné se vypořádat v rámci snahy o směřování k udržitelnému vývoji. Jihočeský kraj má zpracován Plán odpadového hospodářství (z r. 2004 a s platností do roku 2015). Důraz by měl být trvale kladen především na vývoj možností a motivací předcházení vzniku odpadu (prevence) či jeho omezování, následně na co nejúčinnější způsoby recyklace. Následující tabulka zobrazuje vývoj nakládání s odpady v Jihočeském kraji v posledních 3 letech.

Tabulka 71 Vývoj nakládání s odpady v Jihočeském kraji v letech 2008 – 2011

	2008	2009	2010	2011
Nakládání s odpady celkem	2 028 317	2 480 474	2 235 489	1 775 396
z toho:				
recyklace (R4, R5)	215 604	543 716	326 758	359 232
spalování (R1, D10)	4 172	3 422	3 122	2 111
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	176 898	160 733	174 573	184 833

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Největší podíl odpadů v Jihočeském kraji vzniká již dlouhodobě ze stavebnictví, v odvětvích zásobování vodou, činností souvisejících s odpadními vodami, výrobou a rozvodem elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu a výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků. **Ve všech druzích odpadu je dle dostupných prognóz odhadován nárůst**.

Tabulka 72 **Produkce podnikových odpadů ve vybraných ekon. činnostech, 2008 - 2011**

Odvětví	2008	2009	2010	2011
Celková produkce	959 458	1 241 683	1 147 541	987 986
A Zemědělství, lesnictví a rybnářství	28 785	13 513	19 496	14 066
B Těžba a dobývání	291	345	356	287
C Zpracovatelský průmysl	235 281	191 161	237 153	221 211
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	154 735	148 521	157 046	129 029
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	171 875	459 574	182 906	128 406
F Stavebnictví	316 728	310 054	615 115	
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	12 109	11 900	10 041	464 391
H Doprava a skladování	1 408	1 638	2 225	13 309
I Ubytování, stravování a pohostinství	682	948	804	1 735
J Informační a komunikační činnosti	i.d.	i.d.	-	779
Q Zdravotní a sociální péče	5 642	5 364	5 717	-
S Ostatní činnosti	-	i.d.	8 569	5277

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Nejnižší míra produkce komunálního odpadu je v ORP Kaplice, Blatná, Týn nad Vltavou a Dačice, nejvyšší v ORP Č. Budějovice a Tábor. Co se týče míry separace odpadů, průměrná hodnota je 12,6 %, což je mírně lepší než republikový průměr. Nejvyšší míra separace je v ORP Vimperk a Č. Krumlov, nejnižší v ORP T. Sviny a Strakonice. **Největší podíl komunálního odpadu – 87 % - tvoří směsný komunální odpad**, který končí na skládkách odpadů.

V celorepublikovém srovnání je pozitivním jevem **stoupající podíl tříděného odpadu v kraji**. Nárůst podílu tříděného odpadu je v Jihočeském kraji na rozdíl od některých jiných krajů v posledních letech konstantní a má ve srovnání s většinou jiných krajů větší rychlost. **Podobný trend lze sledovat i u podílu recyklovaného odpadu.**

Tabulka 73 **Srovnání míry separace a podílů recyklace odpadů v krajích ČR (2005 – 2011)**

	ČR	Kraje														
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)																
2005	10,2	11,5	6,1	9,2	16,2	5,9	10,1	14,5	18,1	10,3	12,1	10,0	10,1	12,4	6,1	
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4	
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8	
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3	
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2	
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	35,1	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8	
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6	
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)																
2005	11,9	6,1	7,3	14,9	21,1	2,9	3,9	1,7	10,9	18,2	8,6	20,7	5,4	12,4	28,5	
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5	
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0	
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0	
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1	
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7	
2011	

Zdroj: ČSÚ, 2012.

6.3 Ochrana životního prostředí

Základní charakteristika životního prostředí

I když lze životní prostředí kraje v rámci ČR charakterizovat jako **méně poškozené a zatížení emisemi se postupně snižuje, je zde řada zdrojů znečištění, hlavně v zemědělství a průmyslu**. Zdravotní stav lesů se spíše zhoršuje, z jehličnatých lesů starších 60 let jsou tři čtvrtiny hodnoceny jako středně a více poškozené. Na lesní porosty v posledních letech nepříznivě působí zejména různé **extrémní situace** (např. intenzivní sucho, polomy) a hmyzí škůdci (týká se zejména oblasti Šumavy, kde řešení této situace je dlouhodobým problémem).

Území kraje mělo vždy spíše charakter zemědělské a rekreační než průmyslově vyspělé oblasti. Snaha o zachování přírodního prostředí se odrazila ve zřízení Národního parku Šumava (rozloha 690 km², z toho 343 km² náleží do Jihočeského kraje), chráněných krajinných oblastí Šumava (rozloha 994 km², z toho 733 km² se rozkládá na území Jihočeského kraje), Třeboňsko (700 km²) a Blanský les (212 km²). V kraji se nachází přibližně 300 maloplošných zvláště chráněných území.

Staré ekologické zátěže

V jihočeském regionu zůstává **několik lokalit s významnou starou ekologickou zátěží** (především o zátěže z minulosti provozovaných průmyslových objektů). Jednou z nejvýznamnějších lokalit je v souvislosti s těžbou nerostných surovin vzniklá významná ekologická zátěž je **chemická úpravna uranové rudy MAPE v Mydlovarech (1962-1991)**. Za dobu existence zde bylo zpracováno cca 17 milionů tun uranové rudy. Zvodněné pevné odpady se postupně ukládaly na odkaliště, kde vzniklo cca 36 milionů tun kalů. Tyto kaly byly postupně ukládány do devíti kalojemů na ploše 260 ha. Od roku 1989 zde probíhá složitá rekultivace s plánem začlenění úložiště do krajiny do konce roku 2040. V současnosti je zlikvidována úpravárenská technologie, areál úpravy je dekontaminován, část prodána, zbylé nevyužitelné objekty připraveny k likvidaci. Na odkalištích probíhají sanační a rekultivační práce. Záměr asanace území MAPE Mydlovary je součástí ZÚR.

Liniové zdroje emisí

Z pohledu podílu **liniových zdrojů emisí zasahujících zastavěná území** (zastavěná území v dosahu liniových zdrojů emisí, kterými jsou dálnice, rychlostní silnice, silnice I. třídy a silnice II. třídy) **jsou na tom nejhůře ORP Kaplice a T. Sviny (26,3 %)**. V těchto ORP je podíl délky dálnic, rychlostních silnic a silnic I. a II. třídy v zastavěném území vyjádřený v procentech nejvyšší (26,3 % oproti 20,5 % - hodnota krajského průměru). **Nejlépe je na tom z hlediska hodnoty tohoto indikátoru kvality životního prostředí ORP Vodňany (13,9 %)**.

Radonová rizika

Zastavěná území s vysokým rizikem výskytu radonu pokrývají značnou část území kraje. **Nejvyšší podíl ploch s výskytem radonu je v ORP Blatná (68,62 %) a Milevsko (66,93 %)**, nejmenší podíl ploch je v ORP Soběslav (0 %). Co do absolutní velikosti území s výskytem radonu jsou největší plochy zastoupeny v ORP Písek (333,3 km²) a J. Hradec (316,03 km²).

Ochranná pásma letišť

V kraji je 7 letišť, 7 ploch určených k vzletům a přistání a 3 heliporty. Obyvatelé žijící v ochranných pásmech těchto zařízení mohou být ovlivněni především hlukovou zátěží, což lze považovat za hygienickou závadu území a je potřeba v těchto lokalitách hledat optimální a šetrná řešení.

Hlukové zatížení

Nejvýznamnějším zdrojem hluku v regionu je jednoznačně silniční doprava. V důsledku rostoucí intenzity silniční dopravy se hluk, jakožto faktor nepříznivě ovlivňující lidské zdraví, stává jedním z významných problémů životního prostředí. Nadměrnému hluku jsou vystaveni **především obyvatelé žijící v krajském městě a ve větších aglomeracích**. Jedná se především o hluk ze silniční dopravy, která je hlavním zdrojem hluku i v noci. Méně obyvatel aglomerací je pak vystaveno hluku ze železniční dopravy. Nejen v této souvislosti, ale i ve vazbě na snižování emisí a imisí pocházejících z dopravy, zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva a v zájmu zajištění trvale udržitelného rozvoje, se jednoznačně jako správný směr ukazuje **podpora nemotorových forem dopravy** v těch lokalitách, kde je to možné.

Ochrana přírody

Celková plocha území zvýšené ochrany přírody v Jihočeském kraji činí 2.477,28 km², což představuje 36,02 % plochy území celého kraje. Z hlediska celého kraje a ve vztahu k celorepublikovému průměru se jedná o **nadprůměrný stav**. Téměř pětinu rozlohy kraje pokrývají velkoplošná chráněná území – **NP Šumava, CHKO Šumava, CHKO Blanský les a CHKO Třeboňsko**. V Jihočeském kraji **přetrvává nevyřešená situace a názorové rozpory zainteresovaných skupin (zástupci vědecké obce, zástupci veřejné správy, zástupci nevládních**

neziskových organizací ad.) z hlediska problematiky řešení ochrany přírody a využití území v oblasti Šumavy. Alespoň částečným řešením této situace by mohlo být přijetí zákona o Národním parku Šumava.

Další plošně rozsáhlá území jsou v soustavě evropsky chráněných území NATURA 2000 (zdroj: AOPK)²¹:

- **9 ptačích oblastí** (Boletice, Českobudějovické rybníky, Dehtář, Hlubocké obory, Novohradské Hory, Řežabinec, Šumava, Třeboňsko, Údolí Otavy a Vltavy)
- **140 Evropsky významných lokalit** (plošně největší Šumava, Blanský les, Boletice. Třeboňsko střed, Hlubocké obory)

Z dalších fenoménů dokladujících kvalitu jihočeské přírody a krajiny lze dále zmínit např. přítomnost tří mokřadů mezinárodního významu (z celkem 9 v celé ČR), dvě biosférické rezervace UNESCO (z celkem 6 v celé ČR).

Nejvíce chráněných ploch leží v ORP Třeboň, kde přes 90 % území pokrývá CHKO Třeboňsko a v ORP Vimperk leží téměř 70 % ploch v Národním parku a CHKO Šumava. Významné pokrytí chráněnými přírodními oblastmi je také v ORP Č. Krumlov. Průměrné pokrytí je v ORP Kaplice, J. Hradec, T. Sviny a Dačice. Naproti tomu existují **2 ORP, kde ÚZOP zaujímají minimální podíl plochy** – Týn nad Vltavou a Strakonice. Největší zastoupení přírodních parků se vyskytuje v ORP J. Hradec.

Tabulka 74 Území zvýšené ochrany přírody v Jihočeském kraji (2010)

	Rozloha (km ²)	Území zvýšené ochrany přírody (ÚZOP) v km ²						ÚZOP bez plošných překryvů	
		NP	CHKO	Ptačí oblasti	EVL	MZCHÚ	Přírodní parky	Plocha ÚZOP celkem	Podíl ÚZOP (%)
kraj	10057,0	340,6	1640,3	1553,5	1637,1	141,2	1145,4	3622,68	36,02
Blatná	278,6	-	-	-	0,8	1,4	51,0	52,96	19,01
Č. Budějovice	923,7	-	44,2	108,0	69,6	5,6	-	145,98	15,80
Č. Krumlov	1130,9	15,1	510,8	340,0	621,8	17,8	89,4	727,91	64,36
Dačice	471,7	-	-	-	2,5	0,9	140,9	143,22	30,36
J. Hradec	933,7	-	94,4	98,4	11,9	5,8	262,0	367,56	39,36
Kaplice	484,7	-	-	75,2	21,9	3,7	189,7	191,09	39,43
Milevsko	385,1	-	-	57,6	0,1	0,2	34,7	92,56	24,03
Písek	741,8	-	-	96,8	3,9	3,5	56,0	155,27	20,93
Prachatice	839,5	180,5	188,2	223,4	436,8	33,7	-	440,30	52,45
Soběslav	324,1	-	44,2	31,8	14,1	3,6	11,5	69,63	21,48
Strakonice	574,2	-	-	-	0,4	1,8	12,0	13,83	2,41
Tábor	1002,3	-	-	-	5,2	1,2	147,1	152,20	15,18
Trhové Sviny	452,4	-	36,6	19,2	16,5	6,0	103,4	153,38	33,91
Třeboň	538,3	-	498,4	329,5	59,5	35,7	0,4	498,93	92,68
Týn nad Vlt.	262,4	-	-	-	2,6	0,7	4,6	5,12	1,95
Vimperk	535,4	145,0	223,5	173,6	369,5	18,8	-	369,91	69,09
Vodňany	179,2	-	-	-	-	0,8	42,7	42,85	23,91

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Z hlediska dalšího vývoje se nepředpokládá navýšení ploch v kategorii se zvláštní ochranou přírody (zásadní navýšení bylo provedeno v rámci soustavy NATURA 2000 v letech 2004-10).

Koeficient ekologické stability (Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR)

Koeficient ekologické stability je poměrové číslo a stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinnotvorných prvků ve zkoumaném území. V rámci Jihočeského kraje nedošlo v období 2001 - 2010 k žádným významným změnám hodnot a lze tedy konstatovat pouze velmi mírný **růst hodnoty uvedeného ukazatele, což je z pohledu ekologie příznivý trend**. Relativně přírodní a ekologicky stabilní je území ORP Vimperk (4,38) a Č. Krumlov (3,19). Nad celokrajenskou hodnotou koeficientu ekologické stability (1,47) se pohybují dále také ORP J. Hradec, Kaplice, Prachatice, T. Sviny, Třeboň.

V rámci celé ČR pak **patří Jihočeskému kraji třetí místo**. Vyšší hodnotu koeficientu mají už jen kraje Liberecký (2,24) a Karlovarský (1,98). Nadprůměrně využívaným územím je pouze území Hlavního města Prahy.

²¹ Vymezení těchto lokalit je stále živým procesem (do roku 2014)

Územní systém ekologické stability

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. V kraji je vymezeno spektrum nadregionálních, regionálních a místních systémů ekologické stability²². Přehled těch nejvýznamnějších regionálních a nadregionálních ÚSES je uveden v tabulce. **Nejvíce území ÚSES se dle očekávání nachází v ORP Č. Krumlov, Vimperk a Třeboň.**

Tabulka 75 Přehled regionálních a nadregionálních ÚSES v Jihočeském kraji (2010)

	Rozloha ORP (km ²)	Rozloha ÚSES (km ²)	Podíl plochy ÚSES (%)
Jihočeský kraj	10057	955,5	9,5
Blatná	278,6	28,8	10,3
České Budějovice	923,7	73,0	7,9
Český Krumlov	1130,9	168,1	14,9
Dačice	471,7	23,4	5,0
Jindřichův Hradec	933,7	62,4	6,7
Kaplice	484,7	56,4	11,6
Milevsko	385,1	10,2	2,7
Písek	741,8	72,0	9,7
Prachatice	839,5	81,5	9,7
Soběslav	324,1	30,8	9,5
Strakonice	574,2	38,9	6,8
Tábor	1002,3	50,5	5,0
Trhové Sviny	452,4	53,1	11,7
Třeboň	538,3	94,9	17,6
Týn nad Vltavou	262,4	15,6	6,0
Vimperk	535,4	80,0	14,9
Vodňany	179,2	15,8	8,8

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Krajinné památkové zóny

Krajinné památkové zóny jsou větší či menší území, která zahrnují ucelené krajinné oblasti a sídelní útvary. Vyhlášené krajinné památkové zóny na území Jihočeského kraje zasahují na území 5 ORP (Č. Budějovice, Písek, Prachatice, T. Sviny a Vodňany). Navržené krajinné památkové zóny zasahují na území 11 ORP, přičemž největší podíl je u ORP Č. Budějovice. Další tabulka dokladuje přehled stávajících i navržených krajinných památkových zón.

Tabulka 76 Stav krajinných památkových zón v kraji

Název	stav	Rok vyhlášení	Rozloha (ha)
Čimelicko - Rakovicko	vyhlášená	2002	737,7
Libějovicko - Lomecko	vyhlášená	1996	2172,3
Novohradsko	vyhlášená	1996	6549,6
Orlicko	vyhlášená	1996	487,9
Římovsko	vyhlášená	1996	128,0
Hlubocko	návrh	-	9307,3
Chotovinsko	návrh	-	800,2
Chvalšinsko	návrh	-	5129,6

²² Nadregionální ÚSES jsou rozlehlé ekologicky významné krajinné celky a oblasti s minimální plochou alespoň 1000 ha. Jejich síť by měla zajistit podmínky existence charakteristických společenstev s úplnou druhovou rozmanitostí bioty v rámci určitého biogeografického regionu. Regionální ÚSES jsou ekologicky významné krajinné celky s minimální plochou podle typů společenstev od 10 do 50 ha. Jejich síť musí reprezentovat rozmanitost typů biochor v rámci určitého biogeografického regionu. Lokální ÚSES jsou menší ekologicky významné krajinné celky do 5-10 ha. Jejich síť reprezentuje rozmanitost skupin typů geobiocénů v rámci určité biochory. Územní systém ekologické stability je dále tvořen následujícími skladebnými prvky: biocentrum, biokoridor a interakční prvek.

Jemčinsko	návrh	-	3125,0
Netolická obora	návrh	-	2498,0
Opalicko	návrh	-	756,8
Podhůří Blanského lesa	návrh	-	1917,8
Ratibořské Hory Stará Vožice	návrh	-	5624,8
Rožmbersko	návrh	-	5879,0
Štěkeňsko	návrh	-	1841,9
Vítorazsko	návrh	-	894,4

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

7 VYUŽITÍ POTENCIÁLU PŘÍRODNÍHO, KULTURNÍHO A HISTORICKÉHO DĚDICTVÍ PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Hospodářský význam cestovního ruchu v Jihočeském kraji je vysoký. Atraktivita kraje je dána polohou, přírodním bohatstvím, četnými kulturními a historickými památkami a obecně vhodnými podmínkami pro rozvoj pěší turistiky, cykloturistiky a rodinné dovolené spojené se zážitky. **Kraj je po Praze považován dlouhodobě za jeden z turisticky nejatraktivnějších regionů ČR.** Přesto existují rezervy ve využití tohoto potenciálu, a to v různých oblastech. Další rozvoj cestovního ruchu brzdí mimo jiné **špatná dopravní infrastruktura a podinvestovaná infrastruktura cestovního ruchu.** Jako oblasti s potřebou rozvojových opatření se dlouhodobě jeví rovněž kvalita lidských zdrojů v cestovním ruchu, marketing cestovního ruchu a spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.

Jihočeský kraj je ideálním místem pro rodinnou dovolenou – nabízí bohaté možnosti spojení sportu, kultury, pobytu v přírodě, zábavy či adrenalinových zážitků i v jednom dni, a to zejména v letních měsících, kdy je bohatá nabídka aktivit pro všechny věkové skupiny, postupně se zvyšuje nabídka doplňkových služeb (např. půjčovny, informační koutky, dětské koutky a animační programy atd.) i nabídka pro rozvoj zimní sezóny a mimosezón.

Jihočeský kraj čelí z **hlediska sezónnosti turistické návštěvnosti ve srovnání s ostatními kraji největším disproporcím mezi letními a zimními měsíci.** Hlavní turistická sezóna začíná přibližně v polovině května a končí v polovině září.

V nedávné minulosti došlo na území kraje k **profilaci hlavních center cestovního ruchu.** Intenzita využití území pro potřeby cestovního ruchu se však v některých místech dostala na hranici dlouhodobé udržitelnosti (platí např. pro Č. Krumlov) a je potřeba hledat nové přístupy a řešení. Za negativní jev lze ale současně považovat i fakt, že některé turistické destinace v kraji se **stávají doplňkovým programem zahraničních návštěvníků, kteří sem pořádají jednodenní výlety (např. z Prahy).** Celkový efekt z těchto návštěvníků je však velmi nízký na rozdíl od vícedenních pobytů. Skutečností, která ovlivňuje celkovou výkonnost cestovního ruchu v regionu, je také **nedostatek jihočeských touroperátorů,** kteří by prodávali produkty prioritně zaměřené na atraktivitu cestovního ruchu v kraji.

7.1 Ubytovací kapacity a jejich využití, návštěvnost kraje, délka pobytu

Jihočeský kraj má v mezikrajovém srovnání již osmým rokem **největší počet hromadných ubytovacích zařízení a po Praze druhý největší počet lůžek a největší počet míst pro stany a karavany.** Koncem roku 2011 zde bylo 983 hromadných ubytovacích zařízení a v nich téměř 52 tis. lůžek (cca 11 % z kapacity ČR) a 13,7 tis. míst pro stany a karavany (27 % z celé ČR). V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se **v roce 2011 ubytovalo cca 922 tisíc hostů,** kteří zde v průměru přespali cca 3x. Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení kraje se tak v roce 2011 ve srovnání s rokem 2010 zvýšila téměř o 3,3 %, počet domácích hostů vzrostl o 4,4 % a počet hostů z ciziny o 0,8 % (**byl tedy zastaven několik let trvající trend poklesu návštěvnosti regionu**). Průměrná doba přenocování se však dlouhodobě zkracuje, což se projevilo i v roce 2011 (pokles na 2,9 dne).

Z dlouhodobějšího pohledu po roce 2000 je patrné, že počet tuzemských hostů kolísá, nejnižší byl v povodňovém roce 2002, naopak maxima dosáhl v roce 2004 a 2006. Od roku 2007 klesá a v posledních letech osciluje kolem 600 tis. osob ročně. Počet přenocování má průběh obdobný. Ale vzhledem k pozvolnému zkracování průměrné doby pobytu je celkový počet přenocování tuzemských návštěvníků v roce 2011 nejnižší v celé čas. řadě (ČSÚ, 2011). Návštěvnost kraje cizinci byla nejvyšší v letech 2005-2006 (co do počtu hostů i co do počtu noclehů). Poté mírně klesla a v posledních dvou letech mírně roste. **Mění se složení zahraničních návštěvníků.**

Z hlediska mezikrajového srovnání se v roce 2011 nejvíce zvýšil počet ubytovaných hostů v Ústeckém kraji (o 16,0 %), Středočeském kraji (o 9,9 %) a v Moravskoslezském kraji (o 8,5 %). V celkovém počtu přenocování nejvyšší nárůst zaznamenal Ústecký kraj (o 13,0 %) a Kraj Vysočina (o 10,0 %). V šesti ze čtrnácti krajů meziročně hosté strávili méně nocí než v roce 2010 – v Pardubickém (o 1,2 %), Jihočeském (o 1,3 %), Plzeňském (o 3,7 %), Zlínském (o 2,3 %) Libereckém (o 2,6 %) a Královéhradeckém (oba o 1,4 %).

Pomocí následující tabulky je shrnut vývoj základních ukazatelů v oblasti cestovního ruchu v Jihočeském kraji v letech 2003 - 2011. Od roku 2008 do roku 2010 postupně klesal počet hromadných ubytovacích zařízení v kraji a stejně tak i počet lůžek v těchto zařízeních. V roce 2011 došlo opět k nárůstu u obou ukazatelů. **Positivním trendem pro výtěžnost cestovního ruchu je nárůst objemu luxusnějších kategorií ubytovacích kapacit,** kdy za posledních 7 let narostl počet hotelů nejvyšší kategorie o více než 10.

Negativní trend **5 let trvajícího poklesu celkového počtu hostů Jihočeského kraje (českých i zahraničních) se podařilo zvrátit v roce 2011 (viz výše).** V letech 2005 - 2011 klesala rovněž průměrná doba pobytu u českých i

tuzemských návštěvníků kraje. Klesala rovněž hodnota využití pokojů a čistého využití lůžek v regionu.

Tabulka 77 Vývoj základních ukazatelů cestovního ruchu v Jihočeském kraji 2003 - 2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hromadná ubytovací zařízení celkem	1 009	1 007	995	1 011	1 022	984	974	963	983
v tom hotely ***** a ****	19	20	21	23	25	26	29	30 (pouze 2 hotely 5*)	30 (pouze 2 hotely 5*)
ostatní hotely a penziony	485	501	483	490	505	493	481	484	505
ostatní hromadná ubytovací zařízení	505	486	491	498	492	465	464	449	448
Pokoje celkem	17 312	17 307	17 400	17 846	18 122	17 691	17 729	17 465	18 210
Lůžka celkem	51 130	51 685	52 011	53 504	53 590	51 381	50 656	49 912	51 746
Hosté	936 338	1 067 843	1 023 289	1 101 216	978 717	936 032	917 033	892 962	922 237
z toho nerezidenti	246 145	318 487	326 962	333 402	315 629	301 115	283 187	287 703	290 126
Přnocování	3 406 605	3 649 531	3 490 237	3 746 744	3 127 834	2 954 129	2 855 936	2 712 135	2 675 908
z toho nerezidenti	733 920	843 832	896 219	845 074	779 492	730 141	652 033	617 720	611 760

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Návštěvníci Jihočeského kraje byli v roce 2011 tvořeni ze dvou třetin rezidenty - hosty z ČR a z jedné třetiny hosty ze zahraničí, **nejčastěji z Německa**. Němci se na počtu zahraničních návštěvníků podíleli z 20 %. Obecně se ve struktuře zahraničních návštěvníků od roku 2007 **snížují počty našich nejčastějších hostů** - z Německa, Rakouska a Nizozemska, a naopak trvale se zvyšují počty hostů z Japonska, Ukrajiny a Číny. Na hosta z ciziny v průměru připadají 2 noci, výjimkou jsou Nizozemci, kteří u nás tráví nejdelší pobyty v průměru se 6 nocemi. Počty nejčastějších zahraničních návštěvníků kraje – Němců, Rakušanů a Nizozemců byly nejvyšší v letech 2005-2006 a od té doby se stále snižují (výjimkou jsou pouze Nizozemci v roce 2011). Odliv návštěvníků z Evropy je částečně eliminován hosty z Asie: zatímco v letech 2000 a 2001 se zde ubytovalo 14 tis. hostů z Asie, v roce 2011 již jejich počet překročil 83 tisíc. Jihočeský kraj v této návštěvnosti kopíruje celorepublikový trend.

Negativním jevem je rovněž konstantní pokles průměrné doby pobytu hostů v Jihočeském kraji, jak dokladuje následující tabulka.

Tabulka 78 Vývoj základních ukazatelů cestovního ruchu v Jihočeském kraji (2005 – 2011)

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměrná doba pobytu	dny	4,4	4,4	4,2	4,2	4,1	4,0	3,9
z toho hostů ze zahraničí		3,7	3,5	3,5	3,4	3,3	3,1	3,0

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Následující tabulka pak přináší informace o vývoji počtu přnocování návštěvníků Jihočeského kraje v posledních letech. I v této statistice je vidět, že v posledních letech negativní vývoj návštěvnosti se otočil v roce 2011. Přesto však klesá čisté využití lůžek v hotelích a penzionech i využití pokojů v hotelích a penzionech.

Tabulka 79 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Jihočeského kraje (2008 – 2011)

	2008	2009	2010	2011
Hosté	936 032	917 033	892 962	915 542
z toho nerezidenti	301 115	283 187	287 703	283 521
Přnocování	2 954 129	2 855 936	2 712 135	2 656 846
z toho nerezidenti	730 141	652 033	617 720	592 984
Průměrný počet přnocování	3,2	3,1	3,0	2,9
z toho nerezidenti	2,4	2,3	2,1	2,1
Čisté využití lůžek v hotelích a penzionech (%)	28,8	27,5	27,3	26,3
Využití pokojů v hotelích a penzionech (%)	34	32,5	31,9	32,2

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Srovnání počtu přenocování, délky pobytu návštěvníků v kraji a využití lůžek a pokojů s ostatními kraji v letech 2010 a 2011 je pak patrné z další tabulky. Z mezikrajského srovnání plyne pro Jihočeský kraj nižší než průměrná míra využití pokojů a lůžek. Z hlediska průměrného počtu přenocování a průměrné doby pobytu naopak krajské hodnoty odpovídají průměrným hodnotám za celou ČR.

Tabulka 80 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů cestovního ruchu (2010, 2011)

	Průměrný počet přenocování		Průměrná doba pobytu		Čisté využití lůžek		Využití pokojů	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Česká republika	3,0	3,0	4,0	4,0	34,6	35,9	40,5	42,3
Hlavní město Praha	2,6	2,6	3,6	3,6	48,9	52,9	54,2	58,7
Středočeský kraj	2,7	2,6	3,7	3,6	24,3	25,4	29,8	31,5
Jihočeský kraj	3,0	2,9	4,0	3,9	27,3	26,3	31,9	32,2
Plzeňský kraj	2,9	2,7	3,9	3,7	24,1	22,2	29,2	28,1
Karlovarský kraj	6,3	6,2	7,3	7,2	48,9	51,4	54,8	57,1
Ústecký kraj	3,0	2,9	4,0	3,9	17,8	20,7	22,6	25,7
Liberecký kraj	3,5	3,4	4,5	4,4	27,4	27,7	31,8	32,4
v tom								
Královéhradecký kraj	3,9	3,7	4,9	4,7	29,5	29,3	33,7	33,8
Pardubický kraj	3,0	2,9	4,0	3,9	21,2	21,0	24,7	25,8
Vysočina	2,5	2,6	3,5	3,6	20,2	20,7	24,6	25,8
Jihomoravský kraj	2,0	2,0	3,0	3,0	23,7	24,3	30,0	30,0
Olomoucký kraj	3,7	3,7	4,7	4,7	23,5	23,3	29,4	30,2
Zlínský kraj	3,4	3,3	4,4	4,3	30,4	29,3	36,2	35,1
Moravskoslezský kraj	3,3	3,2	4,3	4,2	24,1	24,4	29,0	29,0

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Z výsledků výběrového šetření cestovního ruchu vyplývá, že **občané starší 15 let si stejně jako v předcházejících letech vybírali Jihočeský kraj za nejčastější cíl svých turistických delších cest**. V roce 2010 právě sem vedla každá sedmá cesta (15 %). Kratší cesty ve volném čase, mezi které patří i víkendové pobyty na chatách a chalupách, měly nejčastěji za cíl Středočeský kraj (každá pátá cesta), do Jihočeského kraje vedlo zhruba 10 % kratších tuzemských cest. Jihočeský kraj je navštěvován zejména v souvislosti s letní turistikou – přetrvává vnímání kraje jako nevhodného pro zimní turistiku, a to i přes patrný rozvoj této oblasti v posledních letech.

7.2 Infrastruktura cestovního ruchu

Dosud stále ne plně rozvinutá infrastruktura cestovního ruchu (např. cyklostezky, zařízení pro sportovní, kulturní a zážitkové aktivity apod.) je v Jihočeském kraji obecně jednou z bariér dalšího rozvoje. Kromě dopravní infrastruktury (chybějící napojení na dálniční síť ČR, nedokončená výstavba železničního koridoru atd.) jsou však rezervy také na straně nabídky provozovatelů infrastruktury cestovního ruchu. Silnou stránkou kraje je **infrastruktura pro cykloturistiku, rozvinutá síť značených turistických stezek**, značené příhraniční trasy a řada hraničních přechodů s Rakouskem a Německem. Rovnoměrně rozvinutá je síť informačních center. **Dlouhodobě se zlepšuje kvalita ubytovacích kapacit** (byť jejich počet celkově klesá) a spektrum vybavení pro volnočasové aktivity. Přírodní předpoklady území Jihočeského kraje jsou **zčásti limitujícím faktorem pro rozvoj zimních sportů a aktivit**. Zejména v důsledku nižší nadmořské výšky horských center nedokáže jihočeská zimní nabídka konkurovat jiným centřům v ČR ani v blízkém zahraničí (výjimku tvoří snad jen rekonstruovaný Skiareál Lipno). V porovnání se zahraniční konkurencí je **omezená také nabídka aktivit pro trávení volného času v případě nepříznivého počasí** (kryté bazény, wellness a zábavní centra, sportovní haly). V oblasti kongresové turistiky chybí prostory pro organizování „velkých kongresů“ (pro velký počet účastníků), byť i zde je zaznamenán určitý pozitivní vývoj. Nerovnoměrné je pokrytí území Jihočeského kraje ubytovacími kapacitami vyššího standardu (4* a výše) pro náročnou klientelu (např. 5* hotel se nachází pouze v Hluboké nad Vltavou a v Českém Krumlově). **Sportovní a rekreační atraktivita mají potenciál být hlavním důvodem návštěvy jihočeského regionu.**

Cykloturistika, pěší turistika, hipoturistika

Jihočeský kraj je ideálním územím pro rozvoj cykloturistiky a nabízí rychle se rozšiřující síť cyklotras (**více než 4 800 km – nejvíce v rámci ČR**). Přirozený přírodní potenciál je doplněn množstvím kulturních a historických památek, které představují častý cíl turistických návštěv. **Negativem je fakt, že značná část vede po silničních komunikacích.** Zájmem proto je, aby přibývalo více kilometrů oddělených cyklostezek (příp. s omezenou motorovou dopravou a tam, kde je to možné rovněž s možností využití pro in-line bruslení – to však předpokládá odpovídající povrchové provedení). Postupně se rozvíjí síť doplňkových služeb – speciální autobusy pro cyklisty, půjčovny kol apod. Koordinaci rozvoje cyklistické dopravy řeší v kraji Nadace Jihočeské cyklostezky (NJC), jejímž úkolem je kromě koordinace i podpora cyklistiky v Jihočeském kraji. Mezi **nadregionální centra cykloturistiky v rámci kraje** lze zařadit zejména Šumavu včetně Lipenska, Třeboňsko, Novohradské hory a Českou Kanadu, Českobudějovicko a Blanský les. Základem cyklistické sítě kraje jsou 2 páteřní trasy (Vltavská a Otavská). Páteřní síť cyklistických tras je připravována a spravována Nadací Jihočeské cyklostezky, přičemž definovány jsou níže uvedené páteřní trasy. Dokončené²³ jsou první tři trasy, pouze Příhraniční cyklistická cesta není ještě úplně kompletní. Další dvě trasy jsou ve fázi přípravy:

- **Vltavská cyklistická cesta** (hranice Jihočeského a Plzeňského kraje – Lipno – Vyšší Brod – Rožmberk nad Vltavou – Česká Krumlov – Zlatá Koruna – Velšein – Římov – České Budějovice – Hluboká nad Vltavou – Týn nad Vltavou – Zvíkovské podhradí – Orlík nad Vltavou – hranice Jihočeského a Středočeského kraje)
- **Otavská cyklistická cesta** (hranice Jihočeského a Plzeňského kraje – Strakonice – Putim – Písek – Zvíkovské podhradí – napojení na Vltavskou cyklistickou cestu)
- **Příhraniční cyklistická cesta** – součást cyklotrasy EuroVelo č. 13 (vedení po česko-německé a česko-rakouské hranici ve směru od hranice Jihočeského a Plzeňského kraje – pohraniční oblast Šumavy – Vyšší Brod – Nové Hrady – České Velenice – část dolnorakouského území – Staré Město pod Landštejnem – hranice Jihočeského kraje a Kraje Vysočina)
- **Cyklistická cesta Lužnice – Nežárka** (hranice Jihočeského kraje a Horního Rakouska - České Velenice – Suchdol nad Lužnicí – Třeboň – Lomnice nad Lužnicí – Veselí nad Lužnicí – Soběslav – Tábor – Bechyně – Týn nad Vltavou – napojení na Vltavskou cyklistickou cestu)
- **Zlatá stezka Blanice – Volyňka** (hranice Jihočeského kraje a Bavorska – větev 1: Horní Vltavice – Vimperk – Volyně – Strakonice – napojení na Otavskou cyklistickou cestu, větev 2: Volary – Prachatice – Vodňany – Protivín – Putim - napojení na Otavskou cyklistickou cestu)

Síť páteřních tras je doplněna hustou **sítí navazujících cyklistických tras po celém území regionu s různou hustotou**. Ve výše uvedené koncepci páteřních cykloturistických tras není dosud rozpracován záměr cyklistického propojení z Plzeňského na Jihomoravský kraj přes jihočeský region **ve vertikálním směru (východ – západ)**. Dále je vhodné řešit smysluplná propojení výše uvedených páteřních tras.

Co se týče pěších tras, v kraji je hustá síť dobře značených turistických cest (**více než 5 270 km značených stezek pro pěší**). Mezi oblíbené oblasti pro pěší turistiku patří především Šumava, Třeboňsko, Novohradské a Písecké hory, dále pak okolí řek i měst.

V kraji dále existuje několik desítek stanic a center pro jezdecký sport, která jsou dobře rozmístěna po celém území kraje a doplněna téměř **1000 kilometrů značených jezdeckých stezek (z toho více než 600 km vyznačeno KČT)**. Dalších cca 200 kilometrů značení hipostezezek je v přípravě. V rámci celorepublikového srovnání se Jihočeský kraj řadí na druhé místo za Středočeský kraj. Turisté přitom v jižních Čechách mohou využít podél stezek cca **120 stanic, kde může strávit noc jezdec s koněm**, ve zhruba třiceti z nich pak existuje možnost zapůjčení koně i s doprovodem (zdroj: ZÚR).

Následující tabulka shrnuje základní informace o délkách cyklistických tras a hipotras v Jihočeském kraji, a to v členění dle ORP v regionu. Z údajů v tabulce je patrná v rámci kraje mírná dominance ORP Č. Budějovice.

²³ Znamená stupeň připravenosti ve smyslu dokončeného projednání se správci a majiteli dotčených pozemků, zpracování vyhledávací studie včetně jejího konkrétního vedení, vyznačení trasy a v některých případech i částečně dokončených investičních opatření na trase.

Tabulka 81 Síť cyklistických tras a hiposteze v jednotlivých ORP regionu, 2011

	Plocha ORP (km ²)	Délka cyklotras (km)	délka hiposteze (km)	podíl délky cyklotras na výměře ORP (km/km ²)	podíl délky hiposteze na výměře ORP (km/km ²)	podíl délky cyklotras a hiposteze na výměře ORP (km/km ²)
Jihočeský kraj	10 058,09	4 541,12	788,30	0,451	0,078	0,53
Blatná	278,55	112,03	18,24	0,402	0,065	0,47
Č. Budějovice	923,73	551,99	101,85	0,598	0,110	0,71
Č. Krumlov	1 130,90	459,22	69,89	0,406	0,062	0,47
Dačice	471,68	193,03	100,23	0,409	0,212	0,62
J. Hradec	933,75	410,97	69,05	0,440	0,074	0,51
Milevsko	385,15	127,81	23,88	0,332	0,062	0,39
Písek	741,80	397,78	32,16	0,536	0,043	0,58
Prachatice	839,50	408,36	72,54	0,486	0,086	0,57
Soběslav	324,07	114,64	10,38	0,354	0,032	0,39
Strakonice	574,21	252,86	119,43	0,440	0,208	0,65
Tábor	1 002,34	347,93	51,78	0,347	0,052	0,40
Trhové Sviny	452,03	202,35	19,49	0,448	0,043	0,49
Třeboň	538,65	206,61	25,86	0,384	0,048	0,43
Vimperk	535,39	307,55	25,77	0,574	0,048	0,62
Vodňany	179,23	88,94	47,75	0,496	0,266	0,76
Kaplice	484,66	247,67	0,00	0,511	0,000	0,51
Týn nad Vlt.	262,45	111,37	0,00	0,424	0,000	0,42

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011

Zázemí pro aktivní dovolenou v létě

Kraj nabízí ideální přírodní předpoklady pro rozvoj aktivní letní dovolené. V regionu jsou k dispozici nejen hory, ale i roviny, mnoho řek, rybníků a vodních nádrží. Kraj nabízí řadu sportovních možností pro tradiční sporty, rozvoj infrastruktury pro nové a adrenalinové sporty (seskoky padákem či paragliding, lanové parky a další aktivity). V kraji je rovněž rozvinutá nabídka golfových resortů navštěvovaných jak zahraničními, tak domácími turisty. Jihočeský kraj má vhodné podmínky pro in-line skating (např. trasa České Budějovice-Hluboká nad Vltavou, Třeboň - u sv. Petra a Pavla - Vitmanov, trasa Chlum u Třeboně Kosky-hájovna, Nová Huť, trasa Kvilda-Bučina, trasa Modrava-Rybárna, trasa Nová Pec – Stožec, trasa Frymburk – hráz Lipenského jezera ad.). V kraji je dále široká nabídka doplňkových služeb spojených se sportem, jako jsou půjčovny lodí, raftů, kol a dalšího vybavení, **postupně se zlepšuje nabídka pro případ nepříznivého počasí, i když ji stále lze označit za nedostačující** (kryté bazény a vodní parky, sportovní haly apod.).

Turistickým lákadlem se stává v jižních Čechách rovněž golf. V Jihočeském kraji dnes funguje na devět golfových hřišť, čímž se jižní Čechy dostaly na třetí místo mezi českými regiony hned za Středočeský a Karlovarský kraj. **Jihočeský kraj má v oblasti rozvoje golfu silný turistický potenciál**, jehož význam do budoucna nepochybně ještě poroste. V ZÚR je navrženo 14 dalších lokalit pro možné umístění golfu (Bělčice, Čimelice, Kadov – Lnářská Málkov, Kestřany, Týn nad Vltavou, Purkarec, Netolice – Podroužek, Zvíkov – Ortvinovice, Třeboň – Bělčice, Mirkovice – Svachova Lhotka, Frymburk – Kovářov, Nové Hrady, Nový Dvůr, Stožec).

Zázemí pro aktivní dovolenou v zimě

Pro rozvoj zimní turistiky je **vhodná především oblast Šumavy**, která jako jediná může nabídnout díky svým klimatickým a geomorfologickým podmínkám základní předpoklad vzniku nadregionálního lyžařského střediska jak pro sjezdové, tak běžecské lyžování. Problémem je kvalitní údržba běžecských stop a sněhové podmínky, které mají velmi nevyrovnaný a proměnlivý charakter a jsou finančně náročné. Dalším limitujícím prvkem v tomto směru jsou konflikty v oblasti zájmů ochrany přírody a některých rozvojových záměrů.

Sjezdové lyžování se rozvíjí na zejména na Kramolíně (Skiareál Lipno) a také na Zadově. V jihočeském regionu je více než 130 km udržovaných tras pro běžecské lyžování (dle údajů Klubu českých turistů) na Šumavě, v okolí Lipna, v Novohradských horách a České Kanadě. Na Lipně se rovněž v zimě provozuje nejdelší přírodní bruslařská dráha v ČR. **Limitem většího využití potenciálu cestovního ruchu v oblasti Šumavy je absence nadregionálních středisek zimních sportů**, které by výrazným způsobem napomohly posílení dosud nedostatečně využívané zimní

sezóny. V současné době jsou zvažována tři hlavní možná řešení podpory zimní sezóny v Jihočeském kraji. **Vedle již rozvíjeného (a co do návštěvnosti rostoucího) skiareálu Lipno nad Vltavou, jsou zvažována dvě další možná řešení** - v oblasti Hraničnicku (katastrální území Nová Pec, Zvonková) se zvažuje propojení na stávající rakouský lyžařský areál Hochficht (lanovka Klápa – Hraničnick) a lokalita Špičák ležící na území stávajícího vojenského újezdu Boletice v současnosti uvažovaná pouze jako územní rezerva.

Cestovní ruch spojený s využitím vodních ploch a toků

Jihočeský kraj díky svým přírodním podmínkám umožňuje **rozvoj rekreační plavby**. Podrobné informace o vodních cestách a lodní dopravě v Jihočeském kraji (Lipno, na Vltavě mezi Týnem nad Vltavou a Orlíkem, resp. mezi Č. Budějovicemi a Hlubokou nad Vltavou nebo na rybníku Svět u Třeboně) jsou uvedeny v části o lodní dopravě. Stávající pravidelná i nepravidelná rekreační plavba má pouze místní význam plnící funkci doplňkové nabídky služeb cestovního ruchu (Lipno, Orlík). **Významným záměrem týkajícím se lodní dopravy je splavnění Vltavy z Č. Budějovic do Týna nad Vltavou**. Cílem je obnovení splavnosti této vodní cesty pro rekreační plavbu. Dojde tak k propojení s nádrží Orlík, což významně rozšíří turistický potenciál regionu o celou Orlickou nádrž na Vltavě a Otavě. V budoucnu (po dokončení plavebních zařízení na Orlíku a Slapech) pak vznikne souvislá vltavská vodní cesta, napojená díky Labi na síť evropských vodních cest.

Rozsáhlá vodní plocha Lipenského jezera o délce 45 km je v (nejen) letních měsících ideální pro realizaci nejrůznějších druhů vodních sportů. Příhodné povětrnostní podmínky dělají z regionu jednu z nejlepších tuzemských oblastí pro jachting. Jejich rozvoj je zakotven v ZÚR. Funguje zde rovněž charterová doprava, vybudován je kompletní veřejný jachetní přístav v Lipně nad Vltavou a k dispozici jsou půjčovny lodí. **Problémem však je, že neexistuje dostatečná jachetní infrastruktura (tzn. zejména veřejná přístaviště – mariny)**. Na Lipně jsou v provozu tři přivozy, které spojují příhraniční oblasti za přehradou s vnitrozemím. Přivozy fungují celoročně kromě zimních měsíců.

Z hlediska dalšího rozvoje cestovního ruchu je pro kraj důležitá také **infrastruktura a služby související s vodáckou turistikou** (zde je potřeba věnovat pozornost zejména modernizaci zázemí a vybavenosti stávajících kempů a tábořišť a související infrastruktury, rozvoji služeb a značení navigující a informující vodáky). Velmi rozvinutá je vodácká plavba na Vltavě nad Lipenskou přehradou a mezi V. Brodem a Č. Budějovicemi, dále na Lužnici, Otavě, Nežárce a Blanici. Trendem a současně potřebou se v posledních letech ukazuje **budování ubytovacích kapacit vyššího standardu** v typických vodáckých oblastech (např. Zlatá Koruna ad.).

7.3 Služby a informace v cestovním ruchu, organizace a spolupráce

Celkově lze říci, že **výdaje na propagaci cestovního ruchu v posledních letech v kraji rostou**. Podporu cestovního ruchu v kraji zajišťují zejména Krajský úřad Jihočeského kraje a Jihočeská centrála cestovního ruchu (JCCR). Významnou roli zastávají destinační managementy, svazky obcí, regionální agentury, MAS nebo jednotlivé obce samostatně. Aktivita většiny podnikatelských subjektů, měst a obcí mají spíše lokální až mikroregionální charakter. **JCCR je provozovatelem oficiálního informačního systému cestovního ruchu Jihočeského kraje** na internetové adrese www.jiznicechy.cz. JCCR prezentuje region na domácích výstavách a veletrzích cestovního ruchu. Krajský úřad (Odbor kancelář hejtmána - oddělení marketingu a cestovního ruchu) zajišťuje plánování v oblasti rozvoje CR, analyzuje statistická data pro potřeby dalšího plánování, administruje grantové programy atd. **JCCR je servisní organizací**, která realizuje aktivity v oblasti marketingu destinace jižní Čechy. Její náplní je především prezentace regionu na vybraných cílových trzích, ediční činnost, správa informačního systému, realizace press- a famtripů, komunikace s podnikateli, zástupci měst a obcí apod.

Ve výzkumech veřejného mínění, dokumentech zabývajících se rozvojem cestovního ruchu i v průzkumu mezi podnikateli a odborníky realizovaném v rámci zpracování Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji se objevuje celá řada identifikovaných slabých míst, která brání dalšímu rozvoji cestovního ruchu v Jihočeském kraji. **Mezi nejčastěji zmiňovanými překážkami se objevuje rovněž nedostatečné zastoupení organizovaných forem podpory cestovního ruchu** na místní a mikroregionální úrovni a nevyužitý potenciál moderních informačních technologií a internetu. **Rovněž podpora rozšířeného využívání moderních informačních technologií je jednou z priorit**, na kterou by měla být soustředěna pozornost. V oblasti cestovního ruchu tato oblast zahrnuje jak již zmiňované **prezentační (informační) a rezervační systémy**, ale také interní systémy umožňující okamžitý i následný „monitoring“ návštěvníků, vyhodnocení a využití příslušné služby či infrastruktury, a v důsledku toho následné plánování na adekvátní úrovni s přesnými vstupními daty. Na nízké úrovni je existence regionálních produktů cestovního ruchu²⁴ v Jihočeském kraji, které by umožnily využití tzv. turistických slevových či bonusových

²⁴ Regionálním produktem cestovního ruchu je myšlen soubor atraktivních lokalit a nabízených služeb cestovního ruchu vzájemně spolupracujících. Regionální produkt je ideálním příkladem pro případné hromadné vstupenky či

karet (jako jedna z prvních byla v roce 2011 zavedena na Lipensku tzv. Lipno card), případně jednotných elektronických vstupenek. Svým dílem se na tom podílí i **nedostatečná spolupráce veřejných a soukromých subjektů v oblasti cestovního ruchu** (není rozvinuta systémová podpora této oblasti, která by podpořila koncentraci zdrojů hlavních zapojených subjektů – podnikatelů v cestovním ruchu, kraje, státu). Vývojovým trendům v oblasti aplikací pro chytré mobilní telefony ve smyslu průvodců po vybrané turistické lokalitě potažmo celokrajského území je též z pozice kraje nutno věnovat patřičnou pozornost.

V kraji je rámcově dostatečná síť turistických informačních center, která poskytují služby turistům a veřejnosti na vysoké úrovni. **Na území kraje je více než 40 informačních center (z toho cca polovina oficiálních turistických informačních center).**

Jihočeský kraj má nadefinovány a marketingově prezentuje s ohledem na Strategii rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji na roky 2009–2013 produkty cestovního ruchu:

- Cykloturistika
- Pěší turistika
- Památky
- Rodinná dovolená,
- Aktivní dovolená
- Lázeňství a wellness
- Gastronomie
- Zimní dovolená

V roce 2011 pak byly přidány jako další produkty „Kongresový a incentivní cestovní ruch“ a „Školní výlety“. Jako další připravované produkty by se v nabídce měly objevit produkty pro seniorskou „šedou“ turistiku se zaměřením od věkové kategorie aktivních skupin 55+ a dále s ohledem na velký úspěch a zájem též produkt prezentující rod Rožmberků ve spojení s Jihočeským krajem – jižní Čechy rožmberské.

7.4 Využití kulturního, historického a přírodního dědictví pro potřeby cestovního ruchu

Kulturní a historické dědictví

Kraj oplývá **velkým bohatstvím památkových objektů nejrůznějších typů**. Zastoupeny jsou prakticky všechny stavební slohy. Značné je i bohatství lidové architektury a bohatá a rozmanitá je i škála technických památek. Celkem se v kraji nachází **přes 5 500 jednotlivých památkových objektů a jejich areálů různých typů**. **Dvě jihočeské lokality jsou zařazeny na seznam světového kulturního a přírodního bohatství UNESCO** (historické jádro Č. Krumlova a vesnice Holašovice).

V Jihočeském kraji je vyhlášeno **31 národních kulturních památek**. Z památkově chráněných území se v kraji nachází 7 městských památkových rezervací (Třeboň, Č. Budějovice, Prachatice, Č. Krumlov, J. Hradec, Slavonice, Tábor) a 20 vyhlášených městských památkových zón Trhové Sviny, Husinec, Netolice, Bechyně, Volyně, Vimperk, Hořice na Šumavě, Dačice, Týn nad Vltavou, Kaplice, Písek, Rožmberk nad Vltavou, Soběslav, Nové Hrady, Mirovice, Vyšší Brod, Chvalšiny, Nová Bystřice, Český Krumlov – Plešivec, Vlachovo Březí), 16 vesnických památkových rezervací (Dobrá, Mazelov, Komárov, Malé Chrástky, Mažice, Volary, Holašovice, Záluží, Plástovice, Nahořany, Stachy, Zálší, Klečaty, Vodice, Vlastiboř, Zábouří) a 58 vesnických památkových zón. Dále se zde nachází jedna archeologická památková rezervace (oppidum Třisov). V letech 1996 a 2002 bylo vyhlášeno 5 krajinných památkových zón. **Ve většině jihočeských sídel se objevuje cenná architektura.**

Český Krumlov patří mezi nejnavštěvovanější cíle v rámci celé ČR. Mezi nejnavštěvovanější místa dále patří Hluboká nad Vltavou a ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou (více než 230 tis. návštěvníků). Z hlediska atraktivity kraje je významná rovněž četná **lidová architektura**, především tzv. selské baroko (mezi nejznámější památky tohoto druhu patří náves v Holašovicích). Další neméně významné historické a kulturní památky jsou např. Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec, Zámek Orlík nad Vltavou, Státní hrad Zvíkov, Slavonice, Písek, Státní zámek Kratochvíle, Státní hrad Rožmberk, klášter Zlatá Koruna či Státní zámek Červená Lhota. Významné jsou rovněž **technické památky** (plavební kanály, vodohospodářské stavby, úzkokolejky či železnice Tábor-Bechyně ad.).

slevové karty. Podmínkou pro jeho fungování je však fungující a aktivní spolupráce veřejné správy a soukromých subjektů.

Využití kulturního a historického dědictví pro potřeby rozvoje cestovního ruchu lze dokladovat například prostřednictvím sledování návštěvnosti dílčích památek. Tu dokládá následující tabulka. Z uvedené tabulky vyplývá, že dlouhodobě největší návštěvnosti dosahuje **Zámek Český Krumlov**, v těsném závěsu Zámek Hluboká nad Vltavou. Nižší návštěvnosti pak vykazují Zámek Dačice nebo Hrad Nové Hrady. U návštěvnosti některých památkových objektů **dochází v posledních letech k poklesu návštěvnosti** (např. Zvíkov, Č. Lhota, Kratochvíle, J. Hradec). Je třeba podotknout, že následující tabulka uvádí pouze návštěvnost objektů – skutečná návštěvnost měst / destinací je vyšší.

Tabulka 82 Přehled návštěvnosti památkových objektů ve správě NPÚ, 2000-2010

objekt	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hluboká n.V	207 972	209 265	167 058	184 877	214 870	219 161	234 510	284 528	255 016	239 527	236 114
Č. Krumlov	299 671	298 093	235 434	292 666	329 552	334 689	340 478	349 641	338 305	311 188	292 684
Červ. Lhota	99 578	90 025	90 521	92 806	94 474	88 111	79 159	88 888	85 889	89 559	81 950
Dačice	14 085	13 196	11 631	12 057	14 302	12 230	11 165	14 347	11 837	11 096	11 310
Třeboň	67 159	65 180	41 138	43 250	43 857	41 251	39 426	46 952	44 461	42 716	46 722
Domanín	39 573	39 064	33 123	40 445	34 097	35 746	35 965	39 849	36 582	33 820	35 851
Zvíkov	48 139	34 002	34 033	41 220	38 454	44 811	39 082	44 811	40 367	37 595	30 010
Kratochvíle	39 799	41 200	33 265	34 773	34 553	37 186	33 111	27 724	32 284	29 839	29 641
Rožmberk	71 938	75 109	68 534	60 912	52 866	51 668	56 946	61 102	54 502	53 460	57 339
J. Hradec	91 588	82 148	72 665	74 232	76 589	68 000	60 921	72 025	65 927	61 718	57 800
Zl. Koruna	10 607	19 861	15 961	18 983	19 069	21 143	21 537	22 913	22 600	22 282	22 834
Nové Hrady	-	-	17 055	17 389	20 340	20 157	20 006	20 003	21 209	19 368	21 055
celková návštěvnost	990 109	967 143	867 212	960 897	1018301	974 153	972 306	1 072 783	1 008 979	952 168	923 310

Zdroj: Územně analytické podklady Jihočeského kraje, 2011 (údaje NPÚ, územní odborné pracoviště v Č. Budějovicích)

Přírodní dědictví

Na území Jihočeského kraje se nachází **více než 300 přírodních rezervací a přírodních památek** (z toho 23 národních přírodních rezervací a národních přírodních památek), jsou zde 3 chráněné krajinné oblasti: Šumava (3. největší CHKO v České republice), Třeboňsko a Blanský les a dále 1 Národní park Šumava. Kraj má **největší procentní podíl vodních ploch z celkové rozlohy kraje** (celkem cca 4 %). Dále lze zmínit např. přítomnost 3 mokřadů mezinárodního významu (z celkem 9 v ČR) či dvou biosférických rezervací UNESCO - Šumava, Třeboňsko (z celkem 6 v ČR) a mnohé další.

Jihočeská krajina zůstala ve značné míře ušetřena negativních důsledků civilizace, a proto se zde dochoval **velký počet krajinnářských kompozic s vysokou historickou a urbanistickou hodnotou**. Na území Jihočeského kraje byly vyhlášeny krajinné památkové zóny Čimelicko-Rakovicko, Libějovicko-Lomecko, Novohradsko, Orlicko a Římovsko. V současné době existují ještě návrhy na vyhlášení krajinných památkových zón Chotovinsko, Chvalšinsko, Hlubocko, Jemčinsko, Netolická obora, Opalicko, Podhůří Blanského lesa, Ratibořské Hory – Stará Vožice, Rožmbersko, Štěkeňsko a Vitorazsko. Jednou z dosud ne plně využitých možností v této souvislosti je např. **rozvoj rekreační plavby na dopravně významné vodní cestě I. třídy Vltava** (v roce 2011 byla zprovozněna rekreační plavba v úseku Č. Budějovice – Hluboká nad Vlt.). Plně není využit ani potenciál historického dědictví v podobě **koněspřežní železnice**, která regionem procházela směrem do Rakouska (významné historické dědictví).

7.5 Lázeňství a wellness v kraji

Jihočeské lázeňství je proslulé především díky **bohatým zásobám slatiny z rašelinišť**, která má blahodárný účinek na **pohybové ústrojí**. V kraji jsou **3 lázeňská místa** (Třeboň, Bechyně a Vráž u Písku) s výrazným potenciálem pro další **rozvoj lázeňských, ale v souvislostech nových trendů rovněž wellness služeb**.

Základní nabídku těchto lázeňských míst pak doplňuje řada fungujících či plánovaných **wellness zařízení** (např. Třeboň, Hluboká nad Vltavou, Prachatice, Tábor ad.). Na wellness služby (relaxační a rekondiční pobyty) se všechny jihočeské lázně stále více orientují. Stejným směrem se vydává i řada nelázeňských zařízení – hotelů a relaxačních center, které stále častěji vedle ubytovacích služeb nabízejí i specializované wellness programy (masáže, zábaly, koupele apod.). Rozvoj lázeňství a wellness služeb je jedním z trendů a přínosů z pohledu výtěžnosti cestovního ruchu, neboť **pokrývá návštěvnost regionu i v zimním období a v mimosezónách**. Jihočeská lázeňská místa jsou členy Sdružení lázeňských míst České republiky a mají zázemí v podobě sportovní a relaxační infrastruktury. Jsou

situována v lokalitách s dlouhodobou lázeňskou tradicí. Z hlediska léčebných výkonů převažují rehabilitace, vodoléčby a masáže, elektrofyziální výkony. Většinu z celkového počtu lázeňských pacientů tvoří pacienti s nemocemi pohybového ústrojí. Statistika návštěvnosti jihočeských lázeňských míst je zřejmá z dále uvedené tabulky. Vyplyvá z ní, že **roste konstantně celkový počet hostů (především tuzemských), počet přenocování však v posledních letech spíše kolísá. Některá zařízení musejí až tisíce pacientů odmítat z důvodů nedostatku kapacity.** Ještě v roce 2000 se v jihočeských lázních léčilo o 15 093 pacientů méně než v roce 2009. Od roku 2010 je však zaznamenán pokles návštěvnosti, který v roce 2011 je již značný a týká se propadu především u tuzemské klientely. Počet přenocování klesl na nejnižší hranici od roku 2003.

Tabulka 83 Návštěvnost jihočeských lázeňských zařízení (2000 – 2011)

	Počet hostů			Počet přenocování		
	celkem	zahraniční hosté	tuzemští hosté	celkem	zahraniční hosté	tuzemští hosté
2000	17 297	2 114	15 183	286 106	30 021	256 085
2001	17 896	2 963	14 933	307 187	36 953	270 234
2002	19 176	2 818	16 358	348 310	39 301	309 009
2003	21 945	3 272	18 673	365 190	39 272	325 918
2004	23 443	2 498	20 945	417 766	33 590	384 176
2005	26 631	2 469	24 162	423 242	32 937	390 305
2006	27 456	2 680	24 776	398 738	31 855	366 883
2007	30 929	2 359	28 570	430 703	28 493	402 210
2008	30 789	1 604	29 185	394 296	20 120	374 176
2009	32 390	875	31 515	404 301	11 722	392 579
2010	32 051	861	31 190	419 427	10 249	409 178
2011	28 190	808	27 382	335 375	7 428	327 947

Zdroj: ČSÚ, 2012

V Jihočeském kraji byl v místních lázeňských zařízeních zaznamenán **nejvyšší podíl tuzemských hostů samoplátců v rámci celé ČR (ÚZIS, 2010).**

7.6 Kongresová a incentivní turistika

Kongresový cestovní ruch je významný zejména proto, že **má velký ekonomický dopad** (účastník kongresu utratí v průměru dvakrát až třikrát více peněz než ostatní běžní účastníci cestovního ruchu, podpora celoročního využití kapacit - značná část kongresů se koná mimo hlavní sezónu, nejvíce oblíbené jsou měsíce září, červen, květen). Kongresový a incentivní cestovní ruch rovněž **generuje potřebu řady dalších doplňkových služeb**, které jsou s pořádáním kongresů, konferencí, veletrhů a podobných akcí spojeny. Stát si pořádáním velkých mezinárodních kongresů rovněž upevňuje svou prestiž.

Na úrovni Jihočeského kraje bývá pojem kongresové turistiky často používán i pro události menšího významu v řádu konferencí často pořádaných pro zaměstnance či spolupracovníky firem – v tomto případě jde spíše o tzv. incentivní (firemní) turistiku. **Jihočeský kraj disponuje nabídkou více než šedesáti míst vhodných k pořádání podobných významných akcí. Protože v Jihočeském kraji přibýlo hotelů a jiných zařízení, které mohou zájemcům o kongresovou turistiku nabídnout kvalitní servis, roste i význam tohoto odvětví cestovního ruchu.** Místa využitelná v kraji pro kongresovou turistiku jsou navíc ideálně rozptýlená po území celého kraje. Rostoucí význam kongresového cestovního ruchu je rovněž patrný z další tabulky, která **potvrzuje nárůst počtu konaných konferencí a jejich účastníků v Jihočeském kraji** do roku 2010. V roce 2011 byl naopak zaznamenán značný pokles.

Tabulka 84 Konference v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihočeském kraji (2007-2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Konference v hromadných ubytovacích zařízeních	68	132	196	323	255
Účastníci konferencí	9 386	18 019	20 659	32 785	23 400

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Další tabulka pak srovnává přehled počtu konaných konferencí a jejich účastníků v jednotlivých krajích ČR v roce 2010 a 2011. Ze srovnání s ostatními kraji plyne pro jihočeský region dosud nedostatečné zúročení primárního

potenciálu území pro rozvoj této formy cestovního ruchu, kdy kraj se v této statistice řadí až na 10. místo v roce 2010 (resp. 11. místo v roce 2011).

Tabulka 85 Přehled počtu pořádaných konferencí a jejich účastníků v krajích, 2010

	počet akcí 2010	počet účastníků 2010	počet akcí 2011	počet účastníků 2011
ČR	10 093	1 290 678	10 601	1 350 459
Hlavní město Praha	4 230	561 130	4 030	577 297
Středočeský kraj	748	93 399	631	80 519
Jihočeský kraj	323	32 785	255	23 400
Plzeňský kraj	334	43 321	415	44 552
Karlovarský kraj	125	18 072	82	13 125
Ústecký kraj	85	5 886	141	10 518
Liberecký kraj	233	38 450	291	34 218
Královéhradecký	286	31 626	392	43 568
Pardubický kraj	263	29 108	387	39 255
Vysočina	505	45 181	667	53 557
Jihomoravský kraj	1 692	222 603	1 659	214 021
Olomoucký kraj	226	35 445	357	53 716
Zlínský kraj	339	35 745	286	27 235
Moravskoslezský kraj	710	98 337	1008	135 478

Zdroj: ČSÚ, 2012.

Další rozvoj kongresové turistiky v Jihočeském kraji **naráží snad nejvíce na bariéru špatné dopravní dostupnosti regionu**. Slabšímu zájmu odpovídá také nabídka infrastruktury – není problém zajistit kongresy pro cca 100 osob, ale není dostatek kapacit pro organizaci „velkých kongresů“ pro 500 a více účastníků (skutečností však je, že převážná většina akcí v tomto segmentu na území kraje je v segmentu pro méně než 500 účastníků). V roce 2012 byly v Č. Budějovicích otevřeny nové kongresové kapacity (5 konferenčních místností s max. kapacitou až pro 640 osob.).

Pro podporu rozvoje tohoto odvětví cestovního ruchu od roku 2010 funguje Southbohemian Convention Bureau (součást celorepublikové sítě Czech Convention Bureau), jejímž cílem je koordinace a sumarizace nabídky v této oblasti, ucelená propagace a prezentace formou tištěných materiálů, internetové prezentace, organizací seminářů pro odborníky, účastí na veletrzích apod. Rozvojovým potenciálem v této oblasti je rovněž přítomnost **jednoho z největších výstavišť v ČR (Výstaviště Č. Budějovice)**.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
AV ČR	Akademie věd České republiky
BRKO	Biologicky rozložitelný odpad
CIK	Centrum informací a statistik kultury
CR	Cestovní ruch
ČD	České dráhy
ČDDD	Čistý disponibilní důchod domácností
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DM	Domov mládeže
DDM	Domov dětí a mládeže
DPS	Dům s pečovatelskou službou
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond
ERDV	Evropský region Dunaj – Vltava
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESÚS	Evropského sdružení územní spolupráce
EU	Evropská unie
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	Informační a komunikační technologie
ISCED	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED (International Standard Classification of Education)
ISNO	Integrovaný systém nakládání s odpady
JCCR	Jihočeská centrála cestovního ruchu
JČU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
JETE	Jaderná elektrárna Temelín
JVTP	Jihočeský vědeckotechnický park České Budějovice
KIVS	Komunikační infrastruktura veřejné správy
KÚJK	Krajský úřad Jihočeského kraje
MAS	Místní akční skupina
MD ČR	Ministerstvo dopravy ČR
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSP	Malý a střední podnik
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR

NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NJC	Nadace Jihočeské cyklostezky
NP	Národní park
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelné zdroje energie
POV	Program obnovy venkova
PRK	Program rozvoje Jihočeského kraje
PÚR ČR	Politika územního rozvoje ČR
PZ	Průmyslová zóna
ROP	Regionální operační program
RUD	Rozpočtové určení daní
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje
SPŠ	Střední průmyslová škola
SŽDC s.o.	Správa železniční a dopravní cesty
TEN-T	Transevropská dopravní síť
THFK	Tvorba hrubého fixního kapitálu
TŽK	Tranzitní železniční koridor
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
ÚZOP	Území se zvýšenou ochranou přírody
VaV	Věda a výzkum
VFR	Visual flight rules - let za viditelnosti
VLC	Veřejné logistické centrum
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
VŠE	Vysoká škola ekonomická
ZČU	Západočeská univerzita
ZEVO	Zařízení pro energetické využití komunálních odpadů
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje

Seznam tabulek

TABULKA 1	VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATEL JIHOČESKÉHO KRAJE A ORP (k 31.12.2011).....	5
TABULKA 2	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ JIHOČESKÉHO KRAJE (2001 DO 2011)	6
TABULKA 3	VÝVOJ SŇATEČNOSTI A ROZVODOVOSTI V JIHOČESKÉM KRAJI (2001 – 2011)	6
TABULKA 4	VÝVOJ STŘEDNÍ DÉLKY ŽIVOTA OBYVATEL JIHOČESKÉHO KRAJE (2001 – 2011)	7
TABULKA 5	VÝVOJ PŘÍRŮSTKU STĚHOVÁNÍM, PŘIROZENÉHO PŘÍRŮSTKU A CELKOVÉHO PŘÍRŮSTKU V KRAJI (2001 – 2011)	7
TABULKA 6	DĚTI NAROZENÉ MIMO MANŽELSTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2001 – 2011).....	8
TABULKA 7	OBYVATELSTVO JIHOČESKÉHO KRAJE DLE NÁBOŽENSTVÍ (1991, 2001, 2011).....	8
TABULKA 8	OBYVATELSTVO JIHOČESKÉHO KRAJE DLE NÁRODNOSTNÍHO SLOŽENÍ (1991, 2001, 2011)	8
TABULKA 9	SROVNÁNÍ SÍDELNÍ STRUKTURY KRAJŮ V ČR (2011).....	10
TABULKA 10	VÝVOJ URBANIZACE V JIHOČESKÉM KRAJI 1975 - 2009.....	11
TABULKA 11	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY A SÍDELNÍ STRUKTURA ORP V JIHOČESKÉM KRAJI (2011).....	11
TABULKA 12	STAV PŘÍPRAVY ÚZEMNÍCH PLÁNŮ OBCÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2011).....	13
TABULKA 13	PŘEHLED MAS NA ÚZEMÍ JIHOČESKÉHO KRAJE (2013)	15
TABULKA 14	PODÍL JEDNOTLIVÝCH ODVĚTVÍ NA HRUBÉ PŘIDANÉ HODNOTĚ V KRAJI V LETECH 2009-2011	16
TABULKA 15	VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY HOSPODÁŘSTVÍ JIHOČESKÉHO KRAJE (2008-2011)	17
TABULKA 16	VÝVOJ POČTU EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ V JIHOČESKÉM KRAJI 2005 - 2011	17
TABULKA 17	VÝVOJ VÝVOZU Z JIHOČESKÉHO KRAJE (2005 – 2011)	18
TABULKA 18	VÝVOJ PRŮMYSLOVÉ VÝROBY A SOUVISEJÍCÍCH UKAZATELŮ V JIHOČESKÉM KRAJI	18
TABULKA 19	VÝVOJ STAVEBNICTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2006 – 2011).....	18
TABULKA 20	VÝVOJ HODNOTY STAVEB V JIHOČESKÉM KRAJI S VYDANÝM STAVEBNÍM POVOLENÍM (2005 – 2011)	19
TABULKA 21	VÝVOJ VÝDAJŮ A POČTU PRACOVNÍKŮ V OBLASTI VĚDY A VÝZKUMU V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011)	20
TABULKA 22	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2008 – 2011)	23
TABULKA 23	VÝVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011).....	24
TABULKA 24	VÝMĚRA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY I. A II. TŘÍDY V JIHOČESKÉM KRAJI (2010)	24
TABULKA 25	BILANCE PŮDY V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011).....	25
TABULKA 26	VÝVOJ VYBRANÝCH UKAZATELŮ V OBLASTI LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ V KRAJI (2005 – 2011).....	25
TABULKA 27	STRUKTURA PRACOVNÍ SÍLY V JIHOČESKÉM KRAJI DLE EKONOMICKÉ AKTIVITY A VZDĚLÁNÍ	26
TABULKA 28	OBYVATELSTVO KRAJE PODLE NEJVYŠŠÍHO UKONČENÉHO VZDĚLÁNÍ (1991 – 2011).....	26
TABULKA 29	STRUKTURA PRACOVNÍ SÍLY DLE SEKTORŮ HOSPODÁŘSTVÍ A POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ (2005 – 2011)	27
TABULKA 30	VÝVOJ MÍRY EKONOMICKÉ AKTIVITY, MÍRY ZAMĚSTNANOSTI A MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI (2005 – 2011).....	27
TABULKA 31	VÝVOJ STRUKTURY NEZAMĚSTNANOSTI V JIHOČESKÉM KRAJI - ÚDAJE K 31.12. (2005 – 2011).....	28
TABULKA 32	NÁKLADY PRÁCE V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011)	29
TABULKA 33	PRŮMĚRNÁ HRUBÁ MĚSÍČNÍ MZDA V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011).....	29
TABULKA 34	VYJÍŽDĚJÍCÍ DO ZAMĚSTNÁNÍ A DO ŠKOL PODLE VELIKOSTNÍCH SKUPIN OBCÍ, OKRESŮ A SO ORP (k 26.3.2011)	30
TABULKA 35	VYJÍŽDĚJÍCÍ DO ZAMĚSTNÁNÍ A DO ŠKOL DLE KRAJŮ ČR (k 26.3.2011).....	31
TABULKA 36	MNOŽSTVÍ REGISTROVANÝCH VOZIDEL V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011)	34
TABULKA 37	PROVOZNÍ DÉLKA ŽELEZNIČNÍCH TRATÍ V REGIONECH ČR (v km, 2005 - 2011)	35
TABULKA 38	PŘEPRAVA CESTUJÍCÍCH V JIHOČESKÉM KRAJI 2008 - 2011.....	36
TABULKA 39	VODOVODY PRO VEŘEJNOU POTŘEBU V JIHOČESKÉM KRAJI (2008 – 2011)	39
TABULKA 40	KANALIZACE PRO VEŘEJNOU POTŘEBU V JIHOČESKÉM KRAJI (2008 – 2011)	39
TABULKA 41	NAPOJENÍ OBYVATEL NA VODOVOD A KANALIZACI S ČOV A DÉLKA SÍTÍ DLE KRAJŮ ČR (2010, 2011)	40
TABULKA 42	SPOTŘEBA PALIV A ENERGIE V KRAJI PODLE MÍSTA SPOTŘEBY (2008 – 2011)	41
TABULKA 43	PLYNOFIKACE OBCÍ JIHOČESKÉHO KRAJE DLE OKRESŮ, 2010.....	41
TABULKA 44	VYUŽÍVÁNÍ ICT V DOMÁCNOSTECH DLE KRAJŮ - PODÍL Z CELKOVÉHO POČTU DOMÁCNOSTÍ ČR (2007-2011)	43
TABULKA 45	VYBRANÉ ÚDAJE O ZDRAVOTNICTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2008 – 2011).....	44
TABULKA 46	POČTY LŮŽEK VE ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH V JIHOČESKÉM KRAJI (2001 x 2010, 2011).....	45
TABULKA 47	ZDRAVOTNÍ STAV OBYVATEL JIHOČESKÉHO KRAJE (2010, 2011)	45
TABULKA 48	PŘEHLED SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO SENIORY V REGIONU (2012)	47
TABULKA 49	PŘEHLED SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (2012)	48
TABULKA 50	PŘEHLED SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO DĚTI A MLÁDEŽ (2012)	48
TABULKA 51	PŘEHLED SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO OSOBY V NEPŘÍZNIVÉ SOCIÁLNÍ SITUACI (2012)	48
TABULKA 52	PŘEHLED SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRO OSOBY ZÁVISLÉ NEBO OHROŽENÉ DROGOU (2010)	49
TABULKA 53	VÝVOJ POČTU PŘÍJEMCŮ DŮCHODŮ, JEJICH VĚKU A VÝŠE DŮCHODŮ (2008 – 2011).....	49
TABULKA 54	DOMY PODLE OBYDLENOSTI, DRUHU DOMU A VLASTNÍKA (1991 – 2011).....	50
TABULKA 55	VÝVOJ OBYDLENÝCH BYTŮ V KRAJI (1991 – 2011)	50
TABULKA 56	OBYDLENÉ BYTY PODLE ZPŮSOBU VYTÁPĚNÍ A POUŽITÝCH ENERGIÍ (1991 – 2011).....	50
TABULKA 57	VÝVOJ BYTOVÉ VÝSTAVBY V JIHOČESKÉM KRAJI V LETECH (2005 – 2011).....	51

TABULKA 58	ZAHÁJENÉ BYTY V ČR DLE KRAJŮ (2005 – 2011)	51
TABULKA 59	SÍŤ VYBRANÝCH KULTURNÍCH ZAŘÍZENÍ V JIHOČESKÉM KRAJI (2010, 2011)	52
TABULKA 60	PŘEHLED O VÝVOJI KNIHOVNICTVÍ A ZPŘÍSTUPNĚNÝCH PAMÁTEK V KRAJI (2008 – 2011)	53
TABULKA 61	STATISTIKA VYBRANÝCH UKAZATELŮ KRIMINALITY V JČK (2008 - 2011).....	54
TABULKA 62	STRUKTURA ŠKOL V JIHOČESKÉM KRAJI DLE JEJICH TYPŮ (2007 – 2012)	54
TABULKA 63	STUDENTI A ABSOLVENTI VYSOKÝCH ŠKOL SE SÍDLEM V JIHOČESKÉM KRAJI (2010, 2011)	57
TABULKA 64	VEŘEJNÉ A SOUKROMÉ VYSOKÉ ŠKOLY PODLE KRAJŮ V ROCE 2011	58
TABULKA 65	ROZPOČTOVÝ VÝHLED JIHOČESKÉHO KRAJE 2012-2017 (V MIL. Kč)	59
TABULKA 66	PŘÍJMY A VÝDAJE KRAJŮ, OBCÍ A DOBROVOLNÝCH SVAZKŮ OBCÍ PODLE KRAJŮ V ROCE 2011	60
TABULKA 67	SROVNÁNÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ NA ÚROVNI REGIONŮ NUTS II (2011)	60
TABULKA 68	PODÍL ZÁPLAVOVÉHO ÚZEMÍ Q100 NA ÚZEMÍ JEDNOTLIVÝCH ORP V KRAJI (2010)	66
TABULKA 69	PŘEHLED NEJVĚTŠÍCH TĚŽENÝCH DOBYVACÍCH PROSTOR V KRAJI (2010).....	67
TABULKA 70	SROVNÁNÍ VÝVOJE MĚRNÝCH EMISÍ V JIHOČESKÉM KRAJI 2005 – 2010.....	68
TABULKA 71	VÝVOJ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V JIHOČESKÉM KRAJI V LETECH 2008 – 2011	69
TABULKA 72	PRODUKCE PODNIKOVÝCH ODPADŮ VE VYBRANÝCH EKON. ČINNOSTECH, 2008 - 2011	70
TABULKA 73	SROVNÁNÍ MÍRY SEPARACE A PODÍLŮ RECYKLACE ODPADŮ V KRAJÍCH ČR (2005 – 2011).....	70
TABULKA 74	ÚZEMÍ ZVÝŠENÉ OCHRANY PŘÍRODY V JIHOČESKÉM KRAJI (2010)	72
TABULKA 75	PŘEHLED REGIONÁLNÍCH A NADREGIONÁLNÍCH ÚSES V JIHOČESKÉM KRAJI (2010)	73
TABULKA 76	STAV KRAJINNÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN V KRAJI	73
TABULKA 77	VÝVOJ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ CESTOVNÍHO RUCHU V JIHOČESKÉM KRAJI 2003 - 2010.....	76
TABULKA 78	VÝVOJ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ CESTOVNÍHO RUCHU V JIHOČESKÉM KRAJI (2005 – 2011)	76
TABULKA 79	HOSTÉ V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE (2008 – 2011)	76
TABULKA 80	MEZIKRAJSKÉ SROVNÁNÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ CESTOVNÍHO RUCHU (2010, 2011).....	77
TABULKA 81	SÍŤ CYKLISTICKÝCH TRAS A HIPOSTEZEK V JEDNOTLIVÝCH ORP REGIONU, 2011.....	79
TABULKA 82	PŘEHLED NÁVŠTĚVNOSTI PAMÁTKOVÝCH OBJEKTŮ VE SPRÁVĚ NPÚ, 2000-2010	82
TABULKA 83	NÁVŠTĚVNOST JIHOČESKÝCH LÁZEŇSKÝCH ZAŘÍZENÍ (2000 – 2011)	83
TABULKA 84	KONFERENCE V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH V JIHOČESKÉM KRAJI (2007-2011).....	83
TABULKA 85	PŘEHLED POČTU POŘÁDANÝCH KONFERENCÍ A JEJICH ÚČASTNÍKŮ V KRAJÍCH, 2010	84

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1	JIHOČESKÝ KRAJ – ZÁKLADNÍ MAPA	4
OBRÁZEK 2	SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ JIHOČESKÉHO KRAJE	9
OBRÁZEK 3	EKONOMICKÝ A INOVAČNÍ POTENCIÁL KRAJŮ V RÁMCI ČR.....	21
OBRÁZEK 4	ÚZEMÍ ERDV	63

Seznam grafů

GRAF 1	POČET OBYVATEL DLE VELIKOSTNÍ STRUKTURY OBCÍ V KRAJÍCH, ČR, 2011	10
GRAF 2	SROVNÁNÍ VÝVOJE OBECNÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V KRAJI A ČR	28
GRAF 3	DEMOGRAFICKÁ PROJEKCE VĚKOVÉ SKUPINY 15LETÝCH V JIHOČESKÉM KRAJI	56